

ఆంధ్రమిత్ర

312316

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది గురువారము } సంచిక 300
Vol. 17 } MADRAS, THURSDAY, 27th MARCH 1930. } No. 300
శ్రీ శుక్లనామనంపత్తర ఫాల్గుణమాస బహుళ త్రయోదశి

అమృతాంజనము!

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవిచంటిది

ఈ నొప్పుల మూలము. వాయుపుష్కల
జ్వరము. శరీరపుష్కల జ్వరములును.
బొట్ట బోగొట్టును. చెడుకుల భేదించును.
వాపుల యాపుమాపును. దగ్గనుతగ్గించును
మొరకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో నూడ వాడుచున్నారు.

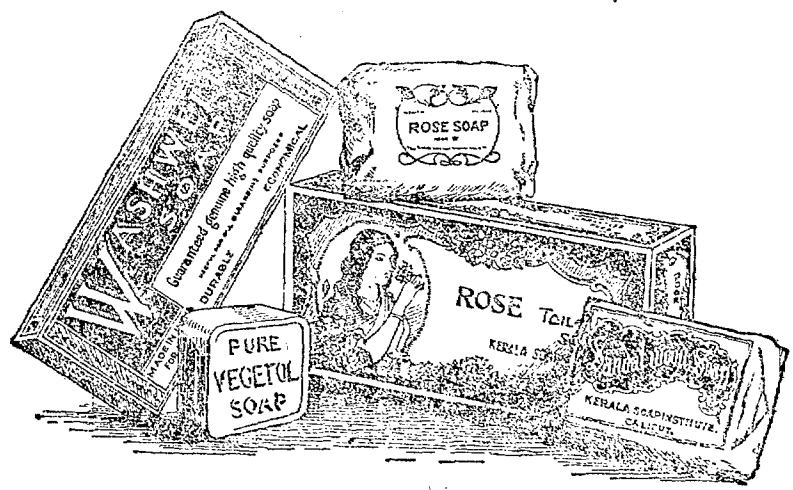

గొప్పగొప్ప వారిచే
తేలకు తేలు యోగ్యత
పత్రములు పొందియున్నది

మంచకావ చీటి చూచి కొనిన
తొనము గలవగును.
చక్కని బట్టితో వహా కీసా 1.3 0-10.0
దబ్బ 1.3 రు 6-4.0 లు.
ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసిది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 రెండు కెట్టెల్లో, మద్రాసు
100, క్రైస్టల్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.
గుణము—అనమానమైనది. వెంట—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

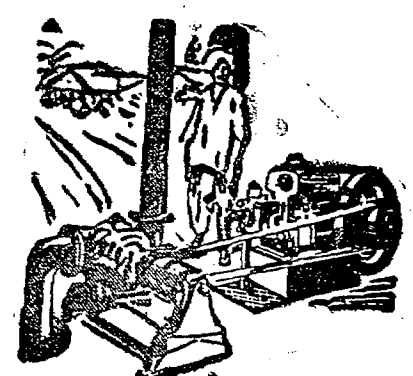
కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

ఆశ్చర్యము సేమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లిను

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతట అన్ని కాలములలోన వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు దోర్నాలు,
దట్టమగు నేల, యెక్కువైన వృదుకరముగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజులు, భారతీయులకునును రకంవారీగా
మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రికలు బడసియున్నాము. స్త్రీలకు
ముద్దుగుల్మిడు చీరలును పురుషులకు నాణామగావుడునట్లు మిక్కిలి తక్కువైనదలకు కొద్దికోజులుమాత్రమే అంపనెంచి
తిమి. ఈసమయము పోగొట్టుకొనకుడు! అక్కరలేనిచో దయ్య వాపసిద్ధము. 45 అంగుళముల వెడల్పు 12 గజముల తాను
గల పెట్టెగారి రెండు 12 మార చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 లు, 5 పట్టుకూజల పెట్టె రూ. 10-0-0.
పొస్తేటి నేరు. వజిరీసు కమిజులు 6 పెట్టి రూ. 9. 1930-వ సం॥ డైరీక్వాలండరు 3 అణాలు.
గుప్తా అందు కో, చికాకోత్ సిటీ, గంజాంజిల్లా.

మాప్రత్యేక ప్రేమనది, పార్వతీశ్వర శివలింగకట్టు
కొనిన ప్రాచీనానంద ఎంజనీయర్ గలవు.
పూర్తినివారములకు ఈ దిగువ విలాసవతు
వ్రాయుడు:—

ఆర్కీనియస్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగువేట, బెంగుళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.
తెలుగుబిల్లలకు ప్రతినిధులు:—
మద్దూరి బ్రదర్స్, రాజమండ్రి
వాల్ కాట్ట బ్రదర్స్, వజిరీ, బెజవాడ.

చంద్రా వర్మహోటలు. నేలం ౯
8 సం॥ అంటుకొనినట్లు, ఇక్కడ
బహుళ ౭ 7 1/2. నీరు, వృక్షా రివాజు
24 దినములు నెలకు రూ 2 1/2, 12 దినములు
పూలు! మదరాస్ పడి 8 కి దూ 1, చంద్రా
Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

అంధప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు

జూబిలు

కడపజిల్లా తెలంగాణ ప్రాంతాంధ్రా కమిటీవారితో పోటీపరిక్షలు

ఏ.కె. మని(కెకెటర్) గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— మధ్యపాన నిషేధమును గురించి ఆత్మశ్రద్ధ వ్యాసములు వ్రాయజిల్లాలోని హైస్కూలు విద్యార్థులకు బహుశుతులు పంచిపెట్టబడునను విషయము మీపాతకుల కిదివరకే తెలియును. పరిశోధితములు ఈ మార్చి నెల ౩1 వ తేదీలోగా పత్రికలలో ప్రచురింపబడును. ఈఫలితముల కొరత కెందలో వేచియున్నార. వారు పడేపడే మాకు వ్రాయుచున్నారు. తొందరపడ నవసరములేదు. వ్యాసములను పరిశుతులు చూచుచున్నారు. ఆత్మశ్రద్ధవ్యాసములను పత్రికలకుగూడ బ్రచుర భారము పంపబడును.

డిమాన్డ్స్ట్రోన్ మోటార్ వానులు

ప్రతియొకవాడును సుమారు ఏడేనిమిడినేలు ఖర్చుపెట్టి తయారుచేసిన మోటార్ వానులను జిల్లా కొకటివంతున పెంపులు ప్రాపగండాబోర్డువారు పంపియున్నారు. నిన్ననే మాకు గూడ నొక వానును పంపియున్నారు. త్వరలో సినిమాప్రాజెక్టులకుగూడ వచ్చును. వీనివల్ల కొంతవరకు మండలమున బ్రజాధమును బాగుగా జరుపవచ్చును. ఈపద్ధతిని ప్రజాకపెట్టిన పి. బోర్డువా రెంతయు వందనీయులు.

శ్రీయుత దేవరాజు సీతారామస్వామిగారి ఆకాలమరణము

దేశసేవాధురంధరులను, రాష్ట్రోత్తరాంధ్రోద్యమమునకై పెక్కిదుములు పడినవాడును ఖరగపురమున గల మొత్తము ఆంధ్రులందరకును యొకసంఘ మగత్యముని గుర్తించి “ఆంధ్రజన సంఘమునది స్థాపించి షుమారు 5-6 సంవత్సరములుగా తిద్వారా అచ్చటగల తదితర ఆంధ్రసంస్థల నన్నిటిని సమీకరించి ఐక మత్యమును వీరందరియందును గలుగునట్లు ప్రయత్న మొనరించిన ఆంధ్రజనసంఘ కార్యదర్శియును, రాష్ట్రోత్తరాంధ్రులందరి యొక్క యుద్దేశములను, కష్టముఖములను గొని వాటిని చర్చించుటకు పత్రికయొకటి ఆత్మవసరముని ఆలోచించి గత రెండు సంవత్సరములై నడుపబడుచున్న “రాష్ట్రోత్తరాంధ్రులు” అను మాసపత్రికను నిర్వాహకులును ఖరగపురములోని యెల్లక్రికతోడిపార్టుమెంటులో యొక యన్నతోడోగియు, పిన్నవయస్సు వాడును అయిన కీర్తిశేఖరులకు మ. రా. రా. దేవరాజు సీతారామస్వామిగారిని గురించి విక్కిలిగా వ్రాయకనే ప్రత్యక్షమున వారితో పనిచేసి వారినేవను పరికించినవారికిని, పరోక్షమున పత్రికలద్వారా రాష్ట్రోత్తరాంధ్రోద్యమముపట్ల వారు చేయుచుండెడి కార్యక్రమములను యెప్పటికప్పుడు విశ్రియచున్నవారికిని తెలిసియేయున్నది. అట్టి వీరు గత 17-3-30 తేదీ ని ఆకాలమరణము నొందినారని తెలియచేయుట కెంతయు విచారముగా యున్నది.

ఆంధ్రమహాసభలు యేటేటకు యెటుల జరుపబడుచున్నవో అటులనే రాష్ట్రోత్తరాంధ్ర మహాసభలు సహితము ప్రతి వత్సరమును జరుగవలయునని గుర్తించి గత కలకత్తా కాంగ్రెసు అంత్యమున ఆంధ్రనాయకుల నందరి నాహ్వానించి ఖరగపురమున శ్రీయుత జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారి యధ్యక్షత క్రిందను జనవరి 3 వ తేదీని జయప్రదముగా నిర్వహించియుండిరి. ఇప్పటికి వీరు రాష్ట్రోత్తరాంధ్రోద్యమముపట్ల తీసికొనిన శ్రమ సంతయు మనము చూచిన వీరింకను కొలదికాలముపాటు చేపించియుండినవో యుంకెంతటి మహాపకార్యములు చేసి యుండివారోగదా అని అందరికిని తోచకమానదు. రాష్ట్రోత్తరాంధ్రులను, ఆంధ్రులను, బంధుమిత్రులను, దారపుత్రులను అందరను యొక్కపరి ఆకస్మాత్తుగానిడనాడి పంచత్వమునందిన వీరియాత్మకు ! పరమేశ్వరుడు కాశ్వతకాంతి చేశుకొన్నాకా!

కాంచనపల్లి వెంకటరంగారావు, బరంపురం.

దంత చూర్ణము

డబ్బీ 1-కి పెం 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటలను చిగుడుగట్టి వడును. చిగుళ్లనుండి రక్తముకాకుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బాంబాయి.

ధర్మ వరము

కాలసితి

మార్చి 31:—ఈసంవత్సరమున నీ ప్రాంతపుజనులు పడుచున్న కష్టములు వర్ణనాతీతములు. వర్షము ఈప్రాంతమునగొన్ని చోట్లబాగుగను గొన్నిచోట్ల గొంచెముగను కరిసియుండుట చేత బంటలు పండినచోట్ల బండినవి లేనిచోట్ల సంతమాత్రమును లేదు. మీదుమిక్కిలి యిప్పటికప్పుడే కొన్నిచోట్ల స్నాన పానాదులకు జలాభాముగలుగు చున్నది పండిన చోట్లలోను పంటలు నాల్గవంతును ఎక్కడనోకొన్నిచోట్లమాత్రము అర్థము వంతును ఫలించినవి. ధాన్యము దినమునకు చవుకయగుచున్నది. సర్కారుశిస్తులను జెల్లించుటకే పండిన పంటయంతయు పరిపోవుచున్నది. కొన్నిచోట్లబండిన పంటదానికిగూడననిపోవుట లేదు. యత్నములేక కొన్నిగ్రామములం దిడ్డవ భూములను బకువులను జుట్టుకొప్పుచున్నాడు. అప్పటికిని దైకము సమూహుట దుర్గుటయుగనున్నది. దీనికిబోడుగ నారికసితి తాటుపాలు గనున్నది. ఎట్టివేళనైన నెన్నిరూప్యములైన దెచ్చుటకు నిచ్చుటకు సమర్థులగువారికి బట్టుమని పదిహాపాయలదెచ్చుటకు నిచ్చుటకు ధైర్యములేవన్నది. దాదాపుగ బదిపందెండు వత్సరములనుండి యీప్రాంతమున గతవున్నాధిక్యములతో నుండుటనే వచ్చినది కాని యీతూరి యధోపము 7 లిగినట్లెన్నడును గలుగలేదు. కొన్ని నెలలలోనే యిట్టిస్థితి ప్రాప్తించుట జూడనిది యింద్రకాలమువలె నదృశ్యముగనున్నది. రిసంసత్సరముల క్రింద ప్రభుత్వమువారు చేసిన సెటిల్మెంటులో యథారీతిగ బన్నలనేమో పొచ్చించిరి. కాని రైతుల యాదునితని గమనించిన పాపమున మాత్రమునబోలేదు. ఏవిధమైన యాందోళనములేక వెకబడియున్న నీదేశమున జనుల బాగోసులను విచారించు నాకుండ వండు. ఇదట్టికంటె నెక్కువభాగ్యవంతులను గోదావరి ప్రాంతములోనే పొచ్చింపగూడదని పలునిధముల ప్రయత్నింపు నది ఫలోన్ముఖులగునట్లుండగా నీప్రాంతపునాయకులను వాడును బదవులకై యహమహామికను బూసి పరవులేత్తువారును నిచ్చుకు

నికెత్తినట్లు మానముద్రను దాల్చుటయుగూడ నిర్వాసములను ప్రజలదృష్టము కాక వేరైనవచ్చు.

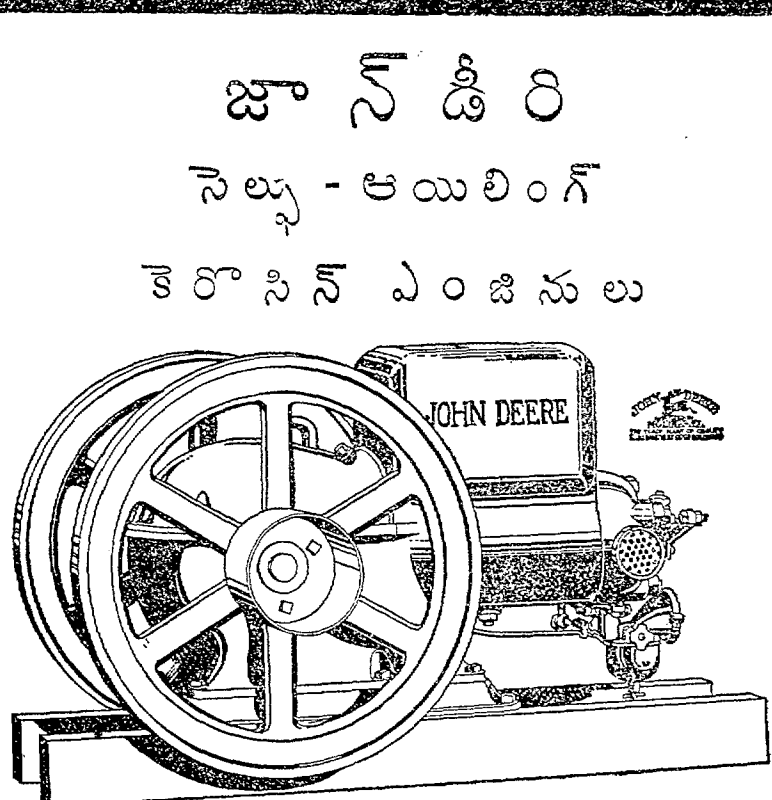
ప్రచారము

24-3-30 తేదీనాడు తాలూకా సారాయ ఆంగళ్లవేలములు రెండు తూరి జరుగనుండుటచేత శ్రీయుత కల్లూరి సుబ్బరావు భానుమూర్తి మొదలగువారు నిషేధ జాతీయోద్యమ ప్రచారముల నొనర్చిరి. యశుండువారు ప్రస్తుతజేసితిని ఖద్దరును గూర్చి ప్రచార మొనర్చి ప్రక్షుకులు పలువురు విదేశ వస్త్రములను విడుచునట్లు జేయగల్గిరి. అసంతకము వారు నాటి సారాయవేలములగూర్చి స్థానిక నాయకులకును సత్తవారులకును బలువిధముల విన్నవించి వాకేదిగమను జోక్యము గల్గించుకొననట్లు వాగ్దానమును బడసిరి. ఈనెల 5 వ తేదీన మొదటివేలమును వీరందరు కలసి బహుమగ్గరించుట యావత్రికా సారములను విదిరమే. రెండవవారి 17-3-30 వ తేదీన కదిరిలో జరిగిన వేలములో గూడ సత్తేబహుమగ్గరించి మొండిరి. ఇప్పుడుగూడ సత్తే జరుగునని యెల్లరు సంకల్పించుచుండిరి. సాయంకాలము దాదాపుగ 5 గంటల సమయము నెవరును రాటపాడలేదు. పాపముధికారములు నీయంతయున ప్రజల నొప్పించక చాకచక్యముతో మెలగిరి. కాని పిమ్మట నొకరొకరే సత్తకొన జొచ్చిరి. కానిచాలాగ్రామములు నిలిచిపోయెను. ఒకటిరెండు తప్పగిత్తగొనిన గ్రామములవేలము వైకముగూడ జాలకట్టిన. ఇదిమాత్రము సంతోషింప దగినయంతయు.

ప్రజాహితము

సర్వసత్త సమావేశ రిపోర్టు

నెల్లూర్రో పోర్టు తెలుగుపుస్తకములు బెజవాడ ఖద్దరు పోర్టులోను, బరంగు కాల్ గ్రామం ఆఫీసులోను విక్రయములకు వచ్చుమనగా నున్నది. కానల రిజవాటు అయోగ్యతలములలో తెగిపోయినవచ్చును. నెల 31/3/30 వరకు సమావేశము

1 1/2, 3, 6 హెచ్. పి.

ప్రత్యేకలాభములు గలవు : నెల్లూ - ఆయిలింగ్ నిర్మాణము ప్రధానభాగములు పరిశుద్ధమైన చములునందుండి, పనిచేయుచు - నింపుటకు గ్రీడ్ కప్పలులేవు, గమనించవలసిన పైట్ ఫీడ్ ఆయిలర్లు లేవు, చుట్టును పరిశుభ్రపరచవలసిన పనియు లేదు. యెట్టి గమనములేకనే సదా పనిచేయుచు గియరులు తెరచియుంచబడుటలేదు - మాపులు పొడిగించబడుట లేదు. మరియు బాలురు, స్త్రీలు సులువుగా పనిచేయ వీలుగల. నీటిసంపులు, పిండియంత్రములు వగైరాలు గలవు. ఇండియాకు పోత ఏజెంట్లు:

లి మాయి బ్రదర్స్, లి మి టెడ్.,

1/173 బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు నెం 202, మదరాసు.

సత్యాగ్రహము

(వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారి)

ప్రపంచములో దేశస్వాతంత్ర్యమునకు యిది కావర
ణగో పెట్టి నూతనవిధానమును ముగిస్తా గాంధీగారి రారం
భించిరి. ఆయన నాయకత్వముక్రిందనే యీ యుద్ధము ప్రా
రంభింపబడినది. ఆయన బయటనున్నను, కారాగృహములో
నున్నను, ఆయన జీవించియున్న హిందూ ఒక సంవత్సరము లో
పలనే యీ యుద్ధము ముగి జరుగుచును ముగియును
కొట్టిపండ్లము లేదు మన దుగర్భవ్యమున ఆయన జీవించి
యిరాలెను. ఆయన నేనా నాయకులు సంపూర్ణ స్వాతం
త్ర్యము లభింపజేయు యీ యుద్ధము సంతకాలమైనను జరిపి
తీరెదరు. తీరణ దౌర్జన్యవాదులు మనకు రెండుసంవత్సరములు
గడువు నిచ్చిరి. ఈలోగా ప్రపంచముంతయు మన విచిత్ర విధా
నమున తదేకదృష్టితో పరిశీలించుచున్నది. భారతదేశములో
నున్న యిహ రాష్ట్రములలోను మహాత్ముని నేనా నాయకులు
కొట్టిమండియున్నను క్రమక్రమముగా వీరందరు కారాగృహము
లకు పోకముందే అనేక మందియవకులు సైన్యములను నడుపగ
లవారు బయలుదేరుచుందురు వీరికముందు సాధారణముగా
యువకులుగానే యుండురు. కొందరు మధుసూలు తమపూర్వ
యములలో స్వాతంత్ర్యోన్మేషములు ప్రజ్వలిల్లు చున్నను,
వారికి దేహపాటవము లేక, నేనా ముఖమున కలుగు కష్టములకు
చెలవెదరు. కాని వీరును సైన్యముతో నడచి యుద్ధసంకల్పము
లో పాల్గొనబాలక పోయినను తమ రాష్ట్ర సైన్యాధిపతి యా
జ్ఞాపించినయెడల తమ చేతనైకంతవరకు సహాయము చేయక
లేవదు.

ఈ దౌర్జన్యరాహిత్య యుద్ధములో ముఖ్యముగా దిగ
బలినవారు 18 మొదలు 50 సంవత్సరముల వయస్సుగలవారై
యుండురు. వీరే మున్నందు స్వరాజ్యసాక్ష్యము ననుభవించబో
వువారు. సాధారణముగా ధనికులు, గొప్ప భూస్వాములు యీ
యుద్ధములో చేరరు. చిన్న వర్తకులు, వీధిలాయకులు, చిన్న
ఉద్యోగిగణులు చేరవచ్చును. మన పాలకులు అనగా బ్రిటిషు
జాతి తమ లాభము కోల్పోవను. కనుక యెట్టి దౌర్జన్యమునకై
వను వెనడియక పోవచ్చును. మన వైరుల ఆస్తిని జప్తుచెసి
తీసికొనిపోవచ్చును. వారి భూములను పైగించి తమదేశము
వకు తీసుకొనలేక పోయినను మనలోని విభిన్నమతములను చేర
వీని వారికి ఆభూములను స్వల్పధరల కంటకట్టెదరు. ఇట్టి ప్ర
జాత్రులలో కొందరు ధనవంతులు కూడ ప్రతిగ్రామముల
లో నున్నారు. వీరినే బంగారుపిచ్చుకలని పిలుచుచుండుము.
మనము వీరిమీద బహిష్కారాది దౌర్జన్య సాధనములను ప్ర
యోగించక సామ్యముగానే మన సైన్యములో చేరునట్లు చేయు
చుండుముగాని మన ప్రయత్నములు సాధారణముగా విఫలమగు
చుండును. అయిననేమి? దక్షిణ సామాన్యజను లందరు మన
సైన్యములో చేరుట కభ్యంతర ముండకూడదు. కాని వారై
పత్రికలను చదువుకొనగలవారికి తప్ప బ్రిటిషువారి హృదయము
లో స్వాతంత్ర్యోన్మేషములు బయలుదేరలేదు. తమ ప్రస్తు
త దీనస్థితికి బ్రిటిషు పరిపాలనా విధానమే మూలకారణమని
యీ దానిని తొలగించుకొనుటకు మన మిప్పు డనలంబించు సా
మ్యయుద్ధము తప్ప వేరుమార్గము లేదనియు వారెంగరు.
తమ పూర్వకర్మమని తృప్తిపొందుచుండురు. ఈ నూతన సత్యా
గ్రహ తత్వమును వారింకను సరిగా గ్రహించలేదు. ఇది వారి
తప్పుకాదు. మనకప్పుడు ఇప్పుడైనను మన సైన్యములో ఒకభా
గము పల్లెటూళ్లలో మనరాజకీయబాధలను, వాని నివారించు
కొను మార్గములను నవ్వచెప్పినయెడల ఒకమాసములో వేసకు
నేను పదాతులను యీ దౌర్జన్యరాహిత్యనేనలో చేర్చగలగు
చుండుము. క్రమక్రమముగా మన సైన్యము ప్రతిరాష్ట్రములో
ను వృద్ధిచూచుచుండును

మన సైన్యములోనే కొందరు దోష్టగణులు (రిక్రూటింగులు
అఫీసరులు) బోధ చేయవలసిన విషయములు పాపములు కూడ
కులధర్మము గ్రహించగలుగునట్లు చేయవచ్చును. మన విదేశీయ
ప్రభుత్వము లా ఆర్థికము నిలిపి మనకు బయటకు చల్లని ప్రభు
త్వముగా కనుపడుచున్న దాని రాజ్యాంగవిధానము ప్రజ
లను పీడి పీడిచేయుచున్న దనియు, కడుపునిండ తిండి సా
మాన్యరాయతులకు కలుగజేయవలెనన్న స్వల్ప విస్తీర్ణముగల
భూములమీద శిస్తులు కట్టకూడదనియు పాటకపురాండ్రునను,
వీధిరాయతులకు కర్మవిధ్యలను నేర్పి తీసుకోవారి కల్పించ
వలెననియు, త్రాగుడు మాన్పించవలె ననియు, వీరికి కావలసిన
సామ్యము ప్రస్తుత సినిమి మిలిటరీబుర్సులు సగముకంటే యెక్కు
వగానే తగ్గించినగాని చేకూర్చలేమనియు, తిను బండారముల
మీద యెట్టి సుగములను వేయకపోవుటయేగాక వానిని
యెక్కువగా యెనుమతి కావడం చేయవలె ననియు, విదేశపర
కులమీద దిగుమతివన్న లభికముగ విధించి దేశములో పరిశ్ర
మల నభివృద్ధి చేయవలె ననియు, యీ మొదలగు రాజకీయ
సంస్కరణలకై ప్రజలకు బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును నెలకొల్ప
వలె ననియు, మత ప్రస్తుత సామ్యయుద్ధము యీ సంస్కరణ

లకే మొదలు పెట్టితిమనియు, యిది సమిష్టివాదుల విప్లవము
కాదనియు, ఆంగ్లేయులకూడ మనకు స్నేహితులుగా మెలిగి
యీ సామ్యయుద్ధములో పాల్గొనినయెడల వారికిని కృతజ్ఞుల
మగ నుండుననియు, పల్లెటూళ్లలో సదా బోధించుచున్నయె
డల వారు యీ సూత్రములను కులధర్మము గ్రహించి మన సైన్య
ములో చేరుచుండురు.

ఇట్లు ఒకలక్ష సైన్యమైనను ఒకటి రెండు మాసములలో
చేర్చగలిగినయెడల రాజకీయమే మొండివాడు బలవంతుడను
సామెత వర్తించి తీరును. ఇంతకుమించి కారాగృహములలో
పెట్టుటగాని, చంపుటగాని సంభవించనేరదు. ఒకవేళ యీ
యిరువదవ శతాబ్దములో యీ నాగరిక చల్లని ప్రభుత్వము
నిగ్గువిడచి సైత్తికపథమును వదలి స్వాధిపరత్వముతో, దయ
మాటి లోడిదేశముల చీవాట్లకు జంకక యీ సైన్యమునంతను
చెలసాలలలో నుంచి తిండి పెట్టుటకు బదులు సాత్యకానించెద
రనుకొందము. ముప్పదిమూడుకోట్ల భారతీయులలో సగము
మంది స్త్రీలును, తక్కిన సగముమంది పృథ్వులను, బాలురను, అ
నాగోన్మలను తీసి వేసినను తక్కిన యెనిమిదికోట్ల ప్రజలలో
ఒకకోటి లేక ఒక అరకోటి సైనికులు ప్రాణములు పోగొట్టు
కొనువర కైనను యీయుద్ధము ముగియకుండ జేయవచ్చును.
ఇట్టిస్థితి రాకముననే మనకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము వచ్చి
తీరును. ఇది నవ్యుగంజ సామెతకంటిది కాదు. ప్రపంచములో
మరియే దేశమందును ఇంతవరకు పుట్టని పరమదయాళును బుద్ధి
దేవుని అపరాధతారమై కర్మవీరుడుగా నున్న గాంధీమహా
త్ముని బోధన లాకపోవునా? చక్రవర్తులను లొంగదీయగల
యాత్రుబలమును ఆ లోకప్రాజ్ఞును మనలో తప్పక బయలు
పెడలనట్లు జేయగలడు.

ఈ విధానమువలన మనకు సంపూర్ణస్వరాజ్యము నచ్చిన
ను మనల ననేక రాజకీయ సమస్యలు వదలక పోవచ్చును. మన
ము విదేశీయుల బారీమండి తప్పించుకొనలేక పోవచ్చును. మన
లోనే అంతఃకలహములు మొండే బ్రిటిషువారు భయపెట్టుచు
న్నట్లు రక్తపాతము కలుగవచ్చును. తక్కిన దేశములలో వలె
నే యిక్కడకూడ సంపూర్ణ స్వరాజ్యపరిపాలన మున్నను సాం
ఘిక రాజకీయ విప్లవములు బయలుదేరుచునే యుండవచ్చును.
అయిననేమి? ఇప్పటి శివసభ్యులమైన కాంతికంటే రాజున్న
ఆకాంతి మంచిదే. స్వతంత్ర దేశములో యెట్టి విప్లవము నైన
ను వానియంతటి విప్లవకొనితీరును. ఇప్పుడు బంధనములతో
కూడిన యీ కాశ్యప బానిసత్వమును తొలగించుకొనవలెను.
ఆంగ్లేయులు భయపెట్టుచున్నట్లు మన ప్రస్తుత భారతీయ పటా
లములలోని సైన్యాధిపతుల మనకు మొదటి పరిపాలకులు కా
నిందు, వారైనను మన కానననభల శినిలు అధికారమునకు లో
బడక తప్పదు. అట్లుచేయక నిరంకుశ ప్రభుత్వమును కొనసా
గింప జలచినయెడల ఒక్కడినమైనను వారు దేశమును పరిపా
లించజాలకుండ యీ ప్రస్తుత సామ్యయుద్ధమునే మన మెల్లప్పు
డు సాగించగలము. ఈ శతాబ్దములో కేవల మిలిటరీ పరిపాల
నము కడుశీఘ్రముగా అంతరించును. రాజకీయజేత్రలే ప్రజల
ను మెప్పించి పాలించ గలుగుదురు.

కాబట్టి నడుములు కట్టుడు. ఎప్పుటికైనను యీ సా
మ్యయుద్ధమే మనకు శరణ్యము. మనము రాజ్యపరిపాలనకు తగ
మని చెప్పు బూటకపు మాటలను వెడచెని పెట్టుడు. సంపూ
ర్ణ స్వరాజ్యము చేపూరినగాని సాంఘికవిధములు సమసి
పోవు. వైచిత్ర్య విధముగ పల్లెటూళ్ల ప్రజలలో ప్రబోధము
కలిగించుడు. ఈ తరుణము తప్పిన మన మధోగతిపాలు కావల
సినదే. కరులు, కరారులు, కర్రలు, మన కక్కరలేదు. మనగాం
ధీజీ మనమధ్య నున్నపుడే ఆయన తారకమంత్రము పూర్తిగ
శీఘ్రకాలములో ఫలము నిచ్చును. ఆయనయందు నమ్మకము
గలిగి ప్రవర్తించుడు. అవినీతికరములుగాని కాననముల నిరాక
రించుటయు, గవర్న మెంటు ఉద్యోగములను, కోర్టులను, కాస
నసభలను బహిష్కరించుటయు జరుగుచుండ వలెను. అప్పుడు
లాయర్లు వారంతలు వారే తమ యుద్యోగములను వదులుకొం
దురు. ధనవంతులకూడ తమ నిలవ ద్రవ్యమును పోగొట్టుకొన
కుండనే యీ దౌర్జన్యరాహిత్య సైన్యములో చేరవచ్చును.
తమ ద్రవ్యమును, భూములను తమ కుటుంబములోని ముదుసల్ల
కును పిల్లలకును బంధుమిత్రులకును యిచ్చివేసి యీ యుద్ధము
లో దిగవచ్చును. వీరు మన సైన్యములో చేరినందుకు అట్టిచ్చిన
యాస్తినికూడ లాగుకొని మన విదేశీయప్రభువులు తమ లా
ఆర్థిక భంగము తెచ్చుకొననిండు. సైన్యములో చేరువారు
తా మిప్పుడే మృత్యువాత బడినయెడల తమకుటుంబములు ముం
దు యేమగునో యోచించుకొనుచున్నారా? అట్లు యోచించు
కొన్న లాభమేమి? ఇప్పుడే మృత్యు ముఖంబులోనికి జనుచు
న్నా మనుకొనువారే యీయుద్ధములో దిగవలెను. వారు తమ
యింటిపైపుకు దృష్టి నిశడించకూడదు. తమ వీధిసోదరుల దా
స్యశృంగులములను తెంపి వారికి కడుపునిండ అన్నమిడుటకు త
మధనమును స్వాతంత్ర్యమును మానమును రుదకు ప్రాణములను
పోగొట్టుకొనుటకంటే పరమార్థ మైనది, ఉత్కృష్టమైనది,
మరియొక మాతృమార్గము లేదు.

కృష్ణా గోదావరి రీనెటివ్ మెంటు

ఆర్థికసభ్యుడు మాయదుగారి భయము

కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలోనే హెచ్చుపన్ను భూముల
పైన కట్టబాలక పోయిన ఇతరజిల్లాలలో పన్ను హెచ్చింపుకు
అసలే పీలుండవని ఆర్థిక సభ్యుడు మాయదుగారు కాననసభలో
తెలిపి యున్నారు. అనగా కృష్ణా గోదావరుల కంటే నితర
జిల్లాల ఆర్థికముగా వెడకబడి యున్నవని వీరంగీకరించుచు
న్నారు. కాని సంపన్నములని తెలిసియో తెలియకనో వీరను
కొనుచున్న కృష్ణా గోదావరులలోనే రయితాంగము 60 సం||ల
వరకున్న యెట్టి జాఫాపన్నును భరింపజాల దనియు, ప్రస్తుత
భూమిపన్ను వారిని శ్రుంగదీయు చున్నదనియు, ఋజువుచే
యబడినప్పుడు, నిజముగా ప్రజాసామాన్యముయొక్క జేమ
మే ఈ ప్రభుత్వలక్ష్య మైనవో కొన్ని వీధిరాయతుల ఆదా
యమునకు మించిన ధనమును వేతనముగ గ్రహించుచున్న ఆర్థి
కసభ్యుడు తన స్వగర్వమును గుర్తించునెడల ఆర్థిక విచారణసం
ఘమువారి రిపోర్టును చదివినపిమ్మట తాను తర్కించుకొన వల
సిన విషయమేమి? "నేను సంపన్నములని తలచిన కృష్ణాగోదా
వరులలోనే రయితాంగపుస్థితి ఇంత దైన్యముగా నున్నదే? క
రువులకు నిలయమైన ద తమండలములలో యెట్టి విచారణ సల్ప
కుండగనే ఆప్రజల నోరులేనితనమును ఆపకాళిముగా గైకొని
రూపాయికి 0-3-0 చొ|| అదనపుపన్ను విధించితిమే. కేవ
లము వర్షాధారపు భూములైన గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో
ముందు విధించ సంకల్పించుచున్నామే. వీరిస్థితి మరింత దైన్య
ముగా నున్నదో" అని తర్కించుకొనవలెను. ఇట్లు సద్భావ
ముతో తర్కించినవాడు ఆర్థికసభ్యుని కర్తవ్యమేమి? ఇంత
కుపూర్వము హెచ్చు కట్టబడిన జిల్లాలకు జరిగిన అక్రమము బ
యట బడునేమోనని కృష్ణా గోదావరులపైనకూడ న్యాయము
నకు న్యతిరేకముగా జాఫాపన్ను విధించుట కాదు. ఇప్పటికై
న శతాబ్దముల నుండి పన్ను భారమును ప్రస్తుతము రయితాం
గపు యధారశీతినిగూర్చి తెలుసుకొనుటకు తమ కవకాళము
గలుగజేసిన ఆర్థిక విచారణసంఘము వారికి కృతజ్ఞతను తెలిపి
వారి రిపోర్టును మన్నించి ప్రస్తుత ఆనాధికపు రివిన్యూ విధాన
మును మార్చి దానిని కాననసభ పరమచేయుటకై కృషిపల్కు
ట ఆర్థికసభ్యుని కర్తవ్యము. కాని ఇది జరుగునా? అని మన
కు సగళము. యేలననగా "ప్రజలలో నిరోధకత్తి లేదు
కనుక" అని మనలో చాలమంది తలతురు. కాని ప్రజాజేమ
ము లక్ష్యముగా గల్గిన ఇతర ప్రభుత్వములలో ప్రతిసంస్కరణ
కు ఆందోళనము ప్రజలు త్యాగముజేయ నవసరములేదు. ప్రజ
ల కేవల అవసరమో తెలిసికొనుట వారి ధర్మమని ఆ ప్రభుత్వ
ములు అంగీకరించినవి. ప్రతి సంస్కరణయొక్క ప్రజలకోరి,
ఆందోళనచేసి నిరోధించువరకు జరిగించని ప్రభుత్వము ప్రభు
త్వగర్వమును కోల్పోయిన దగును. సామాన్య పరిపాలనాంశ
ములలోకూడ ప్రజల ధన, మాన, ప్రాణములు త్యజింపబడిన
గాని సంస్కరణకు కవంగని ప్రభుత్వవిధానమునకు కాస్త్రుస
మృతమైన నిలకడలేదు.

బాక్సోలి విచారణవలన భూమిపన్ను విధానములో నిత
రరాష్ట్రములకంటే మిన్నయనియు కాననరూపకముగా ఆ
క్కడ నీ విధానము అమలుజరుగుచున్నదనియు తెలపబడిన
బొంబాయిరాజధానిలో అధికార్లు శిస్తును పెంచుటయే లక్ష్య
ముగా పెట్టుకొని అసోక్రమచాలన నిరాధారపు సిద్ధాంతముల
ను యెట్లుచేయుదుకో వెల్లడి అయినది. ఇదివరకు గత 2 పెటితో
మెంటులలో నిట్టిచెన్ని జరిగినవోయని ఊహకు అవకాశ మేర్ప
డినది. కృష్ణా గోదావరుల ఆర్థికవిచారణల అంగ్రజిల్లాలలో
కెల ఆర్థికముగా మంచిస్థితిలో నున్నవనియు, నాగరికము
లనియు, ప్రభుత్వము అసోకొనుచున్న కృష్ణా గోదావరులలో
నే రయితాంగపు ఆర్థికస్థితి దుర్భరముగా నున్నదని వెల్లడియ
గుటచేత ఇతరజిల్లాల ఆర్థికవై దైన్యత ఇందునుంచి ఋజువు
కాగలదు.

రె. మండేశ్వరశర్మ,
కొత్తూరు. తా|| కార్యదర్శి, ఆంధ్రభూసమితి.

మో హి నీ తైలము

5 తు|| నూనెగల నీసా 1-8 0-12-0

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు,
ఉద్యోగిగణులు మొదలగువారికి కుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును
గుండరుల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగురులను మనోహరముగ
పెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుగల రచయితమగు నువాసన
చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు
వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు
నియ్యదు. దీనియందు మనోహరముగు నువాసనద్రవ్యములను చేర్చి
తయారుచేయించి జేలకొంది నీసాల విక్రయించి మెప్పు జనని
యున్నాము. వేదోలు, ఓకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు,
అమ్మతాంజనంబిదో బొంబాయి-మద గాడ

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం. మార్చి 27 వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

విద్యుత్తులు

మనుమ తేనెపిండి	,, ౪ ౪౦ కలదు	12 ౪౦	18 ౪౦
మెల్లూరి	,, డిల్ 42	13 ౪౦	14 ౦౦
ఫేర్ల	,, డిల్ 45	16 ౦౦	17 ౦౦
రాగులు	రా. 164 (అస్త 1-2)	8 ౦౦	8 12 ౦
మత్తులు	,,	19 ౦౦	20 ౦ ౦

2. ధాన్యముల పప్పులు

కందులు అస్తా 1-2 ర 205	,,	12 12 ౦	14 ౦ ౦
సెనగలు	,, డిల్	16 ౦ ౦	17 ౦ ౦
పెసలు	,, డిల్	14 ౦ ౦	16 ౦ ౦
మొగులు	,, డిల్	17 ౪ ౦	18 ౦ ౦
ఉలలు	,, < 195	7 4 ౦	8 ౦ ౦

3. నూనెపప్పులు

మత్తులూనె కా 1-2	,,	110 ౦ ౦	118 ౦ ౦
సెనగలు 1-2	,,	14 ౦ ౦	19 ౦ ౦
పెసలూనె కా 1-2	,,	88 ౦ ౦	41-0-0
పెసలూనె కా 1-2	,,	95	మొగులూనె 88
ఉలలూనె కా 1-2	,,	90 ౦ ౦	98 ౦ ౦

4. చిల్లరపప్పులు

కాయకడుపు కా 1-2	100 ౦ ౦	108 ౦ ౦
కూరకడుపు	60 ౦ ౦	62 ౦ ౦
మీరకాయలు (గుంటూరు) కా 1-2	98 ౦ ౦	105 ౦ ౦
ధనియాలు	28 ౦ ౦	35 4 ౦
గుంటూరుపొయకట్టు నీలియం నూనె 1-2	౪ 40 45	
తెల్లూ కా 1-2	౪ 28 ౦ ౦	49 ౦ ౦
అన్నాచక్కెర అస్తా 1-2	25 4 ౦	25 8 ౦
చింతపండు కా 1-2	28 ౦ ౦	38 ౦ ౦

5. ఇసుకలు

కూరకం కా 1-2	50 ౦ ౦	81 ౦ ౦
చురకం	24 ౦ ౦	80 ౦ ౦
కవుండు	24 ౦ ౦	80 ౦ ౦

6. నూలు

సె 20 తన్ని కలదు	౪ 6 5 ౦	
సె 6 ,, కలదు	8 10 ౦	
సె 36 ,, కా	8 4 ౦	
సె 40 తన్ని 10 కా	9 6 ౦	
సె 20 తన్ని తల్లెడి	6 1 ౦	
సె 40 కా	8 5 ౦	
సె 4 తన్ని కలదు	8 4 ౦	
44 కాండ్	4 12 ౦	

7. లోహములు

చెండి 100 కులం 1-2	౪ 56 12 ౦	59 6 ౦
అంబారు కులం 1-2	21 12 ౦	22 ౦ ౦
చురకం 1-2		18 11 9
ఇత్తడి కా 1-2	241 ౦ ౦	243-0-0
రా. కా 1-2	827-0-0	830-0-0

8. రంగులు

అతిమేలు స్పెక్ట్రులూడు అతిచరయక నియమాలు		
,, నీలిరంగు 1 రతి	0 10 ౦	
,, 14 రంగులు	1 10 6	
,, 28 రంగులు	1 ౦ 9	
,, 55 రంగులు	1 3 ౦	
,, 1 అందం	1 8 6	
రంగులుపాటుస్కా. బి. లె. అనగా (బిల్డి-రెన్డు)	3 4 ౦	
కాంగ్ 8 ౨	1 ౦ ౦	
దిగు 4	1 2 ౦	

నమకమైన దృష్టాంతము

గాంధీ సహాయుని అనుసరించుట కై స్త్రీలకు
కై స్త్రీల మతధర్మమై యున్నది

మద్రాసు సమీపములోనున్న పల్నాడు పట్టణమునందు శ్రీకృష్ణ చికిత్సశ్రమ నిర్వాహకైన డాక్టరు సి. పొలోమెనుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—నేను ఇదివరలో ప్రకటించిన విజ్ఞాపన యందు కై స్త్రీల లండను గాంధీ సహాయుని మనస్ఫూర్తిగా అనుసరింప వలెనని విన్నవించితిని. ఈ యుద్ధము రాజకీయ విషయముగా కన్పించినను సర్వవిధముల నిడి ఆధ్యాత్మికమైన సర్వనిరూపణమే యెయ్యవలెనని నేను నావిజ్ఞాపన పత్రికలలో ప్రకటించినదానిని కొందరు కై స్త్రీల పాదీరిలు మహాత్మునివద్దకు స్వయముగా వెళ్ళి చూట్టాడని వచ్చిరి. ఇందును బట్టికూడ ఇది ఆధ్యాత్మికముగ భర్తసంస్థాపన ప్రయత్నమని ఋజువుచున్నది. ఏనుకీస్తు భూలోకమును సర్వతలముగా చేయుటచే అవతరించితిని చెప్పెను. నేడు గాంధీ సహాయుడు కూడ ఆధ్యాత్మిక సర్వసంస్థాపనమునకే కృషిచేయుచున్నాడు. రెండువేల ఏండ్లు క్రిందట ఏనుకీస్తు ప్రారంభించిన యుద్ధము నేను గాంధీ సహాయుడు కొనసాగించుచున్నాడు. ఈవిధముగా ఉత్తర హిందూస్థానమునకి వచ్చి గాంధీ సహాయుని సందర్శించిన కై స్త్రీల పాదీరిలు చెప్పియుండిరి. కాబట్టి యితర పాదీరిలుకూడ ఆమహాత్ముని సందర్శించెదరుగాక!

ఈమహాద్వయముయొక్క అంతరంగము లనేకములవు. ఇందులో, కై స్త్రీల మతధర్మములు, నిజమైన కై స్త్రీల మతధర్మప్రభావమును సార్వత్రిక నోదాయమునది. కాబట్టి సజాతీయమై సహేతుకమై, సర్వమై నెలసిన యాయుధ్యమము యెడల, యాదేశ కై స్త్రీల తల్లి ముఖ్య విముఖ్యములను జూపెదరో దానినిబట్టియే యాచేశములో నికముందు కై స్త్రీల మతమున కలిగి వచ్చి తమయలు నిర్ణయమును. మనము ధన పితృవ్యము దానులమై భగవంతుని భక్తులము కాజాలము. గాంధీ సహాయుని యుద్ధమును భగవత్పరమై యున్నది ఈదేశములో నోరలేని కొల్లకొరిది నివేదలకు కడుపురిండ్ అన్నము తెల్లబుకై మహాత్ముని బద్ధకంకణుడై యున్నాడు. కాని గవర్న మెంటువారు కష్టముల కై ననుకొని భీదజనుల బ్రతుకు తెరువును లేకుండ చేయుటకు చేయవలసినవారై యు చేయుచున్నారు. స్పష్టిలో సర్వవిధములను ఉప్పుకు గూడ గవర్న మెంటువారు పన్ను విసూలుచేయుచున్నారు. మఱు ఉప్పునకు 1-4-0 పన్ను వసూలుచేయుచున్నది.

ఫా. పి. ల. ము 1893

(52-3)

సీమక మలములు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

స్వామయైన ధర

ఏకంసి చబిల్ దాన్ అందు నన్న

రత్నాలు, బంగారు, చెండిగలు వర్తకులు
ఉత్తరమును వ్రాసిన మా చిత్రమైన క్యాటలాగు పంపబడును.
112, 113 క్రైస్తవబజారు రోడ్, మద్రాసు.

సదరు మఱుగుఉప్పు తియ్యరుచేయుటకు 9 పైసల కన్న యెక్కువ ధ్యయము అగుటలేదు. 9 పైసల ఖరీదు ఉప్పునకు 1-4-0 పన్ను వసూలు చేయుట ఏ దేశమునందును కనివిని యెరుగము. ఇట్టి ఉప్పుపన్ను విధించెడి లవణశాసనము అమలుపరచుటకు గవర్న మెంటువారు వెనుకాడుటలేదు. మీ దుమిక్కిలి, భారతబాతియంతయును ససేమిరా వద్దు అని గోల పెట్టుచున్న యీ అన్యాయపుశాసనమును స్థిరస్థాయిగా నొనర్చుటకై గవర్న మెంటువారు కృషిచేయుచున్నారు. గవర్న మెంటువారు యీ శాసనమును ఎందుకు రద్దుచేయుదు? ఎందునల్లనగా గవర్న మెంటువారికి ఉప్పుపన్ను వల్ల 9 కోట్ల రూపాయలు సాగునరి ఆదాయము వచ్చుచున్నది.

ఈపన్నులో చాల భాగము కడుపురిండ్ తిండిలేక అధికారిత్వమును బీదజనులవల్లనే గవర్న మెంటుకు వసూలుగుచున్నది. ఇట్టి దుర్మయమును తొలగించుటకే యాయుధ్యమము ఆరంభింపబడినది. ఈమోరశాసనమును తొలగించుటకై అవలంబింపబడిన పద్ధతులు కై స్త్రీల మతధర్మమును అనుగణ్యముగా మన్నిన దయ, సత్వ, ఆహింస, స్వార్థ త్యాగము యివన్నియు యాయుధ్యమములో ప్రతిఫలించుటలేదా? కాబట్టి మాతృదేశా రాధకులమును, కై స్త్రీలమును అయిన మన కర్తవ్యమేమిటి? మనము నిశ్చింతగా కూర్చుండి యీ నాటకమును చూచుచు, సిగ్గులేక క్రీస్తువేటి క్రీస్తుమతమును బోధించవలసినదేనా? కాబట్టి మనహృదయములను మనము పరీక్షించి చూచుకొనవలయును. ఈపవిత్ర సమరమునందు ధనాశాపితమును అధర్మమును రూపుమాపుటకై పోరాడగల భీరులమని ఋజువుచేయుదముగాక.

(సం) పి. సాలామోను

అతిచవక !

అతిచవక !!

కాకినాడ క్రిస్టల్ అయిసు వర్కుస్ (Crystal Ice Works) లో

తయారగు స్వచ్ఛమైన మంచుగడ్డనే వాడుము.

Tel, 'Ice': Coconada.

26 మిలియన్ మంది

సాధ్యమైనంతవరకు జ్ఞానమైన విశయము చేసియున్నారు.

—నిపు చేసియున్నావా?—

PRUDENTIAL

తో భీమాచేసిన సంపూర్ణరక్షణతో అధికమైన

పోషణ తక్కువధరలో మీరు పొందుదురు

భార్యకు ఆభారము, బిడ్డలకు విద్యయు,

వృద్ధాప్యమునకు తగు ముందు ఏర్పాటు.

పూర్తి వివరములకు వ్రాయుడు:

THE PRUDENTIAL ASSCE. CO., LTD.

CLIVE BUILDINGS, CALCUTTA

or to

BRANCH OFFICE:

C/O GILLANDERS ARBUTHNOT & CO.

POST BOX NO 261,

NORTH BEACH ROAD, MADRAS

INSPECTORS: V. R. JANAKIRAMA IYER

THE CRESCENT, MYLAPORE.

S. N. K. SUNDARAM, BEZVADA

SPECIAL AGENTS: PIERCE LESLIE & CO.

V. 5.

CALICUT. SOUTH INDIA

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

సత్కారము

1. పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని సత్కారమును, కాంగ్రెసు సంఘమును, అభిమానులను మార్చి 30 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు దేవాలయ శ్రీ గాంధీజీతీయ మహావిద్యాలయమున జరిగిన జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభను తప్పక దయచేయ ప్రార్థింతులు.

2. దేవాలయముండి భిక్షురమునను మార్చి 31 వ తేదీని బయలుదేరు సత్కారము యాత్రలో పాల్గొనదలచువారు 30 వ తేదీ నాటికే తప్పక ఏలూరు చేరువలెను. ప్రతి సత్కారమున వారికి కావలసిన దుస్తులను ఒకటింటాయును తెచ్చుకొనవలెను.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా సత్కారముయొక్క బయలుదేరుట చేరుట

మార్చి 31 సోమవారం సా.గం 5-30	రాత్రి 8-0
దేవాలయముండి	కొవ్వలి.
ఏప్రిలు 1 మంగళవారం సా.గం 5-30	సా.గం 7-30
కొవ్వలి	గుండుగోలను
సాయంత్రం 5-30	రాత్రి 8-0
గుండుగోలను	పూర్ణ
2. బుధవారం ఉదయం 5-0	ఉదయం 8-0
పూర్ణ	పుంగట్లూరు
సాయంత్రం 5-0	రాత్రి 8-0
పుంగట్లూరు	పడమరవిప్పర్రు
3. గురువారం పుడమరవిప్పర్రు ఉదయం 5-0	పుడమరవిప్పర్రు 8-0
పడమరవిప్పర్రు	గణపవరం
సాయంత్రం 5-30	రాత్రి 8-0
గణపవరం	యండగండి
4. శుక్రవారం పుడమరవిప్పర్రు ఉదయం 5-0	పుడమరవిప్పర్రు 8-0
యండగండి	గొల్లలూరిజేను
సాయంత్రం 5-30	రాత్రి 8-0
గొల్లలూరిజేను	భీమవరం
5. శనివారం భీమవరం జిల్లా కాంగ్రెసుసభ	
	బాదా వియ్యం, కార్యదర్శి.

ఏలూరు

హిందూ యువజనసంఘం గోసంకేతం వివాహాకర్తులములు

1. 20-2-30 తేదీని మ. స. 12-12-30 శ్రీ గాంధీజీగారు తన అన్నగారును వెంకట లక్ష్మయ్యగారి కొమార్తె చి. కో. వెంకటేశ అన్న పూర్ణమృత్యు వివాహసందర్భమున ఏలూరు, గోసంకేతం సమీపికి రూ 500/- హిందూ యువజనసంఘం గ్రంథాలయమున రూ 500 వెనక వెయ్యిరూపాయలు ధర్మం, (కట్నం) కాశ్యోత్యధర్మకర్తలయి రని సంతోషముతో తెలియ పర్చుచున్నాము.

2. యాదర వెంకట్రావుగారు తన కొమారుడు వివాహ సందర్భమున రూ 500 ఏలూరు గోసంకేతం సమీపికి ధర్మం యిచ్చి కాశ్యోత్యధర్మకర్తలయి రని సంతోషముతో తెలియ పర్చుచున్నాము.

వైరారి బోరార్యమునకు కృతజ్ఞతాభివందనములు అంద జేయుచున్నాము.

మద్దల వెంకటాచిన్నరాజు.

కళింగదేశీయులకు మనవి

కళింగదేశీయులకు పరిశోధక సంకల్పమున "శ్రీమహా రాజా మార్తా విజయరామ గజపతి (మూడవ) మన్నె లల్లన కె. సి. వి. యి నాని నిజవారిశ్రేణి" అను ప్రాచీనతెలుగు లభించినది. పూర్వపు కొండపల్లి రకం కాకతీయమీద 32 పుటలున్నవి. ముద్దనోక్కపేటి నాని చేడిసెడి. దీనిని ప్రకటింతుము గావున వెంకట్రావు యొనరియొద్ద నైన నున్నచో తెలియబరచ కోరితిమి. జవాబు ఈక్రింది అడ్రసుకు వ్రాయవలెను. పుండరీక ట్టర్ ఆమ్మల్ 2, నడువీధి, వైలూరు, మదరాసు.

వచ్చుచున్నది

వచ్చుచున్నది

శ్రీ ప్రమోదాత సంవత్సరము

మీ జాతకచక్రముయొక్క నకలుగాని, లేక జనన తేదీగాని పంపి నచో శ్రీమానము, శ్రీవారఫల వివరములను, కష్టనివారణమునకు అవసరమైన సలహాతో సహా వ్రాసి పి. సి. గార్సు 2-4-0 పంపగలము. భవిష్యత్కాలగర్భమున దాగియున్న కష్టసుఖములను తెలుసుకొన గోరువారలకు ఓహు ఉపయోగకరము. దక్షిణాఫ్రికా, సిలోన్, బర్మా, అమెరికా మున్నగు ఖండఖండంతరములయందలి వారుకూడ మాసంవత్సరఫలితములు తెప్పించుకొనుచున్నారు. మన దేశపుమహారాజులు, గవర్నర్లు, వర్తకులు, లాయర్లు అవ్యాజముగ తమ సంత సమును తెలుపుచు మాకు వ్రాసిన అభివందనపత్రములు ప్రశంసావేళములు వేలకువేలు కలవు.

అడ్రసు:—పాఫెసర్ శేఖర్, మెన్మరిస్టు, ఏలూరు (పశ్చిమగోదావరి.)

నర్సాపురం తాలూకా సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధక మహాసభ

యలమంచిలి

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా నిషేధక సంఘమువారు ఆన్ని తాలూకాలలోనూ తాలూకా ఫిర్యాలులోనున్న సంపూర్ణ నిషేధక సభలు చేయుచూ యీ ఉద్యమమును అఖండ దిగ్విజయ మతో కొనసాగించుచున్నారు. ప్రచారకులు అభిమానుగల కొందరు సభ్యులు జిల్లానాయకులు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా ఆది ఆంధ్ర సంఘసేవకులు ఈ త్రాగుడు పిశాచమును మాకటివేళ్లతో వెకలించి రూపుమాపుటకు సంకల్పించి యున్నారు.

మహాసభ

నర్సాపురం తాలూకా మహాసభ యీనెల 28 వ తేదీన యలమంచిలి గ్రామములో ఆది ఆంధ్ర నాయకులను జిల్లా నిషేధక సంఘాధ్యక్షులను అరు మ-రా-రా-శ్రీ సరాల సెట్టి శేష ద్రుడు గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైంది. దాదాపు ముప్పది గ్రామములనుంచి ప్రతినిధులు ఆరుదొంగిరి. ఆ మహాసభలో 1500 మంది ప్రతినిధులు కలరు.

ఉపన్యాసములు

సెట్టిబలిశె సంఘ నాయకులను మ-రా-రా-శ్రీ పక్షుల సాగరంగారు ఆదియాంధ్ర నాయకులగు బడుగు వాధముని, రా యడు గంగయ్య మొదలగు జిల్లా ప్రముఖులను, మద్యపానము యొక్క మహా అవరోధములను యిందువలననే బీదజనము కలుగుచున్న మహా అవరోధము, ఈ దుర్వ్యవస్థను రూపుమాపుటకు మనము ఆవలంబించవలసిన పద్ధతులను సమగ్రముగా ప్రజల హృదయము కడకి నీరగునట్లు ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట ఆ ధ్యక్షులు ఆ దేశం ద్రుడు గారు దేశములో పరమ దర్శకులగు ఆదియాంధ్రులగు యితర బీదజనములకును మద్య పానమునకు కలుగు ఉపద్రవములను వివరించి చెప్పి అందఱును నేటినుంచి, మనసంఘములలో మద్యపానమును పూర్తిగా బహిష్కరించవలయుననియు, కలకట్టుపాట్లను చేసికొని మన ఆర్థిక నైతిక నితిగతులు చక్కబరచుకొనవలయుననియు ప్రబోధించిరి. ప్రజలందఱును మద్యపాననిషేధక ప్రమాణమును వెంటనే గైకొనిరి. ముగ్గురు ప్రచారకులను యీసనీకొరకు దేశం ద్రుడుగారు ఆచు యొనరిరి. సభ జయప్రథముగా జరిగెను.

గొట్టిముక్కల వెంకన్న.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా రి సెటిల్ మెంటు

కమిటీ సమావేశము

30-3-30 తేదీన ఉదయం 9 గంటలకు దేవాలయలో పురమందిరమున జరుగునుగాన తాము తప్పక దయచేయ కోరెదము.

విషయములు

1. జమాఖర్చులు ఆమోదించుట.
2. పన్ను బానిసేనేయెడల నిరాకరించుటకు వలయు యోగ్యులను గావించుట.
3. యితర ముఖ్యవిషయములు.

ఏలూరు, 25-3-30, } దండు సారాయరాజు. కార్యదర్శి.

శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయము-నెల్లూరు

శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయసహాయకము మద్రాసు లో నడ్లమన్నాడ వెంకటరమణారావుగారు విద్యాలయమునకు సంవత్సరము 1-కి రూ 20-0-0 చందా ఏర్పాటుచేసివారు. ప్రస్తుతము రూ 20/-యిచ్చివారు. రావుబహదూరు కే. వి. వెంకటరామన్ నాయుడుగారు ప్రస్తుతము రూ 10-0-0 యిచ్చివారు. యిది సంవత్సరముచందాకాదు. శ్రీమతి పానకా కనకమ్మగారు పై నుడవారిచేసిన విద్యాలయమును 2 సంవత్సరముక్రింద స్థాపించి దాని అభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నారు. మన ఆంధ్ర సోదరసోదరీమణు లందఱు యందుకు తమకేత్యును సారము సహాయముచేసి విద్యాలయమును అభివృద్ధికి దత్తురని నమ్ముచున్నాము. శ్రీలక్ష్మ విద్యను శేర్పింజగలందులకు మన హిందూసోదరలందఱునూ తోడ్పడి నృద్ధి తెత్తురని ప్రార్థించు చున్నాము.

మద్రాసునందు విద్యాలయమునకు చందాలువసూలుచేసి శ్రీమతి దుర్గా వెంకటరమణారావుగారు వస్తువు రూపముగా యొక యిజుపపెట్టె ఒక బీర్యా తీసిపంపుచున్నారు.

పానకా కనకమ్మ, కార్యదర్శిని.

ఏలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురపాలకసంఘసభ

ఏలూరు, మార్చి 26:— ఈనెల 24 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు ఏలూరు పురపాలకసంఘ ప్రత్యేకసభ డాక్టరు హెచ్. వి. బోగయ్యశర్మ వైస్ చైర్మనుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను. పడమరవీధి బాలికాపాఠశాలకోరకు ఎస్. వెంకయ్యగారి స్థలమును కొనువిషయము ఆలోచింపబడెను. వైస్చైర్మనును చదురుపుగజము 1 కి రూ 5 లు చొప్పున కొనుటకు పురపాలకసంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

సామాన్యసభ

విదప 5-30 గంటలకు పురపాలకసంఘ సామాన్యసభ జరిగెను. 1928-29 సంవత్సరపు అడిటు రిపోర్టు అంగీకరించబడెను. హిందూయువజన సంఘమున కొనగలసిన వార్షికచందా 1929-30 సంవత్సరమునకు రూ 250 లు కాన్సిలువారు కాన్ఫీసుచేసిరి. టి. చెల్లయ్యగారు తన బండ్ల లై సెన్సునుగురించి కాన్ఫీలువారిపై తెచ్చినవ్యాజ్యములో రాజీనామ చేసి ఉద్దేశమును కాన్ఫీలువారు అంగీకరించిరి. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

అహమ్మదాబాదులో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు హాజరైన శ్రీయుతులు దండు సారాయరాజు, ఆత్మహరి గోవిందాచారిగార్లు నిన్నటికి ఏలూరునకు తిరిగివచ్చిరి.

“పూర్ణ స్వరాజ్”

ధిల్లీలో నూతనదినపత్రిక

ధిల్లీ, మార్చి 25:— నేటిదినము జిల్లా మాజిప్రీటుని దుట “పూర్ణ స్వరాజ్” అను పేరుతో ఒక దినపత్రికను ఇంగ్లీషునందు ప్రకటించునట్లు యస్. విరావతంగారు డిక్లరేషను ఇచ్చిరి. విరావతంగారే ఈ పత్రికకు సంపాదకులుగ నుండెదరు. ఈ పత్రిక ఒక్క కాసనోల్లంఘనోద్ద్యమము తప్ప మిగత కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును బలపరచుచుండును. (ప్రే) (ప్రే)

రాజమహేంద్రవరం

వైశ్యవిద్యార్థులవనతి గృహము

రాజమండ్రివంటి మహాపట్టణములో వైశ్యవిద్యార్థుల సౌకర్యార్థము వసతిగృహములేమి పరిసర గ్రామములనుండి విద్య నభ్యసించుటకై వచ్చిన బాలరము కడుంగడు కష్టములను పొందుచున్నాము. ఈపట్టణములోనున్న అర్హుకాలేజీలోనేమి, బ్రయినింగ్ కాలేజీలోనేమి, పీఠేలింగంగారి హైస్కూలులోనేమి మునిసిపల్ హైస్కూలులోనేమి చదువుచున్న వైశ్యవిద్యార్థులు వారికి వేరగ నొకవసతిగృహము లేకపోవుటచేత పడుచున్న యిబ్బందులలో ముఖ్యమయినదేమన, భోజనపదుపాయములు సరిగాలేకపోవుట. ఈపట్టణములోనున్న పాఠశాలలు ముఖ్యముగా యిన్నీసుపేటలోనే ఉండుటచేతనన్ను యిచ్చట వైశ్యచోటలు ఒకటయినను లేకపోవుటచేత తప్పనిసరిగా వైశ్యవిద్యార్థులు బ్రాహ్మణభోజనశాలలలో భోజనము చేయవలసి వచ్చుచున్నది. బ్రాహ్మణులయినను కానలేను. లేక మూర్ఖులయినను కానలేను. ఈరెండునుగాక వైశ్యులగుటచేత, పీఠేలి సరియయిన ఏర్పాటులు చేయక ఆ బ్రాహ్మణచోటల్లో వైశ్యవిద్యార్థులయి ఆనేకకష్టములు పడుచున్నాము. రెండవది పరిసర గ్రామములనుండి యాపట్టణమువచ్చి చదువుచున్న వైశ్యవిద్యార్థులసంఖ్య సుమారు ఇరువదియందెండు ఎక్కువయిండువచ్చును. ఒక్క అర్హు కాలేజీలోనే సుమారు పదిమంది వరకు ఉన్నారు. అర్హు కాలేజీకి సంబంధించిన మెట్రిక్యుల్ హాస్టలులోకూడ వైశ్యులకు సరియయిన సౌకర్యములు లేకపోవుటచేత అక్కడ ఒక్కవిద్యార్థిమాత్రమే ఆనేక యిబ్బందులు పడుచున్నప్పటికి అక్కడనే ఉంటున్నాడు. మిగతవారు యిన్నీసుపేటలో వున్న బ్రాహ్మణభోజన శాలలయందు భుజించుచు వేరొకచో బసల సేర్వరచుకొని యిబ్బందులను పడుచున్నారు. కనుక రాజమండ్రిపుర వైశ్యప్రమాఖులు యానిమయమన పూనుకొని విద్యార్థుల సౌకర్యముల నిమిత్తము ఒకవసతిగృహము త్వరలోనే రాపెట్టు చేయగలందులకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాను. గత మూడు నాలుగు సంవత్సరములనుండి వుత్తరఖండపు ఆర్యవైశ్యుహాసభవారు వైశ్య విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్పులు గ్రాంటుచేయుటకు వారి ఆఫీసునందు (రాజమండ్రిలోనే) కలియనప్పడు ప్రప్రథమమున ఈ పట్టణమునకు వసతిగృహము ఒకటి వుండవలెను. తగిన ఏర్పాటులు చేయవలెను-అని మాత్రము చెప్పకొనుచుండిరి. కాని యింతవరకు ఎక్కడను మాడ అట్టి ప్రయత్నము నకు పూనుకొని యుండలేదు. కనుక నింతొకసారి రాజమండ్రిపుర వర్తకసంఘమువారిని తదితర వైశ్య ప్రమాఖులను యానిమయములో తగినంత శ్రద్ధవహించి బాలర కష్టములను బాపవలసినదిగా మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాను.

అదియుగాక గత పదిసంవత్సరములనుండి యిన్నీసుపేటలో నన్న నాశమువారిసత్రములో సదకు సత్రమునకు ధర్మకర్తలయిన మహారాజశ్రీ నాశము రావలింగయ్యగారు వైశ్యవిద్యార్థులకు భోజనవసతిగయిరా సదుపాయములను చేయుచు కొంతవరకు వైశ్యబాలరకష్టములను తీర్చియున్నారు. ఇప్పుడు వారు వచ్చే సంవత్సరమునుండి అట్టి సదుపాయములు చేయుటకు కొన్ని యిబ్బందులవల్ల వీలులేదని మాకు తెలిపియున్నారు. ఆ సంగతి నిజమయినయెడల ఈ విద్యార్థులు చాలకష్టముల పడవలసివచ్చును గనుక ఈసత్రమునందు వైశ్యహాస్టలు అనుపేరున సహాయము పొందిన బాలరకు వారిది వరలో నిచ్చుచున్న భోజనవసతిగదుపాయములను ఇయ్యవలసినదిగా వారిని ఇందుమూలముగా ప్రార్థించుచున్నాము. రాజమండ్రి పురప్రమాఖులు వైశ్యవిద్యార్థుల కేమముకొరకు ప్రయత్నించెదరని నమ్ముచున్నాము.

నం: ౧౧౧ ప్రసాదరావు,
బి. పి. విద్యార్థి.

మైసూరువార్తలు

బెంగళూరు, మార్చి 28:— మైసూరు కాసనసభలో ఒక సభ్యుని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వలెనే కారాగృహనిబంధనలను సవరించువిషయమై మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులగు మత్తనగారు చెప్పిరి.

నేరపోకోధన విషయమై శిక్షపొందుటకు జిల్లాపాలీసు నూపరింఠెంఠెంబలగు రంజిత్సింగగారిని స్కాట్లండుయార్డు నకు పంప ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరని బెంగళూరు ప్రెస్సుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

ఈ నెలాఖరునుండి డిమెంక్రాట్ అను వారపత్రిక యస్. ఆర్. యస్ రాధువనుగారి సంపాదకత్వమున వెలువడును. సంసానములు అందలి ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్యలను గురించి ఈ పత్రిక శ్రద్ధపుచ్చుకొని పనిచేయును. (అ. ప్రె.)

“సిట్రన్” చే గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్ నిర్ధారణ చేయబడినది

ఇంగ్లాండులో స్టో ఆను బోడి “సిట్రన్ కార్డు లిమిటెడ్” వారి కర్మాగారములలో ఉన్నిచోట్లను గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్ నే వాడుచు మోబిల్ ఆయిల్ చార్జనందు గుర్తింపబడిన వివిధ తరగతుల నూనెలను సిఫారసు చేయుచున్నారు.

ఆ కర్మాగారమునుండి బయటికి వచ్చు ఒక్కబియ్యము, యీ గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్ తో నింపబడుటయే కాక బానట్ క్రింద ప్రత్యేకముగా ఒక $\frac{1}{4}$ గాలన్ నూనెను ఒక డబ్బిలో ముద్రవేసి యుంచెదరు.

“సిట్రన్ కార్డు లిమిటెడ్” వారు యోచనలేకుండా తమ క్రొత్తబిడ్డను దీనిని వాడుటనూ, అందరును నడుపజేసినది.

ప్రపంచములో వందలకొలది స్వతశ్చలనముగలబండ్లు తయారుచేయువారందరును, దీనిని వాడుటలో తమ సమ్మతమును తెలియజరుచు, బలపరచుచున్నారు.

VACUUM OIL COMPANY

వారు మాత్రమే తయారుచేయుచున్నారు.

పశువైద్య విద్యాలయము

[డాక్టరు సూర్యదేవర సంజీవరాయణం గారు]
ప్రపంచమున జ్ఞానలయని పేరుతో తిరుగుచున్న మానవులకు పశువైద్యమున జీవి పశువు, పశువులేనిచో మానవుడు కర్మల జాలడు, మానవులలో శ్రేష్ఠుడు రైతు. రైతుకు ముఖ్యధారమైనది పశుగణము. రైతు పశుసహాయతో దాన్యము పండించి ఎల్లరకు సరఫరా చేయుచున్నాడు. పశువు రాత్రింబగళ్లు కష్టపడుచుండుటవల్లనే పంటలు పండుచున్నవి. ఇది అది అని వ్రాయనేల జీవకోటిలోకల్ల పశువాతీయే పరోపకారియని మన మెల్లరము వొప్పుకొనవలసియున్నది. పశువును జ్ఞానశక్తి లేకుండ బలవలనే గణతర్రాక రాక యున్నది. కాని చేయుచున్న సేవ మాత్రము మరచిపోవుచున్నాము.

పశువును ఏరైతు మిక్కిలి ఆదరణగా జూచుచుండునో అట్టి రైతుగృహము సకల సౌభాగ్య రోగ్యములతో కులమాగుచుండును. రైతె కాదు. ప్రతి ఒక్కరు పశుసేవచేయు నుద్యమము కావలెను. పశుసేవ చేయువారు చాలా తక్కువగా యున్నారు. ప్రతి గ్రామమునక ఒకరైన పశుసేవకు నిమిత్తయి పశువులు న్నదియై పాడిపంటలు ఎక్కువగను. మన హిందూదేశములో పాలము ఎక్కువగా యుండినను నేద్యము కాకయున్నది. దీనికి కారణము పశువులు తక్కువగనుట వలననే. విదేశములకు ఎగుమతి చేయుటవలనను, రోగములు కుదుర్చుటకు వైద్యశాలలు అందుబాటులో లేకయుండుట వలనను, మాంసభక్షణ ఎక్కువగుటవలనను పశువులు నానాటికి తగ్గిపోవుచున్నవి. దేశములో ఒక్కొక్కరు ఒకపని తీసుకొని సేవచేయుచున్న విభిన్నమైన పని జరుగగలదు. పశుసేవలో వైద్యసేవ మిక్కిలి శ్రద్ధగా ఆంధ్రదేశమునకు చేయుచున్న శ్రమజై శ్రీరాములుగారిని ఆంధ్రదేశమున తెల్లరు ప్రోత్సహించి మిక్కిలి న్నదికితీసికొని రావలసిన బాధ్యతగలదు. శ్రీరాములుగారు వైద్యచింతాపడి అనువుత్తము వ్రాసి వైద్యసేవకులకు

తోడ్పడియున్నారు. పశువైద్యమునకు అక్కరకువచ్చు ఔషధములను తయారుచేసి సప్లయి చేయుచున్నారు. అటువంటి గ్రామములలో వైద్యశాలలు ఏర్పరచుచున్నారు. అయ్యదేకాకుండా పశుసేవకులకు, రైతులకు అత్యంతోపయోగమైన పశువైద్యపుస్తకమును “పశువైద్య పుస్తకనిధి”ను వ్రాసి వెలుపరచి చేసినసేవకు వారికి కృతజ్ఞతాభివందనముల చేయుచున్నాము. “పశువైద్య పుస్తకనిధి”ను నేను మొదలునుండి తుదివరకు చదివినది. పశువులకు ఎట్టి హేతు బలమో, ఎటు లపండించవలయునో, పశువులకు ఎట్టి ఆహారము ఇచ్చిన బలియునో, పాలిచ్చునో అనియు, పశుదేహ నిర్మాణము, పశువులకు వాడబడు ఔషధములను గురించి ఒక్కగా వ్రాసియున్నాను. ఇట్టిపుస్తకము ఆంగ్ల తదితర భాషలలో కలవుగాని ఆంధ్రమున వ్రాసినవారిలో శ్రీ శ్రీ రాములుగారే ప్రథమములు. పశుదేహనిర్మాణము గురించి లేదితర భాషలు తెలిసినవారిలోతప్ప తెలుగువారిలో ఎ 100 కి ఒక రిగ్లర్ వివరము ఎ కు వ మం ది కి తెలియదు. పశు సేవ దురంధురులై పశు రోగములు నిర్మూలముచేయుటలంపుతో చేయుచున్న సేవకు ఆంధ్రు తెల్లరు అన్ని విధముల శ్రీరాములుగారికి తోడ్పడవలసిన విధియున్నది. శ్రీరాములుగారు ఈ వైద్యమును దాచుకొనక కొందరు సేర్పి అడుగుట వైద్యశాలలు గ్రామములలో పెట్టుచున్నారు. మానవులకు చికిత్సచేయు విధానము లన్నిటిలోను పరిక్షణుడై బిరుదు లిచ్చి వుత్సాహమునకు లుగ చేయుచున్నారట. అటలనే శ్రీరాములుగారుమాడా పశువైద్యము నేర్పినెప్పుకొన్నవారికి బిరుదుమునిచ్చిన మిక్కిలి ఉత్సాహము కలుగునని రైతుసోదరులు చెప్పుటవలన ఈ విషయమై ఆలోచించుచున్నాము. పశు వైద్యవిద్యాలయము త్వరలో స్థాపించి పశు వైద్యము బోధింపవలెనుచున్నాము. ఈ విషయములో ఎల్లరు లిగు సహాయము చేయుదురు గాత. పశువైద్యులకు ఎట్టి బిరుదు లిచ్చిన బాగుండునో సలహాలు నిచ్చి తోడ్పడ ప్రార్థన. పశువైద్యాభిలాషులు వెంటనే నాకు తమ కష్టము తెలుప ప్రార్థన. గొప్పపని చేయబానిసప్పుడు పడుగర ఉదేశముల తెలుసుకొనుట విధ్యుక్తధర్మమై యున్నది. ఎల్లరు ఈ ఉద్యమముకు తోడ్పడుదురు గాత.

విదేశీ వస్తువులపై దిగుమతి సుంకములు

చుట్టచక్క-ములయెడ భారత ప్రభుత్వమువారి యభిమానము

ఆంధ్ర ప్రభుత్వముగాని, లాంక మైదువ రైతులుగాని రక్షణ కోరలేదు

బాధ్యత యంతయు భారత ప్రభుత్వమువారిదే

ప్రభుత్వమువారిని, వస్తరును, సభ్యులు తీవ్రముగా ఖండించుట

భారతకాశనసభ ఈనెల 28వ తారీఖున సమాప్తము కావనియు, సభవారి కార్యక్రమమునంతయు పూర్తిచేయుటకు నిలగునట్లుగా ఏప్రిల్ 5వ తారీఖువరకు సభను జరుపవలసినదని మద్దతుగారు అభ్యర్థుని కోరినట్లును శ్రీ శ్రేణి వారికి తెలియవచ్చినది. ఈనెల 26వ తారీఖునండి సర్ జేషన్ క్రెరాగురు 4 నెలలు నెలపుమాన బోయెదరనియు, వారి స్థాన భూపేంద్రనాథ మైత్రాగారు సభానాయకుగా నుండుననియు, తాత్కాలికపు హోంమెంబరుగా మోయిసుగారు రాజ్యక్తి ప్రమాణము వై కొనెదరనియు తెలియచున్నది.

(ఫ్రీ ప్రెస్.)

విదేశీ వస్తువులపై దిగుమతి సుంకములు

టారిఫ్ బిల్లును ఆమోదించుచు సర్ ఫుల్ ట్రేడును రాహుర్ గానుగారిట్లు చెప్పిరి:—జపాను ప్రభుత్వమువారు తమ మిల్లులకు 100% రక్షణ యొసంగెద రనియు, ఈ బిల్లు ఆమోదించబడకపోయినచో జపానునుండి గుడ్డలను తెచ్చి బజారులను నింపుటకు జపానువారి పవన లక్షకములు వచ్చుచున్నవనియు శేషు చేసిన ప్రకటన సర్వవికాసని జపాను కాలక్రమి పురు అసోసియేషనువారు గారు తెలియపరచిరి. భారతదేశమునందలి మిల్లులన్నిటికిని రక్షణ యొసంగుటకు ప్రయత్నించుచుండ నందరికి బొంబాయి మిల్లులమీద కన్నెట్టియెలయో తెలియకున్నది. బొంబాయివారు నష్టములను పూడ్చుకొనలేక యుండి యితరదేశములనుండి మిల్లులు లాభములను పంచి పెట్టుచున్నది. మిల్లుపరిపాలనలో నేమియు లోపములేదు. అనేక క్లిష్టసమస్యలనుండి ఈ పరిపాలనావిధానము మిల్లులను రక్షించినది. ఈ విధానము సంస్కరించిన బాగుగా నేయుండును. కాని రద్దుచేయుట చెడ్డది. సర్ జార్జి రెయినిగారు కఠిన నియమములను అభిమానించువాడు. అట్టివాడు ఈవిషయములో మితిమారి సంపదించువా? ఈ బిల్లులో ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు యిమిడియుండలేదు. ఇతర ఇండియన్ రాజ్యములకుండు, యితరదేశములకుండు అంగ దేశముయెడల నీబిల్లు అభిమానము చూపుచున్నదని ప్రతిపక్షుల నుచు న్నారు (ఒకరు:—అది అభిమానముకాదు కాబోలు?) ఈ బిల్లు యొక్క ప్రతిపక్షులు భారతదేశపు అధికసమస్య రాజకీయ సమస్యలలోబడిన దానినిగా చేయుచున్నారు. అవసరమైనచోట్ల అభివృద్ధి గావించుచుండవలెను గాని కమ్యూనిస్టులు కోరుకొన్నట్లు ప్రతిదానిని ధ్వంసము చేయవలెనని శేషు కోరెను. మిల్లుపరిశ్రమయొక్క పూర్వచరిత్రలను ఈ బిల్లుకు ప్రతిఘటన యేర్పడినది. ఒకచోట బాయిస్ ప్లన్ హిస్ట్రీ గారు యిట్లునుచువుచున్నారు:—మనము భారతదేశమును కత్తితో సంపాదించితిమి. కత్తితోనే దానిని మనము రక్షించుకొందుము. మనము భారతీయుల లాభమునకుగాను భారతదేశమును జయింపలేదు. ఆంగ్లేయుల సరుకులకును, ప్రత్యేకముగా లాంక మైదువారి వస్త్రములకును బజారుగా నుండునగాన మనము భారతదేశమును జయించితిమి. (ప్రతిపక్షుల హర్షము).

ఒకరు:—ఇందుకే గాబోలు మీరు లాంక మైదుకు రక్షణ కోరుచున్నారు.

సర్ ఫుల్ ట్రేడు మెం:—సర్ బాయిస్ ప్లన్ హిస్ట్రీ గారి వాక్యములకు లోని ఈ బిల్లులో నున్న గొప్ప ఉద్దేశ్యములను భారత ప్రజలు నమ్ముచున్నారు. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు తేకుండ భారతవస్త్ర పరిశ్రమకు రక్షణ యిప్పించవలసినదని ఇండియన్ మచ్చెంటు చేంబరువారు గారు న్రాసిరి. కాని తేకుమార్గము లేనప్పుడు మిల్లు పరిశ్రమకు తీరనినష్టము కలుగకుండ మనము ప్రభుత్వమువారి నూచనలను అంగీకరింపవలెను. ఈ విషయములో దుర్మార్గము భారత మిల్లు యజమానులదికాదు. తప్పెంతయు ప్రస్తుత పరిపాలనమపై గలదు. కొందరు దేశస్వాతంత్ర్యమునకై ప్రయత్నించుచున్నప్పుడు కొందరు విదేశీవస్త్రబహిష్కరణ కోరుచున్నప్పుడు ఈ కాశనసభలో చేరి మనము బ్రిటిష్ వస్త్రములను రక్షణ యివ్వవలెనని కోరుచుండుట చితాకరము. ఇట్టి

నూచనను గీగావించుటకు భారత ప్రభుత్వమున కెట్టి తరుణము దొరకినదో చూడుడు. ఈ నూచన అంగ దేశమునకు కొంచెము లాభకరమైనను విదేశీ వస్త్రములతో బాటు అంగ దేశములను గూడ బహిష్కరింపవలెనని భారత ప్రజలకు ప్రోత్సాహము కలుగును. బాతీయవాదులకు వ్యతిరేకముగా ప్రభుత్వమువారితో కలయుట మాకంతమాత్రమును సంతోషకారికాదు. కాని ప్రస్తుత రాజ్యాంగములను నేర్పడిన స్థితిగతులకు దానులను అనుమానముతో మేమిట్లు చేయువలయును.

సి. యన్. రంగయ్యర్

భారతజాతిని సందిగ్ధావస్థలో నుంచిన వాణిజ్యసభ్యుని దుర్మార్గమును సి. యన్. రంగయ్యర్ గారు తీవ్రముగా ఖండించిరి. బిల్లులో నిమిడియున్న సిద్ధాంతము ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సేనని వారు చెప్పిరి. మిల్లుపరిశ్రమ కన్నెయిబ్బందులున్ను ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సును భారతీయు లంగీకరింపరు. భారతదేశమునకు నిజముగా అధికస్వాతంత్ర్యము లేదు. ఈ విషయములో భారతకార్యదర్శి వాక్యములకు వ్యతిరేకముగా నడిచి నందులకు రంగయ్యర్ గారు ప్రభుత్వమువారిని ఖండించిరి. బిల్లు ఆమోదించబడుచో బ్రిటిష్ వస్త్రబహిష్కరము తప్పక అమలులోనికి వచ్చును. అది వచ్చుచో బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిదై యుండునగాని సభవారిది కానేరదు.

అగ్నిహోత్ర

అగ్నిహోత్రగారు ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సును తీవ్రముగా ఖండించి రక్షణకై మిల్లులు యింక కొంతకాలము వేచియుండుట ముచిదని చెప్పిరి.

కె. సి. రాయ్

బొంబాయి మిల్లు పరిశ్రమ చాల దుస్థితిలో నున్నది. గనుక దానికి రక్షణ యత్నవసరమని కె. సి. రాయ్ గారు చెప్పిరి. కాని బిల్లు ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు నామోదించుట లేదని తానంగీకరింపజాలడు. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సును జూచి లబ్ధిపవలసిన పనిచేయిమని లేదు. మనకు రాజకీయములగు లాభములు దీనివలన కలుగగలవు. బ్రిటిష్ వ్యాపారము ఆమెరికావారివలన నష్టపడుచున్నది. కావున మనము వీనివలన పోటీ లేకుండ అంగ దేశమును కాపాడవలెను. అమెరికాలో మనకు గౌరవప్రతిపత్తి లేదు. జపానువారు మనకు సాయమేమియు చేయుట లేదు. అంగ దేశమే మనకు సాయముచేసినది. లాబీలలో జపానువారిచే రచించబడిన కరవస్త్రములను పంచిపెట్టుటలో తక్కువయు లేదని వారు చెప్పిరి. ప్రముఖులగు విదేశీయులకు ఒక సభ్యుడు అగౌరవము చూపినందులకు రాయ్ గారు సంతాపము వెల్లెబ్బించి యితరదేశముల వలెనే భారతదేశముగూడ విదేశీయులను గౌరవించవలెనని వారు చెప్పిరి. బిల్లులవలన రెండులాభములు కలవు. (1) బొంబాయి మిల్లులకు సాయముచేయుట (2) రాజకీయములగు లాభములను ఆంగ్లేయులవలన బడయుట.

యన్. సి. కేల్కర్

బిల్లును ప్రతిఘటించుచు యన్. సి. కేల్కర్ గారిట్లు చెప్పిరి:—ఈ సమయమున మిల్లు పరిశ్రమను ఖండించుట నిర్వాహ్యకార్యము అనవసరము. మన కోపమునంతయు ప్రభుత్వమువారియెడల గనబరుపవలసినది. మిల్లు యజమానులపై గనపరుచుట సమంజసముకాదు. ప్రభుత్వమువారు దుర్మార్గముగా ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సును ఆమోదించుచో జపానువారివలన తొలగిన కష్టము ఆంగ్లేయులచే కలుగును. కావున అందరియెడల నూటికి 20/0 పన్ను విధించుట న్యాయము. లాంక మైదు వస్త్రములతో బేరమాడి మిల్లు యజమానులు ఈ రక్షణబడవలెను అనుమానము అందరకగలుగును. బొంబాయి మిల్లు యజమానుల నాయకులు కొందరు జరిపి జపానుకు నష్టమునవరమును బడవలెనని వదంతులుకలవు.

మోడి:—కొందరు వ్యక్తు లెవరైనను చేసిన రాయబారములకు శేషు బాధ్యుడగుకాదు. కాని మా అసోసియేషను మిల్లు యజమానులసంఘము) పక్షమున నీటి రాయబారము లేమియు జరిగియుండలేదు.

రెయిని:—భారత ప్రభుత్వమువారుగూడ నిట్టి ప్రయత్నము లేమియు చేసియుండలేదని ప్రభుత్వమువారి పక్షమున చెప్పుచున్నాను.

కేల్కర్:—బయటికి అట్లునపడునట్లు మీరు చేయుచున్నారు. సకారముగా మీరు వార్తను ఖండించుచో నమ్మువచ్చునుగాని, ఒక గొప్పమిల్లు యజమానుడు లాంక మైదువ రైతులతో బేరమాడుకొను. వార్తలను గలిగిన భావము మామనస్సులనుండి వీడిపోకన్నది. ఈతరుణమున మిల్లు యజమానులు బీర్గా గారి ననుసరించవలెను. ఆకలివలన మనమిల్లుల ఘోరపాపములకైన జంకరను లో కొత్తి మిల్లు యజమానులయెడల నిష్పాడు సార్థకమై ది. రెయినిగారు బిల్లులో నిమిడియున్నది. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సేనని యొప్పుకొనుచుండ వస్త్రుగారు కాదనుచున్నారు. అది సరియగు పద్ధతికాదు. జేసు వక్రపద్ధతి.

కేల్కర్:—జేసు వక్రపద్ధతియే. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వారలబించినపద్ధతి యెవరికో పుట్టిన బిడ్డవలె నున్నది. కాశన సభవారి వోటుకు ప్రభుత్వమువారి రేల బద్ధులైయుండరాదు?

దివాన్ చమ్మన్ లాల్:—ఆధికస్వాతంత్ర్యమున నేమియో మొదట నిరారణ కావలెను.

కేల్కర్:—ఆధికస్వాతంత్ర్యమునగా నిడియే. భారత కార్యదర్శిచే అజ్ఞులు జారీచేయబడకున్నను లాంక మైదువారు మాత్రము రక్షణను కోరియుండురు.

సర్ జార్జి వస్తరు:—లాంక మైదు వస్త్రములకును భారత ప్రభుత్వమునకును ప్రత్యక్షముగా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిగినవిని గొల్ల సభ్యుడు చూచించుచున్నాడా?

కేల్కర్:—భారత ప్రభుత్వము అంగ వాణిజ్య వాతావరణముచే నావరింపబడియుండును.

సర్ జార్జి వస్తరు:—లాంక మైదువారుగాని, అంగ ప్రభుత్వముగాని మేమెసంగదలచిన రక్షణకై కోరియుండలేదని సభ్యుడు నమ్మువలెను. ఈనూచన భారత ప్రభుత్వమువారిదే యొప్పున్నది. దీనికెవరైన నిందాపాత్రులుకావలసియున్నచో భారత ప్రభుత్వమువారి నందార్తులు.

దివాన్ చమ్మన్ లాల్:—ఈ విషయమై సభవారి వోటును ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించెదా?

వస్తరు:—ఏమివోటు?

దివాన్ చమ్మన్ లాల్:—పండిత మాలవ్యాగారి సవరణ సభవారిచే సంగీకరింపబడినచో.

సర్ జార్జి వస్తరు భారత ప్రభుత్వమువారు అవలంబించవలసిన పద్ధతికి బాధ్యులై యున్నారు. దేశక్షేమమును, దీనికి సంబంధించిన యితరుల క్షేమమును విచారించి ఈ మార్గమును ప్రభుత్వమువారు ద్రోశిరి. భారత ప్రభుత్వమువారి బాధ్యతను యింకొకరి మీద విడుచుట వల్లగాదు.

అధ్యక్షుడు:—భారత ప్రభుత్వము అంగ పార్లమెంటు సభవారికి బాధ్యులై యున్నారా, లేక ఈసభవారికి బాధ్యులై యున్నారా? ఇదిశేషము బాధ్యతలేని ప్రభుత్వము కాదు కదా? వారికో, వీరికో, బాధ్యతహీనంపవలెను గదా! (ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షుల హర్షము. జేసు జేసు అను శేకలు) ఈ విషయములో భారత ప్రభుత్వ మెవరికి బాధ్యతహీనంపెదరు?

వస్తరు:—ఊరకుండును.

కేల్కర్:—ఆధిక సభ్యుడు నిజము చెప్పలేదని నేను టలేదు. ఈమన భారతవస్త్ర పరిశ్రమను జూచినప్పుడెల్ల నాకు విభ్రాంతి కలుగుచున్నది. భారతవస్త్ర పరిశ్రమ చాలయి క్కట్టులకు లోబడినది సర్ జార్జి వస్తరు ఒప్పుకొనుచున్నారు. (ని యోగి :—దార్శి లిండ్సేగారి పూర్వులు సాలెవారి బొటనవేళ్లను తెగజేసియున్నప్పుడు.) ఈ పరిశ్రమచరిత్రను విచారించినపుడు, మనకు బడశక్రమవగు లాంక మైదుకు రక్షణయొసంగుటకు ప్రభుత్వమువారి రేల పెట్టికో నాకు గోచరముకాకున్నది. వారియెడల నీయవ్యాజముగ అనురాగ మేలాకో! ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు వివరముల నన్నిటిని తెలియజేయవలెను. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల కన్నిటికి ప్రచురింపవలెను.

ఫజల్ రహీముతుల్లా

బిల్లును విచారించుటకు నెలవొసంగవలసినదని కోరుచు ఫజల్ రహీముతుల్లా గారిట్లు చెప్పిరి:—చర్చ తక్కువోవలబడినది. ఇప్పుడుమనము విచారించవలసినది. మిల్లులకు రక్షణగాని ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు కాదు. బిల్లును చర్చించుట కనుమతి యొసంగుచో తరువాత ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు సంగతి విచారించవచ్చును. ఇప్పుడు మిల్లు యజమానులకు డబ్బు పుట్టుటకు సౌకర్యములు లేవు. యజమానుల ఏజంటు స్వంతపూచీమీదగాని డబ్బు దొంగటలేదు. ఈ లోపమును ప్రభుత్వమువారు సవరింపవలెను. జపానువారిపోటీకి నేను అభ్యంతరము చెప్పుచు వారి సరకులతో బజారునునింపుటకు మనము అభ్యంతరము చెప్పుచున్నాము. రైల్వే చార్జీలు, స్టీరురు చార్జీలు తగ్గుగా నుండుటచేత మన దేశము విదేశీవస్త్రముల మయముగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు సరియైన కాలమున సరియగు విధమున ప్రవర్తించుకుండుట కోచనియము. టారిఫ్ బోర్డు

వారు రక్షణ యివ్వవలెనని కోరి చెందు సంవత్సరము లైనది. ఇప్పుడు రక్షణ యివ్వవలెనని ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టివారు. అందువలన సభ్యుల మనములలో సందేహము లందయించినవి. ఈ విల్లు దేశక్షేమకర మని సభ్యులకు నచ్చజెప్పారము వస్తరు గారిపై నన్నది.

జహంగీర్ మున్షీ

విల్లుకు అనుకూలరకుగాని ప్రతికూలరకుగాని తాము లొంగుకునియు తమ స్వబుద్ధికి తోచిన విధముగా చెప్పెదమనియు మున్షీ గారు చెప్పిరి. ఆర్థిక చట్టమును గూర్చిన చర్చ సం దర్భమున సభవారికి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము కలదనియు ప్రభుత్వమువారి దృఢనిశ్చయమును ప్రభుత్వమువారు దిగుమతినుంక ముల చట్టములో వ్యక్తపరచగలరనియు వస్తరుగారు చెప్పిరి. ఆ మాటల నింకను ఆర్థిక సభ్యుడు పాటించెనా యని మున్షీ గారు రడిగిరి.

మున్షీ గారు ఉపన్యాసము చాలించుకొనుచే సభ మగి సెను. మరల రేపు సమావేశమగును.

ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రికపై మాననప్రపు దావా

ఇటలీ రాయబారికి 7500 రూపాయలు నష్టపరిహార మొసంగబడుట

విలేఖరి డాసిల్వార్ గారిపై గొనిరాబడిన యభియోగము కొట్టివేయబడుట

కలకత్తా, మార్చి 25:—ఇటలీదేశపు ఇండియా రాయ బారి కలకత్తా యందలి ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రికపై గొనితెచ్చిన మాననప్రపు దావాలో న్యాయమూర్తి బక్షండు గారు వాదికి 7500 రూపాయల నష్టపరిహార మిప్పించిరి. ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రికా విలేఖరియగు డాసిల్వార్ గారిపై గొనిరాబడిన యభియో గమును న్యాయమూర్తి కొట్టివేసెను. (ఆ. ప్రె.)

1929 సంవత్సరం ఆగస్టు నెలలో లంకాపైరు ప్రస్తుతరీ క్రమ తాత్కాలికముగా నిలిచిపోయి సందువలన యిదే యదనని ఇటలీ దేశపు వర్తకు లాదేశపు సరకులను ఇండియాను నెక్కు చుగా పంపెదని ప్లేట్స్ మెన్ పత్రిక జో స్యము నొకటిని ప్రకటించియుండెను. అంతట 'ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రిక తరపున డాసిల్వార్ గారు (ఇటలీదేశపు రాయబారి యీ కేసులో వాది) ని సందర్శించి, పైజోస్య మొంతముట్టుకు నిజమో దోషప వలెను, వారిప్రశ్నకు జవాబొసంగుచు, రాయబారియిటుల ప్రత్యుత్తర మొసంగెనని ప్రతివాదులు తమపత్రికలో ప్రకటించియుం డిరి. ఇటలీ బీదదేశము, కావున లంకపైరుతో పోటీ సలప బాలదు". దీనిని తిలకించి రాయబారి 'ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రికను ప్లేట్స్ మెన్ పత్రికను తానట్లు నడివియుండలేదని జాబును వ్రాసెను. ఈజాబును ప్రకటించుచు, ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రిక 'మావిలేఖరిని నమ్మకపోవుటకు మాకేమియు కారణ మగ చడలేదు' అని సంపాదకీయవ్యాఖ్య నాజాబుక్రిందనే ప్రక టించియుండెను. దీనిభావము తన్ను అసత్యవాదినిగా నూచిం చుటయే యని రాయబారి యాయభియోగమును గొనివచ్చెను. వాదియభిప్రాయముతో నేకీభవించుచు, న్యాయమూర్తిపైని నూచించిన తీర్పు నొసంగెను.

కాన్పూరు దేవాలయములోనికి అస్పృశ్యులను రానిచ్చుటకు దేవాలయాధికారులు అంగీకరించుట

కాన్పూరు, మార్చి 24:—అవ్యత సహాయక సంఘమువారి యాజమాన్యమున నిమ్న జాతులకు చేరిన లలితప్రసాద కంకర గారి అధ్యక్షతన కాన్పూరు పౌరులసభ నిన్నటిదినము జరిగెను. అస్పృశ్యులను దేవాలయములలోనికి రానివ్వవలయునని హిందువులను కోరుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. వాతావరణము అస్పృశ్యులు సత్కారము జరుపుచున్నందులకు వారిని అభినందించుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను.

కాన్పూరునందలి రాధా కృష్ణ దేవాలయములోనికి అస్పృశ్యులను రానిచ్చుటకు దేవాలయాధికారులు అంగీకరించి నట్లు బాబు భగవతీశ్వరగారు సభలో తెలిపిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

పూజ్యమైన నివాహబహుమతులు

మావద్ద యుండు నేర్పులైన పనివారలచే తయారుగాబడిన స్వచ్ఛమైన పెండ్లి, బంగారు, మణులచే పొడగబడి, మా పూర్ణబాధ్యతగలిగిన అమూల్యనగలను కొనుడు. అవి మీ యాకృతిని వృద్ధిపొందించి, గృహమును యలంకరించగలవు.

సురాజ్ మల్ లల్లూభాయి అందు కో.,

హిందూదేశము, బర్మాలోను వజ్రములు, నగలవర్తకులు, 313 ఎన్.వై.నెడ్, మద్రాసు.

'టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా' పత్రికపై కోర్టు ఫిర్యాదు నేరారోపణము

అలహాబాదు హైకోర్టువారు గావించ నిరాకరించుట

అలహాబాదు, మార్చి 25:—'టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా' పత్రికపై కోర్టుఫిర్యాదు నేరారోపణను గావించవలయునని మిర టుకుట్రకేసు నిందితులార్థము హైకోర్టు వారికి పెట్టిన దరఖాస్తును న్యాయమూర్తి సర్ ఎస్. కే. నులేమాన్ గారు తేడు కొట్టివేసిరి. బొంబాయి నగరమునందలి కార్మికపరిస్థితులను గూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు గావించియుండిన ప్రకటనను 'టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా' పత్రిక ప్రకటించుటయే యీ నేరారోపణ ప్రయత్నమునకు కారణము (ఆ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ రా॥ బ॥ పి. వి. రంగారెడ్డిగారు

హిందూధర్మావాయములబోర్డు అధ్యక్షులగు వీరి మరణ వార్త నేడు తెలియవచ్చెను.

మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా రైల్వే కో-ఆపరేటివు సొసైటీ, లిమిటెడ్.

నోటీసు

యమ్. అండ్ యస్. యమ్. రైల్వే కో-ఆపరేటివు సొసైటీ లిమిటెడ్, రాయపురం, మదరాసు వారు యీక్రింద నుదహరించిన పలువిధములైన విద్యుత్తును పై కనిన సొసైటీ స్టాన్సు, రాయపురంలో సరఫరా చేయుటకు తెండర్లు పిలుచుచున్నారు. 1930 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 15-వ తేది మధ్యాహ్నము రోజున సదరు సొసైటీ నెక్రెటెరియు మానేజరుగారు సదరు తెండర్లు పుచ్చుకొందురు.

నెల్లూరు విద్యుత్తు మేలు రకము
రామసాగర విద్యుత్తు " "
పిపాణ విద్యుత్తు " "

సరఫరా చేయుటకుండు నిబంధనలు, మరత్తులు, ఆతెండర్లు ఫారములోనే ముద్రింపబడి యున్నది. వైకనిన ఫారము పలుయువార్లు సదరు సొసైటీ నెక్రెటెరియు మానేజరు వారికి 2/- రూపాయలు యిచ్చిన పొందుదురు. వైమొత్తియు వాపసు యివ్వబడుదు.

రాయపురం } డబ్ల్యు. ఆర్. హెడ్జి,
25-3-1930 } నెక్రెటెరి అండ్ మానేజరు.

వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది గురువారము

వాతావరణస్థితి	ముంబైలో ఉష్ణోగ్రత	అలహాబాద్లో ఉష్ణోగ్రత	అలహాబాద్లో వర్షము	బెనారస్ లో ఉష్ణోగ్రత	బెనారస్ లో వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు కురియు
ముంబై	24	24	24	24	24	...
అలహాబాద్	...	...	...	...	...	...
బెనారస్	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...

సర్పారులు:— మచిలీపట్నములో 0.2" వర్షం చెను. మబ్బుగానున్నది.
డక్కాను:— ప్రగతివేడిమి 2 మొదలు 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:— శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.
ఎ. ఎ. నారాయణయ్యర్లు, సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కొల్లూరు

మార్చి 25 వ తేదిన సాయంత్రము మూడుగంటలకు శ్రీయుతులు గొల్లూరు శీతానామశాస్త్రీ, మద్ది వెంకటరంగయ్యగారి ప్ర, కల్లూరి సంగ్రహాలిగారు కారమిద మాగ్రామము దముచేసిరి. అంత మాగ్రామ కాంగ్రెసుసభకు కార్యదర్శి మాచి భట్ట ప్రభాకరశాస్త్రి వారలతోగలసి యింటింటికి దిరిగి రాబోవు శాంతిసమరమునకు నైక్యమును కొంతమందిని జేర్చిరి.

అనంతపురము దొకదాత సత్యాగ్రహమునందు జైలు నకు వెళ్లిన యొక బీదకుటుంబమునకు పోషణ క్రింద రూ 800-0-0 యిచ్చెదమని వాస్తవముజేసి తమ యందారస్య భావమును వెలిబుచ్చిరి. అట్లువిన్నుట యందరుగలిసి కారమిద పక్క గ్రామములకు బోయిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

గాంధీమహాత్ముని స్వరాజ్యసత్యాగ్రహము

గాంధీజీ కస్తూరిబాయిగారు నర్తదానాదిని చాటుట

శ్రీరామచంద్రమూర్తియను నీతాదేవియను వెనుక సరయునదిని చాటినట్లు మహాత్మాజీయను కస్తూరిదేవియను నర్తదానాదిని చాటుట - వేలకొలదిప్రజలు వెంట జనుట - అద్భుతదృశ్యము.

“నాకు భగవత్ప్రేరణ వెనుక కలుగలేదుగాని యిప్పుడు కలిగినది”

“మిర్రోకేగని లేక హిందువుల సహాయముతో నైనగాని మీరు స్వరాజ్యమును బడయ గలరా?” అని యొక మహమ్మదీయ యువకుడు నేడు నన్నడిగెను. భగవంతునియొక్కయు భగవంతుని యందు విశ్వాసము గల హింసానుభూతి మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు, పార్సీలు, మున్నగు భారతీయుల యొక్కయు సహాయముతో నేను స్వరాజ్యమును బడసెదను. పడేండ్లనుండియు భారతదేశము స్వరాజ్యముకొరకు పరితపించుచున్నది. కాని నా కిప్పటివరకును ఆత్మవిశ్వాసము కలుగలేదు. భారతదేశమునం బంతటను గూడ నా కెట్టి అవకాశమును కనబడలేదు అనగా నేటివరకును నాకు భగవత్ప్రేరణ కాలేదు. నా హృత్కమలపీఠమున వసించియున్న సర్వశక్తుడగు సర్వేశ్వరుడు నేడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు నాకు ఆజ్ఞయిచ్చియున్నాడు గాన భారతదేశీయులు యావస్థుండియును నన్ను పరిత్యజించినను గూడ అనంత శక్తిసంపన్నుడగు భగవన్మహిమయందు సంపూర్ణవిశ్వాసముతో నేను ఒంటరిగా నైనను రణరంగమునకు పోయితిరవలెను.” అని మహాత్ముడు నిన్న బ్రోచిలో నుడివెను.

ఇదివరలో జరిగిన సంచార కార్యక్రమము

12 వ తేదీ	బు మొదటిరోజు	1 అహమదాబాదు	2 అహ్మదాబాద్
18	గు 2	3 బరేజా 4 నవగాము	
14	కు 8	5 నాస్సా 6 మతారు	
15	శ 4	7 దభసు 8 నడయాడు	
16	ఆ 5	9 బొరియావి 10 ఆనందు	
17	సో 6	మానవ్రతము	
18	మం 7	11 నాపా 12 బోర్సరు	
19	బు 8	13 రాసు 14 కడకపూరు	
20	గు 9	15 కలేశీ	
21	కు 10	16 గజేరా 17 అనభి 6 మై.	
22	శ 11	18 జంబుసారు 19 అమరు	
23	ఆ 12	20 బువా 5 మై. 21 సామ్మా	
24	సో 13	మానవ్రతము	
25	మం 14	22 త్రాల్సా 23 డెరలు	
26	బు 15	24 బ్రోచి 25 అంకాశేశ్వరము	
27	గు 16	26 సజసు 27 మాంగ్రలు	

ఇకముందు జరుగనున్న సంచార కార్యక్రమము

28	కు 17-28 రాయసు	29 ఉమరావి
29	శ 18-30 ఎర్రసు	31 భయిగం
30	ఆ 19-31 అచ్చరసు	32 డెలదు
31	సో 20	మానవ్రతము
1 ఏప్రిలు	మం 21-24 చక్రభట్ట	35 నూరకు
2	బు 22-26 దిండోలి	37 వాంజు
3	గు 28-33 యామసు	39 నవసారి
4	కు 24-40 జలపూరు	40 కరాడీ, మటవాడు
5	శ 25-42 దండి సత్యాగ్రహస్థలము	

* * *

బ్రోచిలో మహాత్మునకు ఘనమగు స్వాగతము

నిన్న ఉదయమున 8 గం. 10 ని॥ కు బ్రోచిచేరుట ఇది మండలమునకు ముఖ్యపట్టణము, యిది యెత్తయిన ప్రదేశమునందున్నది. ఇది ప్రాచీన పట్టణమేయైనను నూతనోత్సాహ మధికముగనే గోచరించినది. సప్రాకారమున పట్టణమున కుండవలసిన లక్షణములన్నియును గూడ నిచట గోచరించినవి. పన్నని ముఖద్వారములు, పీఠులు, సందులు, బహులు, ఎగుడు దిగుడుగను ముందువెనుకలను రోడ్డు కిరుప్రక్కలను కట్టబడిన యిండ్లు మున్నగునవి యీ పట్టణముయొక్క లక్షణములు. ప్రాతపట్టణము ప్రాతపద్ధతి నే యున్నదిగాని క్రొత్తగా కట్టబడిన పేటలుమాత్రము నూతన పద్ధతిని సాగుచుగా నిర్మింపబడెను. వికాలముగ పీఠులు తోటలు మున్నగునవి యీ పేటలలో కలవు. వేలకొలది ప్రజలు మార్గమునకిరుప్రక్కలను బారులాడిరి నిలచియుండిరి. వారు ఊరేగింపుతో మహాత్ముని తోడ్కొని

పోగోరిరి. అందులకు మహాత్ము డంగీకరింపనందున వారికి కొంత ఆకాభంగముకలిగినను వారు దానిని వెలిబుచ్చలేదు. దారిపాడుగునను చాలదూరమువరకును తోరణములు మున్నగు వానిని కట్టిరి. అచటి నాయకులగు హరిబాయి అమీనా, డాక్టరు చందాలాలు దేశాయిగార్లు మున్నగువారు స్వాగత సన్నాహములను గావించిరి. నేనాశ్రమమునందు విడిచి డేర్పడవ బడెను.

నేను త్రాల్సానుండి బ్రోచికి త్రెయిసులో ప్రయాణము చేయుచుండగా బ్రోచికి 40 మైళ్లదూరమునందున్న దహాను-కి ప్రత్యేకముగా మహాత్ముని దర్శించుటకు ఆబండిలోనే బ్రోచికి వెళ్లుచున్న యొక ఘూర్జర ప్రముఖుడు నాతో సంభాషింప నారంభించెను. నేను రాష్ట్రేతరుడ నగుటచేతనే అతడు నాతో ముచ్చటించ నారంభించెను. “బ్రోచిలో ప్రజలకు రాజకీయములు బోత్తుగా తెలియవు. మహాత్ముడు మండల మధ్యమునంద ప్రయాణము సాగించి యుండవలసినది. అటు లచేసినచో ప్రజలకు కొంతవరకునే ప్రబోధము కలిగియుండును. రెండేండ్లనుండి యిటు పంటలు లేనేలేవు. అటులైననుగూడ ఉవ్వొప్పులు కిక్కును పూర్తిగానే వసూలు చేయుచున్నారు. ఎవ్వరికిని మజరాల నిశ్చయలేదు. ఇటులుండినను గూడ నిచటికి ఆనగా మధ్యగ్రామముల కలాయకు లెవ్వరును రారు. ఇవట్టి ప్రచారములు లేనేలేదు. ఈమండలమున మహమ్మదీయులు మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నారు. వారిలో హెచ్చుమంది చదువురానివారే” అని అతడు నాతో చెప్పెను.

బహిరంగసభకు 20,000 మంది వచ్చుట నేనాశ్రమము ఆవరణలో నొక గొప్ప పెమినా నేయబడెను. అచట 20000 మంది సమావేశమైరి. వారిలో 1000 మంది స్త్రీలుగూడ నుండిరి. జాతీయపతాకములు తోరణములు మున్నగువానితో నా ప్రదేశమునంతను చక్కగా నలంకరించిరి. ఆనాడు కచ్చేరిలకు నెలవులేదు. మిల్లులన్నియును పనిచేయుచునే యుండినను, అటులుండినను గూడ 20000 మంది అచట సమావేశమగుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయును.

గుజరాతులో మిక్కిలి ప్రసిద్ధికెక్కిన సంగీత విద్యాంసుడగు ఓంకారనాథుగారు త్యాగ్జీగారి కుమార్తెయును ఆ సభలో మొదట జాతీయగీతములను పాడిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు గూడ నిన్న ఉదయమునకు బ్రోచి వచ్చిరి గాన ఆమెయును త్యాగ్జీగారును యితరప్రముఖులును వేదికపైన గూర్చుండిరి. మహాత్ముడు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించుసరికి సభలో నత్యంతమగు ప్రశాంతిని నెలకొనినది. నిన్నను మహాత్ముడు మిక్కిలి గంభీరముగా నుపన్యసించెను.

“ఇయ్యది పవిత్రమగు సమరము. సర్వశక్తి సంపన్నుడగు భగవంతునే నేను నమ్మియున్నాను గాన నాకు విజయము నిశ్చయము.”

అనదియే ఆ పునశ్వాసమునందలి ముఖ్య సారాంశము. “సత్యాగ్రహదేశమునందు చేర్చుకొనవలెనని కోరుచు చాలమంది నవయువకులు నాకు లేఖలను వ్రాయుచున్నారు. హిందువులు, మహమ్మదీయులు మున్నగు నన్నిమతములవారిలోను స్త్రీలు పురుషులు బాలురు వృద్ధులు మున్నగువారందరి సహాయములను నేనపే

క్షించుచునే యున్నాను. ప్రపంచముయొక్క సానుభూతిదే సత్యాగ్రహమునకు మూలాధారము. త్యాగమువలననే సానుభూతి లభించును. మన మహాద్భ్యుచమునకు ఆత్మశుద్ధి త్యాగమునను నీరెండే మూలకములు. మహమ్మదీయులగుడ మనతోడ్పడ యున్నారు. వారు మన యుద్ధ్యుమున చేరుటకు సిద్ధముగానే యున్నారు. మహమ్మదీయ మత యశశ్చంద్రిక కళంకితము కాగూడదు.

“నన్ను తన జేబులో వేసికొనినట్టి మాలానా మోకతాలీ నేడు నాచెంత లేదు. కాని నేటికిని అతడు నాకు సోదరుడే. కావున అలీసోదరులను నా జేబులో వేసికొన గలుగుదుననియే నే నాశించుచున్నాను.”

భగవంతుడు నాకు తోడ్పడు నెడల మరే మానవుని సహాయముతోను నాకు పనిలేదు. భగవంతుడే తన బలమునంతను నాకొనంగును. భగవంతుడు నాకు తోడ్పడినచో నా సకలవయవములును గూడ నా స్వాధీనమునుండి తొలగిపోవును. అప్పుడే మానవుడుగూడ నన్ను కాపాడజాలడు. లాహోరులో కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగినపుడు గూడ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించు విషయమున నాకు లేకమైన ధైర్యము కలుగలేదు. ఇప్పుడన్ననో నాస్థితి తలచుకొనిన నాకే ఆశ్చర్యము కలుగుచున్నది. భగవంతుడు నాకు ప్రసాదించిన శక్తిని నే నిప్పుడుపయోగించి తీరవలెను. ఇదియే తగిన అదను గానిచో నది యెన్నటికిని గూడ లభింపదు.”

మహమ్మదీయులు, హిందువులు, క్రైస్తవులు, పార్సీలు మున్నగువారందరూను శక్తి పంచనలేకుండ నా కిప్పుడు తోడ్పడవలెనని బద్ధాంజలి నై నేడుకొనుచున్నాను. నేను అంగ్లేయుల సహాయమును నైతము కోరెదనుగానివారి పరిపాలనమును మాత్రము కోరను. మనము ఆత్మశుద్ధియును త్యాగమును కలిగియుండినచో భగవంతుడు నిరంతరమును మనకు తోడ్పడుచునేయుండును. ఇవి రెండులేనిచో సత్యాగ్రహమును జరుపుటయే అసంభవము. మహమ్మదీయులందరూ నన్ను శిర్యదించుచున్నారు. నా మనసు నిర్మలమైనది గాన వారు నాకు మిత్రులని నే నూరక ప్రకటింపగోరను గాని అది నామనసులోనే యున్నది. నా ప్రసంగములు బ్రిటిషుదేశీయుల వీనులను బడవలెననియే నేను కోరుచున్నాను. ప్రస్తుతమునందున్న ప్రభుత్వ విధానమును తొలగించుటకే నే నిప్పుడు సమకట్టితి నని వారు తెలుసుకొనవలెను. ఒక మహమ్మదీయ మిత్రుడు కొన్ని ప్రశ్నలను వ్రాసి నాకు నేడుదయముననే పంపెను. వానిలో నొక ప్రశ్నకు నే నీరీతిగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని.

మహమ్మదీయులకు స్థానములు

“మిమ్ములను రాజప్రతినిధిగా నొనరించినచో మహమ్మదీయుల కెన్నిస్థానముల నిచ్చెదరు?” అనునది. అతడడిగిన రెండవ ప్రశ్న మహమ్మదీయులు యెన్ని స్థానములు కావలెనందు రో అన్ని స్థానములను గూడ వారుగైకొనవచ్చును. వారికి స్థానములను నిర్ణయించుటకు మాత్రము నాకు సామర్థ్యములేదు. “ఒక మతమువారు అంగీకరించినచోగాని ఆమతమునుగూర్చిన యేపరిమార్గమును కాంగ్రెసువారామోదించగూడదు” అను తీర్మానమును కాంగ్రెసు మహాసభవారుగూడ నామోదించిరి. అన్ని మతములవారికిని సంతృప్తికలిగిననే మనకు స్వరాజ్యములభించును. నాదే సరియైన పద్ధతియనియెన్నటికైనను, అలీసోదరులు మున్నగువారు నైతము గ్రహింపకపోరు. అంగ్లేయుల సహాయముగూడ నాకు ముఖ్యముగా నుండవలెను. కావుననే నేను సత్యాగ్రహ ప్రారంభ లేఖ నొక అంగ్లేయుని పశుముఖమున నేను రాజప్రతినిధికి పంపితిని. నేను అంగ్లేయులను ప్రేమింతును. అంగ్లేయుల ప్రభుత్వమును నేను తొలగించెదనుగాని అంగ్లేయులను తొలగింపను. అందులకు దొరతనము వారు నన్ను ఉరీతీసినను సరే సజీవునిగా దహించినను సరే! కాంగ్రెసు భారత జాతినే పరిగణించుచుగాని భిన్నమతములను పరిగణింపదు.

ఉప్పు సత్యాగ్రహము

హిందువులు మహమ్మదీయులు మున్నగు నన్నిమతముల వారుగూడ ఉప్పుపన్నును చెల్లింపవలసియేయున్నది. అనిష్టకరమగు నీపన్నును తొలగింపవలెనని ఎల్ల వాడను కోరుటలేదా? గాన నందరూను నాకు తోడ్పడవలెను. దొరతనమువారిదివరకే నాకు తోడ్పడియున్నారు. మీ రీతరుణమున దేశమాతకు ద్రోహమును తెలపగూడదు.” “నిమ్ముకువారాములు కాగూడదు అని మహాత్ముడు నుడివెను. (అ. ప్రె. ప్రి. ప్రె.)

* * *

నర్మదానదిని దాటుట

నిన్న సాయంకాలము 5 1/2 గు బ్రోచినుండి

బయలుదేరిరి

నిన్న సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు మహాత్ముడు మున్నగువారు బ్రోచినుండి బయలుదేరిరి. ఆపుడు పట్టణవాసులు యావన్మందియును అత్యధికమగు ప్రేమతోను సంతోషముతోను పుణ్యనంపతులగు కన్మూరిదేవి మోహనదాసులను వీడ్కొల్పుటకు చాల దూరమువరకును వేలకొలదిగా వారివెంట వెళ్లి సాగనంపిరి. కొందరు వారితో పాటు నదిని దాటిగూడ వెళ్లిరి.

ఆమార్గమున దంతటను పరిశుభ్రముగా నాపరాళ్లు చక్కగా పరువబడియుండును. పడవలచేపు వరకును ఆనేకరకములగు తోరణములు కట్టబడినను, గృహస్థులు తమ గృహములను దుకాణదారులు తమ దుకాణములనుగూడ చక్కగా నలంకరించిరి. సంస్కృత గుజరాతీ భాషలలో జాతీయ ప్రబోధ వాక్యములు లిఖింపబడిన మకరతోరణములు ప్రలుచోట్ల నిర్మింపబడినను, ఇవి గులాబీరంగు బట్టలతో తయారుచేయబడినను, కొన్ని చోట్ల కొబ్బరి బొండ్లములతోనే తోరణములు కట్టిరి. బట్టల దుకాణదారులు పలువిధములగు బట్టలతో తోరణములు కట్టిరి. కొన్నిచోట్ల వేప మండలతోను వేప పువ్వులగుత్తులతోను తోరణములను కట్టిరి. కొన్నిచోట్ల ప్రతిపత్తితో పలు రకములగు పువ్వుములు, పండ్లు, జంతువులు మున్నగు వానిని నిర్మించి వానిని మకరతోరణములపై నమర్చిరి. వీధులంత వికారముగా లేపుగాని మిక్కిలి శుభ్రముగానుండెను. అచట కొన్ని మూడంతస్తులు మేడలును కొన్ని నాలుగంతస్తుల మేడలు గూడ కనబడినవి. పలువిధములగు రంగులు వేయబడినను, ప్రజలు వేలకొలదిగా దారి కిరుప్రక్కలను ఆశ్రమద్వారము మొదలు నదీతీరమువరకును గూడ బాధులుదీరి నిలచియుండిరి. ఇండ్లకప్పులు దాబాలు వసారులు వృక్షగ్రములు మున్నగునన్నియును గూడ ప్రజలతో నిండియుండినను, మహాత్ముని దర్శనము కాగానే ప్రజలందరూ భక్తిపూర్వకముగా తలలువంచి నమస్కరించుచుండిరి. అహమదాబాదులో ఆశ్రమమునుండి 12 వ లేదీవుడ యమున మహాత్ముడు బయలుదేరి నపుడ చటన దీపము ప్రమేటుల కనబడెనో అటులే నిన్న సాయంకాలము మరల మానవ మహర్షివను బ్రోచిలో కనబడెను. దారి యెగుడుదిగుడుగా నుండిననుగూడ 25 నిమిషములలోనే మహాత్ముడు ఆశ్రమము నుండి నదీతీరమును చేరగలిగెను. మహాత్ముడు మిక్కిలి వడిగా నడుచుచుండుటచే వెంటవచ్చిన శ్రీమతి కస్తూరిదేవి, సరోజినీ దేవిగార్లు మున్నగువారేగాక నలంబీరులుగూడ వెనుకబడకుండుటకు పడకనడకనే వెళ్లవలసినవారైరి. నిన్నను సభలో ఉపన్యాసముగూడ 25 నిమిషములనేపే జరిగినది. నదిని చేరుటకును 25 నిమిషములే పట్టినది.

పరమపవిత్రముగు నర్మదానదీతీరమునందలి

అద్భుతదృశ్యము

అచటి దృశ్యము పరమగంభీరమును మిక్కిలి జాతిరముగను గూడ నుండెను. కనలయెదుట పరమపావనియగు నర్మదానదీ మతల్లి దృతగతి సాగరగామిని యుచు నున్నది. అచటనే ప్రాతఃకాలేనే త్రగోచరమునుండెను. దాని కొక ప్రక్క నర్మదానది త్రవ్వని కందకముగా నమరియుండెను. రెండవ ప్రక్కను మనుష్యునిర్మితముగు కందకముకట్టు కనబడు చుండెను. అటునుండి త్రొత్తపేటలకును గ్రామాంతరములకు పోవునట్టి పెక్కు రాజమార్గములు కలవు. ఇప్పుడు కోటబురుజుల మీదను అన్నిచోట్లను గూడ యిసుక వేసిన రాలకుండు నట్లు వేలకొలది ప్రజలు నిండియుండిరి. నదిలోనికి రాతితో కట్టబడిన పెట్టనరు పలు కలవు. అచట పడవలు సిద్ధముగా నుండెను. వానిలో నొకపడవ అతి మనోహరముగా నలంకరింప బడినను, చిన్న చిన్న జాతీయపతాకములు వేలకొలదిగా నమర్చబడినను, మిక్కిలి పెద్దదగు జాతీయపతాకము తెరచాప కొయ్యపై నెగురుచుండెను. ఆపడవమీది యొక వృద్ధుడగు మహమ్మదీయుడు. ఆపడవమీదనే గాంధీ మహాత్ముడు కూర్చుండగ ఆతని ప్రక్క శ్రీమతి కస్తూరిదేవిగూడ నాసిన యయ్యెను. భారత వారీయులు పవిత్రతీల మామెయందు మూర్తిభవించియుండెను. పూజనీయయగువామది యైదువ నెమ్మొమన సహజముగు నామె దయాస్వభావమును మహనీయుడగు తన నాథుని పద్ధతిచే అనుసరింపవలెనను దృఢ సంకల్పమునుగూడ విదితమునుండెను. తొలి ఆయోధ్యావగరమునుండి శ్రీరామ చంద్రమూర్తియును సీతా మహాదేవియును బయలుదేరి సరయానదిని దాటిన నాటి రామాయణ చరిత్ర నిన్న నాము హూర్తమునందు నర్మదానదీతీరమునందున్న హిందువుల కందరికిని గూడ నాకలలో కూర్చుండిన కస్తూరిదేవి మోహనదాసులను గాంచినపుడు స్ఫురించుట నిశ్చయము. అపుడు శ్రీరామచంద్రుడు భార్యతోగూడ

దండకారణ్యమునకు బయలుదేరెను. రామదేవుని ప్రయాణమును మహాత్ముని ప్రయాణమునుగూడ కష్టములతో గూడినవే. రెంటి యందును నుఖ పరిత్యాగమును కష్టానుభవమును గూడ సమానమే. శ్రీరామచంద్రుడు పిత్రాజ్ఞాపరిపాలనా వ్యాజమున జగద్రక్షణము గావించుటకే అపుడు బయలుదేరి విజయవడయ్యెను. ఇప్పుడు మహాత్ముడుగూడ దేశోద్ధాణము కొరకే బయలుదేరెను. రామప్రభువునకును మహాత్ముని కునుగూడ స్వార్థపరత్వము లేకనుయిలెను. తెక్కిన పడవలతో 80 మంది సత్యాగ్రహ వీరులును యితర పరివార జనులును గూర్చుండి యుండిరి. పడవలు బయలుదేరెను సయమునకు సరిగా దినముజీ పశ్చిమాంబుధిని గ్రుంకిపోయెను. ఎంతమాత్రము మహాత్ము గాంధీకిజయి అను జనుజనుద్వయ లాక్కసారిగా శతసహస్ర కంఠనాగములనుండి వెలువడి అంతరాళమున లీనమయ్యెను. మహాత్ముడు ముఖ్యతరకములపై ఆహవాదేశ్వర్యములను తలదాల్చెను. వెంటనే నిపుణులగు నావికులు తెరచాపలను లేపనైతి పడలను ప్రవాహముఖము గావించిరి. అచట నర్మదానది యీదరినుండి ఆడరికి పూర్తిగా ఒకమైలు వెడల్పు కలదు. ఆజనసమాహమంతయును బాగుగా చీకట్లు క్రమ్మనరకు నచటనే యుండిరి. పడవలు అంధకారమున మునిగి పోయినవిగాని అపుడపుడు వానిలోనుండి విద్యుద్దీపములకాంతి మాత్రము తళుక్కుమునుచుండెను. వారు రాత్రి 8 1/2 గంటలకు నదిని దాటి ఆవలి తీరమును చేరగలిగిరి.

సరోజినీదేవి, త్యాజీగార్లు

సరోజినీదేవిగారును ఆమె కుమార్తెయును త్యాజీగారును ఆయన కుమార్తెయును నిన్న బ్రోచిలో మహాత్ముని సందర్శించి సంతోషించిరి. మహాత్ముడు చాల ఆశోగ్యముగా నున్నందులకు సరోజినీదేవిగారు మిక్కిలి సంతసించెను. "రెండు నెలల క్రితముకంటె నిపుడు బాపూజీ చాల బాగుగా నున్నాడు. నిజముగా అతడెటులున్నాడో యని నాకు చాల బెంగగానే యుండెను గాని యిప్పుడు నాకు చాల ధైర్యము కలిగినది" అని ఆమె తెలిపెను. మహాత్ముడు నదీనిదాట నారంభించినప్పటినుండి త్యాజీగారును సరోజినీదేవిగారును అటునుండి బయలుదేరిరి. త్యాజీగారు అహమదాబాదుకును సరోజినీదేవిగారు బొంబాయికిని వెళ్లిరి. ఆమె మరల 5 వ లేదీనాటికి దండికి వెళ్లును. (శ్రీ ప్రె.)

అంకాలేశ్వరమున మహాత్మునకు స్వాగతము

నిన్న రాత్రి బహిరంగసభలో నుపన్యసించుట

మహాత్ముడు అంకాలేశ్వరమునందు కొన్ని నిమిషములనే పుమాత్రమే ఉపన్యసించెను. ఈ ఉపన్యసన పంటిపన్ను మన దేశమునందుతప్ప మరేదేశమునందునుగూడ లేదు. మీరందరును ఏ కీభవించినచో దీనిని తొలగించుట దుర్లభము కాదు. దీనిని తొలగించుట తోనే మనపని పూర్తిగాదు. ఇట్టి పన్నులన్నిటిని గూడ క్రమముగా మనము తొలగింపవలెను. మీరు దీక్షబూనినచో మీ తాలూకాలోనున్న సారాధుకాము లన్నియును మాసి వేయబడును. రాజీనామానిచ్చిన పోలీసుపేజ్లలో కొందరు మరల రద్దుచేసికొనిరిని వినుటకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను. మీరు రాజీనామా నిచ్చుటకు ముందుగానే బాగుగా ఆలోచించవలెను. మీరు రాజీనామా నిచ్చినప్పటినుండి మరల రద్దు చేసికొనినచో మీరు దేశద్రోహులనబడుదురు." అని మహాత్ముడు నడివెను.

నజదుకు బయలుదేరుట

నేడు 27 వ లేదీ ఉదయమున మహాత్ముడు అంకాలేశ్వరమునుండి సజదుకు బయలుదేరిరి. (శ్రీ ప్రె.)

* * * * *
సత్యాగ్రహయోధులకు వైద్యసహాయము

అఖిలభారత వైద్య సంఘకార్యదర్శి భానుదత్తగారు సరిసిద్ధులగుట

గాంధీ మహాత్మునితో వెళ్లుచున్న సత్యాగ్రహ యోధులలో వ్యాధిగ్రస్తులుగా నున్న వారికిని చికిత్సచేయుటకువైద్యులను ఔషధములను పంపుటకు అనుమతి నొసగగోరెదను. అని అఖిలభారత వైద్య సంఘ ప్రచారక కార్యదర్శి యగు వైద్యభాను దత్తగారు మూలానునుండి సబర్కత్తి ఆశ్రమమునందున్న మీరాబాయిగారికి నిన్న తంతివార్తనంపిరి. (అ. ప్రె.)

* * *

మహర్షి బులును సాంబమూర్తిగారు

హిందూస్థాను సేవాదళమునకు అధ్యక్షుడుగా

నెన్నుకొనబడుట

ఇదివరకు అధ్యక్షుడుగా నుండిన ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాజీనామా నిచ్చుటచే ఆస్థానమునందు సాంబమూర్తిగారి నెన్నుకొనిరి. ఇటీవల బొంబాయిలో సేర్పరపబడిన సేవాదళ శిక్షణ శిబిరమును యెత్తివేయుటకు జరుపబడిన సభకు సాంబమూర్తిగారు రధ్యక్షత వహించిరి. శిక్షణను పొందిన 80 మంది వలంటీరులకు సర్టిఫికెట్లను స్వతంత్ర భారత చిహ్నములును ఇచ్చిపెట్టెను. వీరు దేశమునందు నేమిచేయు పలములలో శిక్షణ శిబిరముల సేర్పరచెదరు. బొంబాయి శిబిర నాయకుడుగా నుండిన యేకాంబర అయ్యంగారు అచట సేవాదళము సేర్పరచుటకును శిక్షణ నొసగుటకును యింకను రెండునెలలవరకును బొంబాయిలోనే యుందురు. ఈదళమువారి పైనిక శిక్షణపద్ధతి ప్రజల నత్యధికముగా నాకర్షించినది. ప్రతిదినమును వేలకొలది ప్రజలు శిబిరముకడకు వచ్చి చూచిపోవుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

20 మంది గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చుట

నిన్న రాత్రి అంకాలేశ్వరమున జరిగిన సభలో 20 మంది గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చిరిని తెలుపబడినను, గ్రామోద్యోగులు బాగుగా నాలోచించియే రాజీనామాల నియ్యవలెను. ఒకసారి రాజీనామా లిచ్చినచో మరల రద్దుచేయగూడదు. వీరు 20 మందియును మనః స్ఫూర్తిగా నే ఎవరి బలవంతమును లేకుండనే రాజీనామాల నిచ్చిరా? రాజీనామాలు కల్పరుకు పంపబడెనా? క్రొత్తయోద్యోగులు ఛార్జీ పుచ్చుకొనిరా? వారి ఆధికారమును గ్రామస్థులంగీకరించిరా? ప్రభుత్వోద్యోగులకు గ్రామములలో వెట్టి సదుపాయములును లభింపకుండ చేయవలెను. చివరకు నీట్లుగూడ దొరకకుండ చేయవలెను. చాకట్ల మంగళ్లు మున్నగువారందరూ వారిని బహిష్కరింపవలెను. అని మహాత్ముడు నడివెను. (అ. ప్రె.)

అంకాలేశ్వరమువారు నర్మదానదికడకు వచ్చుట

బ్రోచినుండి మహాత్ముడియొడు అంకాలేశ్వరకు బయలుదేరినపుడు బ్రోచిపట్టణమువారు పలువురు అంకాలేశ్వరము వరకును గూడ మహాత్మునివెంట వెళ్లిరి. బ్రోచికిని అంకాలేశ్వరమునకును మూడుమైళ్ల దూరమున్నది. నదినిదాటి ఆవలి తీరమును మహాత్ముడు చేరునదికి అంకాలేశ్వరమునుండి చాల మంది మహాత్మునికి స్వాగత మొసగుట కచట సిద్ధముగా నుండిరి. వారు మంగళవాద్యములను మ్రోగించుచు మహాత్ముని తమ గ్రామమునకు గొనిపోయిరి. 80 మంది వలంటీరులలోను యిద్దరు మాత్రమే యింకను జబ్బుగా నున్నారు. తెక్కిన వారందరును నిన్న మహాత్మునితోగూడ నడిచియే అంకాలేశ్వరము వెళ్లిరి. ఇటువైని యెవరికైన ఏమకాములైన జబ్బుచేసినచో వారిని ఆ మకాములోనే నడలుటకు మహాత్ముడు నిశ్చయించెను. ఆశోగ్యము కలిగిన పిమ్మట వారు దండి వెళ్లి మహాత్ముని కలిసి కొనున ఛైర్పాటు చేయబడెను. కస్తూరిబాయిగారు గూడ మహాత్మునితో పాటు కాలినడకనే అంకాలేశ్వరము వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

సింధునుండి కొందరు మహాత్ముని దర్శింపవచ్చుట

మహాత్ముని ఆజ్ఞ

ఒక మ్యూనిసిపలు కమిషనరును, ఒక ఉపాధ్యాయుడును, ఒక ప్రభుత్వోద్యోగియును యిద్దరును రైతులను యీ 5 గురు వలంటీరులుగా చేరగోరి నిన్న బ్రోచిలో మహాత్ముని దర్శించిరి. "మీరందరూ అహమదాబాదు వెళ్లి విద్యావీకము నందు శిక్షణబొందుకు" అని మహాత్ము డాజ్ఞాపించెను. (శ్రీ ప్రె.)

అస్సాముకానససభ

ప్రభుత్వమువారి ఆభిశంసన తీర్మానము ఆమోదించబడెను

షిల్లాంగు, మార్చి 26:— స్థానిక సంఘములకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన గ్రాంటులు అల్పముగ నున్నవని ప్రభుత్వమువారి వై ఆభిశంసన తీర్మానమును ఒకసభకు అస్సాము కానససభలో ఉపపాదించెను. ఈతీర్మానము ఆమోదించబడినను. (అ. ప్రె.)

బి. జి. హార్ని మనుగారు

బొంబాయి, మార్చి 26:— బి. జి. హార్ని మనుగారు ఇహ్సాన్ థెన్సి పెటెనను పెట్టియున్నారు. వీరికి 20 వేల రూపాయలు అప్పులు ఉన్నట్లు పెటెననునందుట్టె తెలుపబడినది. (అ. ప్రె.)

ఏమి జరుగును?

గాంధీమహాత్ముని యాత్ర యంతవరకు జయప్రదముగ సాగుచున్నట్లు వార్తలు దెలుపుచున్నవి. మహాత్ముడు వెడలినచోటలన్నెల్ల గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చుచున్నారు. కొందరు న్యాయవాదులుగూడ తమవృత్తులను వదులుకొనుట శుభచిహ్నము. హిందువులు మహమ్మదీయులను భేదములేక ఎల్లరును మహాత్ముని ఉపదేశముల నాలకించుట కరుదెంచుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు బ్రోచినుండి బయలుదేరి, తమ సలీమణితో గలిసి నర్మదానదిని దాటి, అకాలేశ్వర గ్రామమునకు వెడలిరి. ఇక్కడ ఇరువదిమంది గ్రామోద్యోగుల రాజీనామాలు ప్రకటింపబడెను. ఇంతకుపూర్వము షాకతాలీగారు తమను జేబులో పెట్టుకొనెడివారనియు, యీమారు ఆలీషాదరులను తామే జేబులో పెట్టుకొన యత్నించెద మనియు మహాత్ముడు దెలుపుటజూడ, హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యముపట్ల వారికెట్టి గాఢాభిమానము గలదో గ్రహింపవచ్చును. అదృష్టవశమున మహాత్ముని సత్యాగ్రహదళములో జబ్బుగనున్నవారు, స్వస్థదేహులయిరి. వీరికి మందులిచ్చి చికిత్సజేయుటకై అఖిలభారత వైద్య సమావేశమువారు వైద్యుల సంపెదరని, కార్యదర్శిగారు వ్రాసిరి. వీరికి వంటజేసిపెట్టుటకు, సంపన్న కుటుంబముల స్త్రీలు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. మహాత్ముని సత్యాగ్రహమహిమ ఎల్లెడల వ్యాపించి, ఎల్లరహృదయములను త్యాగభరితము గావించుచున్నది. శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలయునని, పరమేశ్వరుడు తమను ప్రేరేపించినట్లు, గాంధీమహాత్ముడు బ్రోచిలో నుడివెను.

ఇంతకన్నను శుభముహూర్త మింకొకటి లేదని, మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. మహాత్ముడి సమయమున ఎల్లర సహాయమును గైకొన నిశ్చయించెను. వివిధరాష్ట్రములలో వాలంటీరులసంఖ్య బెరుగుచున్నది. సత్యాగ్రహ సన్నాహములు జరుగుచున్నవి. మహాత్ముని జూలై పురమునకు బోనీయరనియు, ఈలోపు నే నిర్బంధించెదరనియు, ఈ భిషయము గూర్చి రాజప్రతినిధితో యోచించుటకే పాంబాయి గవర్నరు అకస్మాత్తుగ డిల్లీకి వెడలెననియు, ఇండియను డెయిలీ మెయిలు విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. మహాత్ముని ప్రశ్న అఖిలభారత వర్షమునకు సంబంధించిన ప్రశ్న యగుటచే, క్రింద ప్రభుత్వమువారితో యోచించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు చర్య గైకొనునని దెలియుచున్నది. మహాత్ముని యాత్రకు సంబంధించిన సినిమాపటములను ప్రదర్శింప గూడదని, యంతవరకు బొంబాయి, పంజాబు, సంయుక్త రాష్ట్రప్రభుత్వములు నిషేధాజ్ఞల గావించి యుం

డెను. నేటివార్తల ప్రకారము మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈ మార్గము నవలంబించి నిషేధాజ్ఞను ప్రచురించినట్లు, దెలియుచున్నది. మిగిలిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు గూడ ఈ త్రోవనే ద్రొక్కుట సహజము. కాశీ నగరమున కాంగ్రెసు వాలంటీరులు పలువురు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరిని చేర్చుచున్నవారిపై జామీను శిక్షనులక్రింద నేరము మోపబడెను. గ్రామములలో ప్రచారము చేయుచున్నవారు నిర్బంధింప బడుచున్నారు.

ఇట్టి నిర్బంధములవలన, యిప్పటికి మూడు వందలమందికి బైగ వాలంటీరులు చేరిరి. నిర్బంధ ప్రయోగ మధికమగు కొలదియు, కీరిసంఖ్య యింకను బెరుగకమానదు. సంయుక్తరాష్ట్రములలో సత్యాగ్రహ ప్రయత్నములు చురుకుగ జరుగుచున్నవి. నిర్బంధవిధానము, ఇట్టి ప్రయత్నములకు మిగుల ప్రోద్బలమొసగకమానదు! కాశీలో ప్రారంభమయిన నిర్బంధములు ఇతర ప్రాంతములలో గూడ ప్రారంభము గావచ్చును. జూలై పురమునందు పోలీసుదళ మధికముగ జేర్పబడినది. ఉన్నతాధికారులు మహాత్ముని సత్యాగ్రహము నెదుర్కొనుటకు తగిన సన్నాహముల నలుపుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. మహాత్ముని నిర్బంధించుటయో, నిర్బంధింపకుండుటయో త్వరలో దెలియదు. ప్రీచెను లండనువార్తలప్రకారము లేబరుప్రభుత్వము వారి కేమి జేయుటకును దోచకున్నదని, దెలియుచున్నది. వీరు రాజప్రతినిధిగారి విచక్షణపై పూర్తిగ నాధారపడియున్నట్లు, ఇండియామంత్రిగారి నుడువులు తెలుపకనే దెలుపుచున్నవి. బ్రిటీషు రాజకీయపక్షములలో, కొందరు తీవ్ర నిర్బంధమును గోరుచుండ, మరికొందరు సమాధానపద్ధతిని కోరుచున్నారు. డెయిలీ హెరాల్డుపత్రికలో వాయువు సమాన స్వాతంత్ర్యధారముపై భారతీయులకును బ్రిటీషువారికిని మధ్య సహకారము గుదురవలయుననియు, అటుగానియెడల నిర్బంధవిధానము నవలంబింపవలసి వచ్చుననియు, తస్మాల్ మున హిందూ దేశమును గోల్పోవలసివచ్చుననియు, గ్రహంపోలుగారు సూచించిరి. ఇంతకుపూర్వము బ్రిటీషు పత్రికలలో మహాత్ముని యాత్రకు సంబంధించిన వార్తలకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్య మొసగబడినది. ఏకాఠముచే నయిన నేమి, యిటీవల నిట్టి ప్రాముఖ్య మొసగబడుట లేదని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇది కాకతాళియము గాక, లేబరు ప్రభుత్వ ప్రోద్బలముచే నని యూహింపబడుచున్నదట. ఈ సంగతిని “నకాడే రైనాల్డుస్” పత్రిక బయట పెట్టినది. మహాత్మునికి సంబంధించిన వార్తలను ప్రచురింపకున్నను, వారిపటములను ప్రదర్శింప నీయకున్నను, నిర్బంధవిధానము నవలంబించినను, మహాత్ముని యుద్యమము క్షీణింపజాలదు. వారు సూచించిన మార్గము ననుసరించి, మహాత్మునితో సమాధాన పడుట చేతనే, హైదరాబాదుపరమహారామగునని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు రెవల్యూషన్లో గ్రహించిననంత మేలు.

ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు సూచన: ఎవరినుండి బయలుదేరెను?

ఇటీవల ఇండియా మంత్రిగారు కామన్వెన్యంలో ముచ్చటించుచు, బ్రిటీషు వస్త్రాభిమాన సూచనను తామెన్నడును గావించియుండలేదనియు, హిందూ దేశమునుండియే యిది వెలువడెననియు, జెప్పియుండిరి. వీరి వాక్యము లాశ్చర్యము గలిగించెను. నిన్నటి దినము భారత శాసనసభలో సుంకముల చట్టమును గూర్చి జరిగినచర్చలో, ఆర్థికసభ్యులగు షుస్టరుగారి సంగతి నిజమని అంగీకరించిరి. ఇంతకుపూర్వము ఆర్థికసభ్యుడు ముచ్చటించుచు, భారత దేశ డేమమునే తాము ముఖ్యముగ పాటించెదమని చాటెను. కాని వారు నిన్నటిదినము జెప్పిన విషయ మిందుకు విరుద్ధముగనున్నది. వీరేల ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సును తమంతటతాము సూచింపవలసినచ్చెను? బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు కోరినమీదట, వారి కోర్కెను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిరాకరింపజాలకబోయిరని నను, కొంత అర్థముండును. సబ్జాన్టీటు ప్రభుత్వమువారు పై యధికారులను ధిక్కరింపజాలరని తెలుసు. అందుకుమారుగ, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు, తమంతటతామే, బ్రిటీషు వస్త్రాభిమానము జూపుట జూడ, భారతీయ డేమమును వీరెటుల పోనాడిరో తేటతెల్ల మగును. ఈవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికిని మధ్యజరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను పూర్తిగ ప్రచురించుచో నిజము బయల్పడును. బ్రిటీషు డేమమే ప్రధానమని ఎంచుటవలన, హిందూదేశమున కెట్టి నష్టము వాటిల్లుచున్నదో గుర్తించి, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు సూచనను పూర్తిగ నిరాకరించుట భారత శాసనసభ్యుల కసిన కర్తవ్యము. ఈవిషయమై రాజీకవకాశములేదు. అసలుసూత్రమే హానికరమని గుర్తించుట యవసరము. కేల్కారుగారు దెలిపినట్లు, బొంబాయిమిల్లు యజమానులు స్వల్పకాలమునకై దేశద్రోహ మొనర్చుట పాడిగాడ్పు సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకురుదాసుగారు సుంకములచట్టమును సమర్థించుచు గావించిన ప్రసంగము, ఏమాత్రము దూరదృష్టిని జూపుటలేదు. దేశమున కెట్టి నష్టము గలిగినను, తమ స్వలాభము చేకూరిన చాలునని, వీరు మొరబెట్టుచున్నారు. ఇట్టివారిపట్ల ప్రజలకు విశ్వాసము గుదురుట దుర్లభము. పూర్వపు బ్రిటీషు విదేశమంత్రియగు సర్ జాన్ నను హిక్కుగారి వాక్యములను పురుషోత్తమదాసు గారుదాహరించిరి. భారత దేశమును తాము భారతీయులకొరకుగాక, బ్రిటీషువస్తువుల అమ్మకము కొరకును అందు ముఖ్యముగ లాంకుపైరు వస్త్రముల అమ్మకముకొరకును జయించి నిలుపుకొని యున్నామని, సర్ జాన్ ననుగారు నుడివియుండిరి. అట్టితరీ, పురుషోత్తమ దాసుగారు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు సూచన నామోదించుటవలన, సర్ జాన్ ననుగారి ఆశయములకు తోడ్పడుటలేదా? సభ్యులు కొందరు, షుస్టరుగారి ఏర్పాటులందు, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సులేదని వాదించుచున్నారు. కాని, కే. యస్. రాయుగారు అట్టిసూత్రము దీనియందుగలదనియు, దీనిసంగీకరించుటవలన, హిందూదేశముపై ఇంగ్లండు దయజూపుననియు, రౌండుటేబిలు సమావేశములో నైకు వలాభమును భారతీయులు

బడయ వీలుగలదనియు, జెప్పిరి. కాని వీరి వాదమును, ప్రాజ్ఞులమోదింపజాలరు. ఇట్టియవమాన పరంపరలకు లొంగుటచే గాక, ప్రార్థనముతో నిలువబడి తన ఆత్మగౌరవమును పెంపొందించుకొనుటచేతనే హిందూదేశపు హక్కులు రక్షింపబడుట నిశ్చయము. హిందూదేశపు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము వట్టి బూటకమని, భారతశాసన సభాధ్యక్షులు, జూజగలిగిరి. ఇంకను దీని విషయమై భ్రమను విడనాడని వారిని గాంచిన జాలియగును. ఆర్థికసభ్యుడు వింత సిద్ధాంతమును నిన్నటిదినము ప్రతిపాదించెను. ఇండియా ప్రభుత్వము బాధ్యత గలదనియు, తమ బాధ్యతను వారు శాసనసభకుగాని ఇతరులకుగాని ఒప్పగింపజాలరనియు, ఘనమగు గర్వముతో బలికిరి. ఆ కారణముచే భారత శాసనసభవారు వ్యతిరేకముగ తీర్మానించుచో దానికి ప్రభుత్వమువారు కట్టుపడజాలరని, ఘనమగు గారు తేటపరచిరి. అధ్యక్షు డీ సందర్భమున నడిగిన ప్రశ్న చాల ముఖ్యమయినది. ప్రభుత్వమువారెవరికి బాధ్యులు? కామన్సుభకా, భారతశాసన సభకా? వీనిలో దేనికయినను ఒక్కదానికే బాధ్యత వహింపగలరుగాని, రెంటికిని గాదని, అధ్యక్షుడు చెలుపగ, ఆర్థికసభ్యుడు నిరుత్తరుడయ్యెను. ప్రజలకు ప్రభుత్వము సంపూర్ణముగ బాధ్యతవహించినగాని, ప్రజేచ్ఛ నెఱవేరుటకు సాధ్యపడదని, ఆర్థికసభ్యుని వైఖరి స్పష్టపరచుచున్నది.

మహర్షి సాంబమూర్తిగారి రాజ

నేటిదినము చెన్నపురికి మహర్షి సాంబమూర్తిగారికి స్వాగతమిచ్చు భాగ్యము లభించెను. వీరి రాజకై మదరాసులోని ఆంధ్రులును తదితరులును ఎంతకాలమునుండియో వేచియున్నారు. నేటికి వీరి మనోరథ మీదేరినది. వీరు అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభకు వెడలి, మహాత్మునితో సంప్రతించి, వారి సందేశమును గైకొని, బొంబాయి నగరము నందు మహాపన్యాసము గావించి, చెన్నపురికి నేడు విచ్చేసియున్నారు. వీరి సందేశమును విను భాగ్యము చెన్నపురి పౌరులకు నేటి సాయంకాలము లభింపగలదు. దీనిని చెన్ననగరవాసు లాలకించి, తమ కర్తవ్యమును నిర్ణయించుకొందురని నమ్మెదము. సాంబమూర్తిగారు త్వరలో సత్యాగ్రహ సంరంధమున పాల్గొనబోవుచున్నారు గాన, వారి సాహచర్యభాగ్యము చెన్నపురి పౌరులకు విశేషకాలము లభింపజాలదు. వీరు బళ్లారి జయిలునుండి వచ్చి ఎంతకాలమో గాలేదు. అయినను, విశ్రాంతినయినను గైకొనకుండు, స్వంత కార్యముల సయినను చక్క జెట్టుకొనకుండు, సాంబమూర్తిగారు వెన్నెంటనే ఆంధ్రదేశ ప్రబోధమునకు బూని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభకు వెడలి, మరల కారాగృహమున బ్రవేశింప సంసిద్ధులగుట జూడ, కారాగృహము నందే వారికి నిజమగు స్వాతంత్ర్యము గోచరించె ననుటకు సందియములేదు. స్వాతంత్ర్య హీనయగు హిందూదేశమును పెద్ద కారాగృహమున కన్న, స్వాతంత్ర్య చిహ్నములతో దనరారుచు త్యాగభూమియనదగు చిన్ని కారాగృహమున నుండుటకే సంకల్పించి, దేశ స్వాతంత్ర్యమునకై సర్వస్వమును ధారపోయుచున్న మహర్షి సాంబమూర్తిగారి త్యాగభూమి కొనియాడని

వారెవరుందురు? సాంబమూర్తిగారు మౌనాంగ్యముతో నుండితమ కర్తవ్యమును నిండు సమర్థతతో నిర్వహింప బూనుకొనిరి. సాంబమూర్తిగారి దృఢ సంకల్పము త్వరలో కలిగి, స్వాగత భారతవర్షము నందు వారు తమ శక్తిసామర్థ్యమును జూపుకాలము త్వరలో నరుదెంచు గాకయని కోరెదము.

హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీలు

హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీలను నిరాకరించుచు, బ్రిటీషు మెడికలు కౌన్సిలువారు జేసిన యుత్తరువు, దేశమందంతటను అలజడి కలుగజేసెను. శాసనసభలోను వెలుపలను గూడ అసమ్మతి తీర్మానములు గావించబడుచున్నవి. నిన్నటిదినము మదరాసు శాసనసభవారు ఈ విషయమున తమ యసమ్మతిని దృఢముగ చెలిపిరి. బ్రిటీషు డిగ్రీలను అంగీకరింపకుండు, హిందూదేశము తగిన ప్రతీకారము నలుపవలయునని, సభ్యులు గోరిరి. అఖిలభారత వైద్యసంఘము నేర్పరచి, బ్రిటీషు మెడికలు కౌన్సిలువారి యాజమాన్యము నుండి బయల్పడ వలయు నన్ను దేశస్థము, భారత శాసనసభలోగూడ బయల్పడెను. బొంబాయి శాసనసభలోగూడ నిట్టి యసమ్మతి తీర్మానము గావించబడెను. వంగదేశ శాసనసభలో, మంత్రిగారు బ్రిటీషు కౌన్సిలుచర్యను నిరసించిరి. నిన్నటిదినము మద్రాసు మంత్రులగు ముత్తయ్య మొదలిగారు, అసమ్మతి తీర్మానముతో నేకీభావము జూపిరి. కాని, యిట్టి యసమ్మతి తీర్మానములవలన నెట్టిఫల ముండు నో జూడవలయును. మొత్తముమీద హిందూదేశము ఆచరణలో అధినివేత స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నదనుట కిది నిదర్శనము గాజాలదు. హిందూదేశము రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము బడసినగాని, ఇతర శాఖలలో స్వాతంత్ర్యము బడయజాలదని రూఢియగుచున్నది.

వైద్య పాఠశాల : ఆంధ్రదేశము

ప్రస్తుత సమయమున ఆంధ్రదేశమున వైద్య పాఠశాల యొక్కటియు లేకున్నది. విశాఖపట్టణ పాఠశాలను గుంటూరుకు మార్పు నుద్దేశముతో దాని నక్కడనుండి దీసివైచిరి. ఇందు నిమిత్తమై గుంటూరులో భవనముగూడ నిర్మింపబడెను. కాని, పాఠశాల నింకను దీనియందు స్థాపించి యుండలేదు. ఆంధ్ర విద్యార్థులు చెన్నపురిలోని రాయపురము వైద్య పాఠశాలలోనే విద్యను నేర్వవలసి వచ్చుచున్నది. భానోజీరావు గారి విషయమై ముచ్చటించుచు, విశాఖపట్టణములోని వైద్య కళాశాలను గూడ తీసివైచి దానిని మద్రాసు కళాశాలతో గలిపెదరను వదలి గలదని నుడివిరి. మంత్రిగారి వదలి యసత్యమని చెప్పచు, గుంటూరులో వైద్య పాఠశాలను స్థాపింపనిచో శ్రీల నిమిత్తము లేడ్డివిల్లింగుడు శ్రీవైద్యపాఠశాల స్థాపింపబడు నని చెప్పిరి. వీరి నుడువులబట్టి ప్రభుత్వమువారికి ను నెట్టి నిర్ణయమునకు రాలేదని చెలియుచున్నది. ప్రభుత్వము వారినిర్ణయ మెప్పటి కెటుల మారునో యూహింప వీలులేకున్నది.

వైద్యాలయములు : మద్రాసు

వైద్యాలయములలోని మిక్చరులు, లోపభూయిష్టముగనున్నవని, సర్జను జనరలుగారు కనుగొని

నటుల, నిన్నటిదినము ప్రభుత్వమువారు మదరాసు శాసనసభలో జెప్పినవిషయము గాంచిన, వైద్య శాఖ ఎంత లోపభూష్టముగనున్నదో యూహింప వచ్చును. సర్జను జనరలుగారు తనిఖీజేసిన వైద్యాలయము లన్నిటిలో యిట్టి లోపమే గన్పించెననియు, ఇందుకుగాను కాంపౌండురులు కొందరు శిక్షింప బడిరినియు, మంత్రిగారు జెప్పిరి. జిల్లా వైద్యోద్యోగు లిట్టి లోపములు జరుగుమట జూచి ఎటులూరకొనిరో, తెలియదు. మొత్తముమీద ఐ. యం. యస్. యద్యోగుల సమర్థత కిది నిదర్శనము గా నేరదు.

శ్రీ శ్రీ రంగారెడ్డిగారు

హిందూధర్మాదాయ సంఘాధ్యక్షులగు సి. వి. రంగారెడ్డిగారు నిన్నటిదినము స్వర్ణస్థలయిరని వినుట కొరతయు చింతించెదము. కొలదికాలములో యీ సంఘము ఇరువురు అధ్యక్షులను కోల్పోయెను. రంగారెడ్డిగారు ఆంధ్రప్రముఖులు, సామ్య హృదయులు, న్యాయదృష్టిగలవారు. వీరి పరిపాలనక్రింద, బోర్డు నావరించిన చిక్కులు తొలగి, అయ్యది సత్వ రాభివృద్ధి గాంచునని యూహింపబడెను. కాని వీరి ఘరణమువలన, యీసంఘమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లుననుటకు సందియములేదు. రంగారెడ్డిగారికి పరమేశ్వరుడు ఆత్మశాంతి నొసగుగాక!

ఇంగ్లండు : ఈజిప్టు

ఇంగ్లండుతో సంధిజేసికొనుటకు యీజిప్టు రాయబారులు లండనుకు వెడలిరి. తాము సూచించిన షరతులకన్నను అణుమాత్ర మయినను ముందుకు బోవుటకు వీలులేదని, ఆర్థరు హెడ్డరుననుగా రిదివరకు సూచించియుండిరి. ఈజిప్టు రాయబారులతో నిపుడు జరిగెడి సంప్రతింపువలన, ఏమయిన మార్పు జరుగునా లేక సమాధానావకాశములు తిరస్కరింప బడునా యను ప్రశ్నగలదు. హెడ్డరు ననుగారి సూచనలు అంత్యసందేశమే యగుచో, అనుకూలమగు ఒడంబడిక గుదురు ననునాశ కవకాశము గనుపింపదు.

శ్రీ మహర్షి సాంబమూర్తిగారి

ఆగమనము

చెన్నపురి పౌరుల స్వాగతము

చెన్నపురి, మార్చి 27:—మహర్షి సాంబమూర్తిగారు నేడువరము 6 గంటలకు బొంబాయిమొయిలలో చెన్నపురికి వచ్చుచేసిరి. వారితోబాటు తెన్నేటి విశ్వనాథగారువచ్చిరి. శ్రీ దేశ్కోద్యోతక కాశీనాథుని నానేర్వరరావు పంతులుగారు, శ్రీమతి రుక్మిణీలక్ష్మీసతిగారు, వి. యల్. శాస్త్రిగారు, బులుసు రాజగోపాలరావుగారు, తదితరులు సెంట్రల్ స్టేషనువద్ద వారిని సన్మానించిరి.

స్టేషనులో బండి ఆగుటతోడనే వందేమాతరధ్వని ప్రతిధ్వనించెను. మిత్రులు బండిలోనికివెల్లి సాంబమూర్తిగారి కాగలింపుకొని తమ హృదయపూర్వకమున స్వాగతమొసంగిరి. బండి దిగుటతోడనే సాంబమూర్తిగారికి పుష్పమాలాం సమర్పింపబడెను. వారిపై పుష్పములు చెరజల్ల బడెను. సాంబమూర్తిగారు నేడు ఆచంటవారి యతిఘటగా నుండుట, సాయంత్రము చెన్నపురి పౌరులు సన్మానప్రతిమలను సమర్పించుటకు శ్రద్ధి కేవల వీచియందు బహిరంగసభ జరుగను. అందు సాంబమూర్తిగారు పాల్గొనెదరు. శ్రీ గుంటూరులో జరగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సమావేశమున నేడు కలకత్తా మొయిలలో వెళ్లుదురు.

సానిక వార్తలు

మద్రాసు రయిత్వారి భూస్వాముల సంఘము
పైపంఘముయొక్క- కార్యనిర్వాహక సంఘసభ రేపు
సాయంకాలము 5 గం. 2. ఎం. ఐ. ఏ. భవనముందు
జరుగును.

మద్రాసు కార్మి రేవును సభ:- మద్రాసు కార్మి
రేవురేవును సంఘపు సామాజికసభ రాజ్ పుత్రి 1 వ తేదీ
మంగళవారము రోజున సాయంకాలము 5-15 గం. రిప్పను
భవనమున జరుగును.

రాకపోకలు:- శ్రీయుతి బులసు సాంబమూర్తి
గారు నేటిఉదయమున మద్రాసుకువచ్చిరి. అనేకమంది కాం
గ్రెసు వాదులు వారిలో శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు
పంతులు గారును సాంబమూర్తిగారిని రైలుస్టేషను నందు
అహ్వానించిరి.

కాట్రెను గోల్లు త్రోపుగారు నిన్నరాత్రి బెంగళూరుకు
వెళ్లిరి

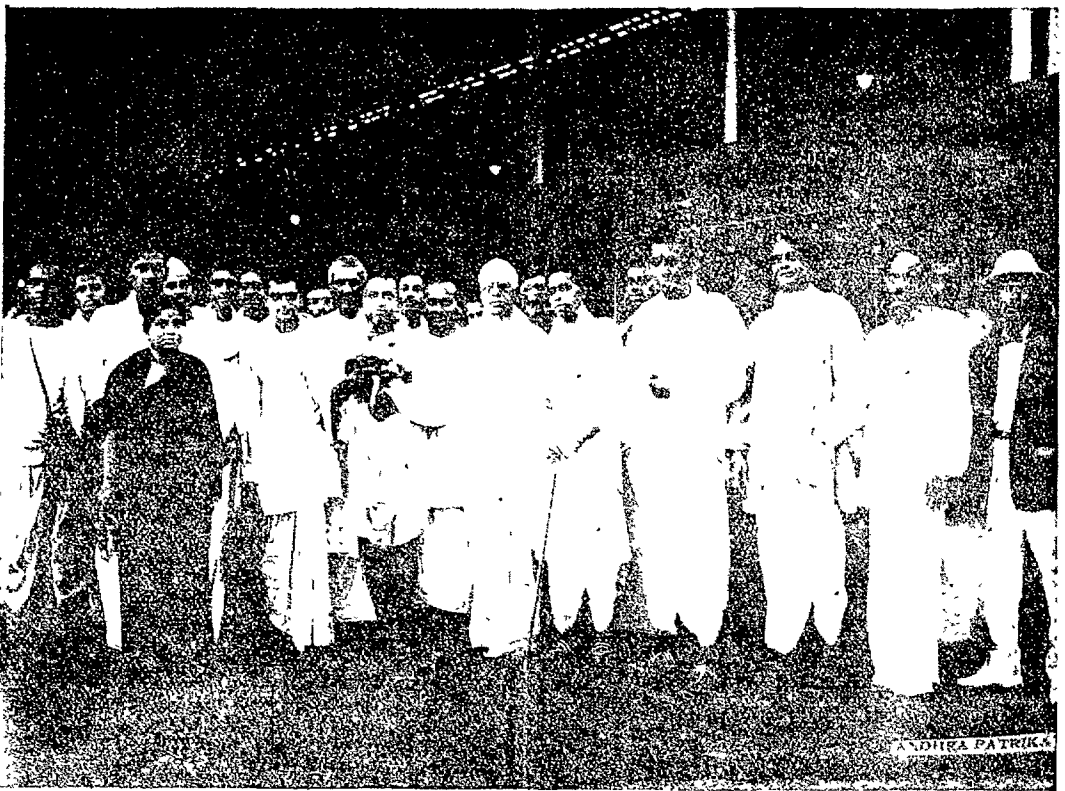
మద్రాసుసమీపమున గ్రామపునర్నిర్మాణము
మద్రాసు సమీపమున గ్రామములలో గ్రామపునర్నిర్మాణ
కార్యముల నొనర్చుటకు సంసిద్ధులగు వాలంటీర్లు కావలెను.
వీరలు వీరిని 5వ తేదీనుండి మే మాసము 20వ తేదీవరకు గ్రామ
పునర్నిర్మాణకార్యములందు పనిచేయవలెను. వీరలకు భోజ
నము యితరఖర్చులకు తగినంతవేతనము లొసగబడును. వాలం
టీర్లుగా చేరగోరువారు తమదరఖాస్తులను డా॥ ఏ. లక్ష్మీచల
గారికి (మాంటుకోట్టు, మద్రాసు) పంపుకొనవలెను.

సాభాత్వత్వదినము
మద్రాసు యంతకసంఘమువారు రాజ్ పుత్రి 30వ తేదీని ఆవడి
స్టేషను సమీపమున 1 1/2 మైలు దూరముననున్న పరితివత్తిగ్రామ
ములో సాభాత్వత్వదినోత్సవమును జరిపెదరు. ఈఉత్సవముందు
పాల్గొనవలయుసభ్యులు ముందుగా సంఘకార్యదర్శికి తెలియచేయ
వలెను. ఈఉత్సవమునకు వెల్లువా రెల్లరు 30వ తేదీఉదయము
6 గం. సెంట్రలుస్టేషనునుండి బయలుదేరెదరు.

2 వ ఆత్మగౌరవ సమావేశము
2 వ ఆత్మగౌరవ సమావేశము రాజ్ పుత్రి మేమాసము
ప్రథమవారములో యీ రోజు నందు జరుపబడునటుల
నిశ్చయింపబడెను. ఈ ఆత్మగౌరవ సమావేశములో పాటు
శ్రీలసభ 1 మద్యపాననిషేధసభ, యంత్రసభ, వ్యవసాయ
పారిశ్రామికసభలు కూడ జరుపబడునటుల నిర్ణయము
గావించబడుచున్నది. ఈసమావేశాభిమానులెల్ల రాజ్ పుత్రి
29 వ తేదీని సాయంకాలము 5 గం. ఆహ్వానసంఘ ఏర్పా
టులును తదితర ఏర్పాటులవిషయమై యోచించుటకు ఇ. వి.
రామస్వామిగారి భవనమున సభగూడెదరు. ఈఉద్దేశముభి
మానులెల్లరు సమావేశములు జరుగదములు గావించుటకు తో
డ్డుదురుని ఆత్మగౌరవసంఘ కార్యదర్శి ఎస్. రామనాథన్
గారు కోరుచున్నారు.

"దేశమాత ఆహ్వానము"

29వ తేదీని రాజమహేంద్రవరములో పౌరసభ
వేంకటప్పయ్య సాంబమూర్తిప్రభృతు
లుపాల్గొనించెదరు
బెజవాడ, మార్చి 27:- రాజమహేంద్రవరము నగర
కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శి యగు పాలకోడేటి మూర్తి
ప్రకాశరావుగారు బెజవాడనుండి ఈక్రింది తంతివార్త పంపు
చున్నారు:- ఈనెల 29 వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు రాజ
మహేంద్రవరమునందు శ్రద్ధానందస్వామిమన ఒకపౌరసభ జరు
గును. "దేశమాత ఆహ్వానము" గురించి డిక్టేటరు దేశభక్త కొండ
వేంకటప్పయ్యగారు, బి. సాంబమూర్తిగారు, ఎ. కాశేశ్వర
రావుగారు ఉపన్యసించెదరు. శ్రీలసభ వాలంటీరులగ చేర్చు
చున్న శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిగారుకూడ అసభయం
దుపాల్గొనించెదరు. (తంతివార్త)

మహ్మ సాంబమూర్తిగారి మదరాసు రాక:- శ్రీ॥ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులు,
వి. ఎల్. శాస్త్రి, శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగార్లు మున్నగువారు వారిని సెంట్రలుస్టేషనువద్ద సన్మా
నించుట. (ప్రె. ఫో. బి.)

దేశభక్తుని ప్రకటన

ఆంధ్రరాష్ట్ర సత్యాగ్రహదళ ప్రథమ ప్రస్తావనమునందు
చేరదలచినవారు నామధేయములను పంపవలసినదని ఇదివరకు
పత్రికలమూలముగా విజ్ఞప్తి పంపినాను. కొందరు దరఖాస్తులు
పంపియున్నారు. రాష్ట్రములోని జిల్లాలు ప్రత్యేకముగా
సత్యాగ్రహము జరుపవలయుననుట స్పష్టమైనను, రాష్ట్రము
ముమీద దళమున నడిపించువిషయము సైనికసంఖ్యబలమును
జటి నిర్ణయించవలసియున్నది. మహాత్మాజీగారు సహితము ఆ
యభిప్రాయమునే ఇచ్చియున్నారు. జిల్లాలో ప్రత్యేకముగా
సత్యాగ్రహము జరుపుచు రాష్ట్రము మొత్తముమీద సహితము
సత్యాగ్రహదళము నడిపించవచ్చును. గాన అట్టిదళములో చేర
దలచినవారు వెంటనే దరఖాస్తులు పంపగోరుచున్నాను.
కొండ వేంకటప్పయ్య,
ఆంధ్రరాష్ట్ర సత్యాగ్రహకార్యాలయము, నంటూరు, 25-3-30

బందరు నల్లజెండా ఖైదీలు

ఎ క్లాసునందు చేర్చబడకుండుట
బందరు, మార్చి 26:- బందరు నల్ల జెండాకేసు ఖైదీ
లను ఎ తరగతియందు చేర్చవలయునని మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్
పు ఇవ్వలేదు. ఈ కేసునందు శిక్షింపబడిన వారందరు ఉన్నత
తరగతికి చేరినవారు. విద్యావంతులు, ఇది కేవలము రాజకీయ
కేసు, కాసనసభ్యు లీ విషయమై ప్రశ్నించుట ఉచితము.
(తంతివార్త)

జట్టోలు వెండిగిన్నె ఫుట్ బాల్ పందెములు

సెమివైనల్సునందు పోటీసాపుజటు గెలుచుట
మద్రాసు, మార్చి 27:- యస్. వి. ఎ. ఏ. యజమాన్య
మున జరుగుచున్న జట్టోలు వెండిగిన్నె ఫుట్ బాల్ పం
దుల మరెయిక సెమివైనల్సుపోటీ నిన్న సాయంకాలము యస్.
వి. ఎ. ఏ. స్థలమునందు జరిగెను. ఈపోటీ పోర్టుస్టాఫ్ జట్టుకును
యం. సి. జట్టుకును యం. ఇ. యస్. సి. జట్టుకును జరిగెను.
పో టీ యం దు పో ర్టు స్టా ఫ్ జ ట్టు
2 గోలులు చేయగల్గి విజయము గాంచిరి. యం. ఇ. యస్. సి.
జట్టు గోలుమాత్రమే చేయగల్గిరి. పోటీ ప్రారంభమునుండి
ఆఖరువరకు మిగుల ఆకర్షణీయముగ నుండెను. ఎం. ఇ. ఎస్.
సి. జట్టు అద్భుతముగ నాడిరి. వారి నిన్నటి ఆటను విజయ
ము గాంచవలసియుండెను. కాని అంపయరు కొన్ని తప్పు నిర్ణ
యములు గావించుటచే వారికోరిక సిద్ధించకపోయెను. యం.
ఇ. ఎస్. జి. జట్టుకుచేరిన ఈపస్, నుండరరామానుజులు, వట
రాజును, సి. పి. శ్రీనివాసనుగార్లు బాగుగ నాడిరి. పోరుసాఫ్
జట్టునందు ఒకరా, ఓక్లూమాన్, సాబిల్, బర్నెటు, రైటు
గార్లు బాగుగా నాడిరి.

మదరాసు (ఆంధ్ర) కాంగ్రెసు

సంఘసభ

29 వ తేదీన శనివారం 5-30 గంటలకు
మదరాసు మండల (ఆంధ్ర) కాంగ్రెసు సంఘసభ యీ
నెల 29 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలము 5-30 గం. ఆంధ్ర
పత్రికా కార్యాలయమున (7, తంబుచెట్టివీధి) జరుగును.
1. మాతవ వత్సర కార్యానిర్వాహకవర్గము ఎన్నికలు.
2. కాసనోల్లంఘన ప్రయత్నములు, వాలంటీరులను
చేర్చుట.
3. ఇతరవిషయములు చర్చింపబడును.
సభ్యు లెల్లరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. వాలంటీరులగ
జేరగోరెడివారుకూడ సభకు వచ్చిన దరఖాస్తు ఫారములను
బడయ గలరు.
మదరాసు } జం. వెం. కిరీటిరావు,
25-3-30 } కార్యదర్శి.

సమరసన్నాహములు

తూర్పుగోదావరిలో మార్చి 31 వ తేదీ
సత్యాగ్రహయాత్ర ప్రారంభముగును
రాజమహేంద్రవరము, మార్చి. 27:- సీతానగరము
నుండి డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి రీక్రింది తంతివార్త పంపు
చున్నారు:-
తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో వాలంటీరులను చేర్చి పని
యరుకుగ జరుగుచున్నది. సత్యాగ్రహయాత్ర సీతానగర ఆశ్రమ
మునుండి ఈ నెల 31 వ తేదీ ప్రారంభమగును. ఆ ఉద్దేశమును
ప్రకటించుటకై గలవారు వాలంటీరులు 30 వ తేదీ నాటికి
సీతానగరము చేరవలయునని కోరుచున్నాను. ఆసాడే పూర్తి
వివరములు నిర్ణయింపబడును. (ప్రె. వె.)

తిరుపతి డి॥ ము॥ కోర్టు
Original Side
E. P. 568 of 1929.
S. C. 584 of 1927.
వ ది:- అల్లాడి నూర్మనారాయణ శాస్త్రిలు.
ప్రతివాది:- కంచి కమలాభాయమ్మ.
వాది ప్రతివాది సే డిక్రీపాండి సిరసాత్తులను వాది జస్టి
చేసి వుంటున్నారు. సీ సాత్తుల యేలమునకు సీ వాది కోర్టు
లో మనిని చేసికొన్నారు గనుక విక్రయప్రకటనయొక్క మర
త్తులను నిర్ణయించుటకుగాను 4-4-1930 తేదీ కడుగబడివున్న
దని తెలియజేయడ మయినది.
సీ. రాజగోపాలాచారి,
వాదితరపు స్టీడరు.

ఆరిపుర మార్కెట్, 26:—ఆరిపుర మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు నై జాముగారు 10ల క్షుల విరాళ మొసగిననియు ప్రస్తుతము నెలకు ఇచ్చుచున్నను 8000 రూపముల గ్రాంటును 5 వేల రూపములకు హెచ్చించిననియు తెలియుచున్నది.

చెన్నపురి శాసనసభ

సంతాననిగ్రహమా? - ఇంద్రియ నిగ్రహమా?

సంతాననిగ్రహ తీర్మానమునకు ప్రాతికూల్యము

వ్యవసాయ శాఖాడిమాండుపై చర్చ

చెన్నపురి శాసనసభవారు నేటిఉదయమున సమావేశమై పశువుల వైద్యశాఖాడిమాండుపై చర్చించుచున్నారని వ్యవసాయ శాఖపై చర్చజరిగెను.

గ్రామములందలి ఆరోగ్య పరిస్థితులను వృద్ధిజేయుటను గూర్చి శ్రీ టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారు సవరణకు గొల్పి మంత్రిగారు సమాధానమొసంగిరి.

గొల్పి వైద్యశాఖా మంత్రి ముత్తయ్య మొదలియారు గారు సమాధానమొసంగుచు గ్రామములందలి నీటిసరఫరా సౌకర్యములు మొదలైనవానిపై ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నము సజావుచున్నాయన్నారనియు, కార్మికశాఖవారు గూడ ఇందులకు తోడ్పడుచున్నారనియు, శిశుశాసనముల విషయము లో కొన్ని చిక్కులు తలపించుచుండుట నిశ్చయమేయైనను, ఇందులకు ఏదైనను ఉపాయమారయవలసి యున్నదనియు, సహకార సంఘములవారికి దరఖాస్తు చేసినచో వారిద్వారా కొన్ని సలహాలు లభించగలవనియు పలికిరి.

సంతాననిగ్రహ సాధనములు

“సంతాననిగ్రహ సంఘములకు స్థాపించవలయునను చర్చించుటకు ఏ. టి. పెట్టిగారు సవరణ నుపపాదించుచు ఈ దేశమునందు సంతాననిగ్రహ అధికముగనున్నదనియు, అధిక మగు సంతానము పులన కలుగు కి కష్ట పలు విధముల నియు, జన్మము లధికమైనచో మరణసంఖ్యగూడ హెచ్చుననియు, మరియు తరుచు కాన్పులు కలుగుచుండుటచే స్త్రీలయొక్క ఆరోగ్యమునకు భంగము కలుగుననియు, సంతానాధికత్వవలన దేశదారిద్ర్య మధికమగు ననియు, పాశ్చాత్యదేశములం దీయద్యమము విరివిగ వ్యాపించి నదై ప్రతిదేశముచేతను సంతాననిగ్రహ సాధనములు అవలం బించబడుచున్నవినియు, చెన్నపురియందు కొందరు విద్యార్థికు లు ధనాధికులీయుద్దయ సంస్థ నొకదానిని స్థాపించియున్నను, ఇది ప్రజా సహాయమునందు విరివిగ ప్రచారము గావింపబడ వలెననియు పలికి చెన్నపురి కార్పొరేషనులో నీ విషయమై జరిగిన చర్చకు తెలుపబోవగా అధ్యక్షులు కార్పొరేషను విషయ మును ఇటు విమర్శింపరాదనిరి. ప్రతి ప్రమాది, బిడ్డల వైద్య శాలయందును ఈ విషయమును ప్రవేశపెట్టవలెనని పలికిరి. మత కారణము అడ్డురాదగదనిరి.

శ్రీ పితాపురం మహారాజుగారు సవరణను బలపరచుచు ఈ యద్యమము మతమునకు భంగకరము గాదనియు యోగశాస్త్రమును బృహదారణ్యోపనిషత్తును ఈ యద్యమమును ఆచరణీయములగు సమర్థించుచున్నవనియు పాశ్చాత్య దేశములం దు శిశుమృత్యు ప్రభువు తెర్పార్చున మొదలైన వారనేక ప్రమాఖిల విషయమై సంప్రదించియున్నారని పలికిరి.

జన్మనిగ్రహముగాదు ఇంద్రియ నిగ్రహము

శ్రీ డాక్టరు ముత్తయ్యపెట్టిగారు మాట్లాడుచు ఈ దేశ మునందు సంతాననిగ్రహ మిపుడవలసరనియు బాల్యవివాహ ముల నణచవలెననియు ఏడెనిమిది వత్సరముల బాలికల కుద్యా హమెనరించినచో జన్మ నిగ్రహము సాధ్యము గాదనియు జన్మ నిగ్రహముకంటెను మనకిపు డింద్రియనిగ్రహ మత్యవసరమని యు (వి ను డు వి ను డు) ప్రస్తుత ము ననదేశములోని పరిస్థితులందు జన్మనిగ్రహ సాధనముల ప్రవేశ పెట్టినచో బాధ్యతావిరహితత్వమునకు కారణ మగుననియు, ఈ సందర్భములో ఆధ్యాత్మిక నాయకత్వముడును లోకారా ధ్యుడునైన గాంధీమహాత్ముని యభిప్రాయమూల్యమని వారి వాక్యముల నుదహరించి, దేశమునందు ప్రసూతివైద్యాలయ ములు శిశుసంరక్షణ వైద్యశాలలు, వృద్ధిపరచి బాల్యవివా హముల సంతరింపజేసి ఇంద్రియనిగ్రహమును ప్రబోధించు వలెననిరి.

గొల్పి వైద్యశాఖామంత్రులు సమాధానమొసంగుచు ఏ. టి. పెట్టిగారి యభిప్రాయములతో తామేకీభవించజాలమని యు, శాఖాప్రపంచములకు తోడ్పడి, ప్రజారోగ్యముకు పెంపొం చించుటకు వైద్యశాఖ ఏర్పడెనుగాని జన్మములను నిగ్రహిం చుకొరకై కాదనియు, పలికి విషయములపై వాకీ తరచుగ పలికి సాధనములను వాంఛితురనియు, గాంధీమహాత్ముడు మొద లైనవారి యసూల్యభిప్రాయము లీ విషయములో గమ నార్హములనియు పలికిరి.

ఏ. టి. పెట్టిగారు సవరణ నుపసంహరించుకొనిరి.

పిదప డిమాండు ఆమోదింపబడెను.

వ్యవసాయ శాఖ

వ్యవసాయశాఖ కై రు 19, 77, 800 గ్రాంటును గొల్పి శాఖా మంత్రిగారు రుపపాదించిరి.

“ఈశాఖయందు ఎక్కువకృషిని సలుపుటనుగూర్చియు, ఈ శాఖయందు దుర్వ్యయములన్నిటిని భారతీయుల వశమొనర్చు ఆ వ శ్య క త ను గూర్చి యు చ ర్చిం చు ట కు ఆర్. నాగన్న గౌడగారు సవరణ ను ప పా దించుచు ఒంగోలు ఎడ్డులు అపరిమితముగా విదేశముల కెగురుచేయ బడుచుండగా ప్రభుత్వమువారి ఎగుమతిని నిషేధించినయొ మరొక ప్రభుత్వమువారు రై నచో ఇట్టిపనిని గావించియుండదని యు ఇట్టి లాభకరముగ వ్యాపారము నభివృద్ధిచేయుటకై ఇంక ను ఆ ప్రశ్నకేతరగతికి చెందిన ఎడ్డుల నెక్కువగా పెంచి వి దేశముల కెగురుతి చేయించి వ్యాపారమును ప్రోత్సహించియుం దురనియు కోడిగడ్డ వ్యాపారము నభివృద్ధిజేయవలెననియు ఈ దేశముల విద్యవసాయవృత్తియందు చెరుకుగడ్డ పరిశ్రమ చాలా ముఖ్యమైనదనియు, ఈపరిశ్రమయందు ఆర్థికముగ లాభ కరమగు యంత్రవిధానమును దేనినైన కన్పరచినచో రైతులు వాని నవలంబించుటకు సంకేయింపరనియు, కాని ఈ వ్యవసా యశాఖవారి విషయములో నెట్టి యభివృద్ధినిగాని గన్పరచి యుండలేదనియు చెరుకుగడ్డను పెంచుటకును బెల్లమును చేయు టకును ఇంతకంటెను ఉత్తమునైన విధానమును కనిపెట్టి రై తులకు ప్రదర్శించి వారికి తెలియజేయు టత్యవసరమనియు పలికిరి.

ప్రపంచమునందు మరే యితర దేశముకంటెను అధికము గ నీ దేశ ము ను దన్ని విధముల గు ఫలజాతులను పెంచుట క వ కా శ ము గ ల ద ని యు అటులండ విదేశములనుండి పండ్లను దిగుమతి చేయించుట నప్త కరమనియు, నీలిగియుం చెప్పటనో కొలదిగ ఆపిల్పు మొదలైన ఫలజాతులను పెంచుటకంటె రాష్ట్రమునందులయితరప్రాంతము లందు విశేషముగా మామిడి, ఆరటి మొదలైన ఫలజాతులను విరివిగ పెంచవలెననిపలికిరి. జిల్లాలయందు వ్యవసాయప్రదర్శ కుల సంఖ్యను వృద్ధిజేయుటకు బడులు ఇవ్వరను తగ్గించుట సముచితము గాదని పలికిరి.

వ్యవసాయ శాఖయందు ఉద్యోగములకు భారతీయులను నియమించుటనుగూర్చి మాట్లాడుచు భారతీయులకు వ్యవసాయ శాఖయందు శిక్షణనొసంగి, వారిని నియమింపవలెనని పలికిరి. విదేశములందు వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించి వచ్చిన భారతీయ విద్యార్థుల లాకరిద్దరు ఉద్యోగము లేకుండనే యున్నారనియు, ఇక ముం దీశాఖలో భారతీయులనే నియమింపవలెనని పలికిరి.

డి. బి. ఆర్. యస్. ఆరోగ్యస్వామిమొదలియారుగారు సవరణను బలపరచుచు రాయల్ వ్యవసాయ కమిషన్ వారి శాఖనుగూర్చి అనేక శిఫార్సులను గావించియుండెనని పలికిరి. వ్యవసాయ శాఖ ను లాభకర ము గ జేయు ట ఆ త్య వ స ర మనిరి. ఈ దేశమునందు వనూ లగు ప్రభు త్యావాయువును 100 కి 80 సంతులు వ్యవసాయమునే వృత్తి గలవారై యుండుట చేతన, 18 కోట్ల ఆదాయమునందు 18 కోట్లు వ్యవసాయదారుల నుండియే ప్రభుత్వము నకు వనూ లగుచుండుటచేతను పోలీసు మొదలైన శాఖలకు రెడుకోట్లు చెల్లింపబడుచుండగా వ్యవసాయశాఖకు 19 లక్షలు మాత్రమే వ్యయముగావింపబడుట కేవలము వ్యాయమనియు పలికిరి. కృష్ణా గోదావరియండలములందు వైతము ఇన్ఫ్లెషనుసౌకర్యములు చాల అసంతృప్తికరము గ నే యు న్న వ ని రి. ధ న వం త ము లనబడుచున్న కృష్ణా గో దా వ రి మం డ ల ము లం దే సరఫరాలు చాలినంతగ లేనందున ఫలసాయము తక్కువగుచుం డుటచే ఇతర పేద జిల్లాల విషయమై వేరగ చెప్ప నక్కఱ యేలేదనిరి. ప్రజలకే కష్టనిష్ఠురములను సహింపవలసివచ్చు చున్నదనిరి. కృష్ణాగోదావరి మండలములందే చాలినన్ని పశు వులు లేకున్నవనియు పెట్టప్రాంతముల విషయములో ఎరువు గాని, పశుసంఖ్యగాని మరియు స్వల్పముగా నున్నదనియు ప ల్లికిరి. విదేశపు ఎరువులు ఈదేశమునం దధికముగా దిగుమతి చేయబడుచున్నవనియు, ఎరువులను తయారు జేయుటయందు వ్యవసాయశాఖవారు ఏమాత్రమును కృషి సలిపియుండలేదని యు పలికిరి.

శ్రీ టి. రామచంద్రారెడ్డిగారు మాట్లాడుచు ఒంగోలు పశువుల ఎగుమతి నిలిపివేయబడినందుల కసంతృప్తిని ప్రకటిం చిరి. గుంటూరునందున్న పశుపోషణశాలకు ప్రొటూరుకు మా ర్చనలెననియు, ప్రదర్శకులసంఖ్యను వృద్ధిపరచి మైసూరునందు వలె వారికి కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములొసంగి వారిచే ప్రజల కుప యోగకరమగు కృషిసలుపబడునట్లు చేయవలెనని పలికిరి.

రా|| సా|| టి. ఏ. రామలింగం చెట్టిగారు మాట్లాడుచు వ్యవసాయ శాఖపై అధిక వ్యయము చేయు ట కంటె ముఖ్యమైన పనులు గల వనియు, ఇన్ఫ్లెషను మొదలైనవానికై అధికముగా చెల్లించి తగిన సౌకర్యముల కలిగింపవలెనని పలికిరి.

శ్రీ డి. లక్ష్మీరెడ్డిగారు మాట్లాడుచు ప్రస్తుతమున్న ప్రదర్శకుల సంఖ్య చాలా స్వల్పముగా నున్నదనియు, వీరి సంఖ్య నభివృద్ధి జేయవలెననియు, వారిచేత నికను ఎక్కుడు ఉపయోగకరమగు పనిని చేయించవలెననియు, ప్రస్తుత మనంతప్రకరమునకు ఇట్టి యుద్యోగిగను లేదనియు పలికిరి.

ప్రచార కార్యక్రమము నభివృద్ధి జేయవలెననిరి. ఈ ప్రదర్శకులు స్థానికసంఘ సమావేశములకు హాజరై ప్రజాప సరముల నెరింగి రైతులతో సంప్రతించి తగిన కృషిసలుపవలె నని పలికిరి.

శ్రీ టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారు మాట్లాడు చు వ్యవసాయశాఖయందు దివిరకు కంటెను హెచ్చు ఉద్యోగ ములను సృష్టించుటకంటెను వ్యవసాయ కమిషన్ వారి శిఫా ర్సుల ననులలో పెట్టియుండలేదని పలికిరి. ఇది నిజమగు అభివృద్ధిగాదనిరి. వ్యవసాయ శాఖ వారు గావించు వ్యవసాయ పరిక్షల ఫలితములను రైతులకు బాగుగా నచ్చజెప్పి నచో రైతులు ఆట్టి సాధనముల నవలంబింపకపోరవి పలికిరి ఈ శాఖయందు అధికారులకు ఉపాహారాలుగాని, తెలివితేట లుగాని లేకున్నవని పలికిరి. సంగీత శ్రవణమునకు మొదలైనవి వానికి దూరశ్రవణ యంత్రములు మొదలైనవి. ఈ రోజులలో దేశమంతటను వ్యాపించియుండ వ వ్యవసాయ శాఖవారు, కాల మానసిధి, ధాన్యపు ధరలూ, వరదలూ, ఎర్లములు మొదలైనవానిని రైతులకు తెలియజేయుటకుగాను యిట్టి యంత్రముల నుప యోగింపదగునని నూదించిరి.

జె. క్రిష్ణన్ గారు కొబ్బరిపంటను వ్యవసాయ శాఖవారు వృద్ధి చేయవలెనని పలికిరి.

రా. సా. ఆర్. శ్రీనివాసగారు మాట్లాడుచు వ్యవ సాయ విద్యకును రైతుల అవసరములకును ఎక్కుడు సౌకర్య ములు గావింపవలెననిరి.

శ్రీ ఏ. రంగనాథ ముదలియారుగారు మాట్లాడుచు వ్యవసాయ శాఖవారు గావించు ప్రచారకార్యములకు రైతుల తోడ్పడి తగినయభివృద్ధిని బడయుటకై రాష్ట్రమును వెవ్వేరు డివిజనులుగ విభజించి ప్రజల కు ఈ శాఖ యం ద లి కృషిఫలిత ము ల ను దె లు పు చు ం డ వలెననిరి. పరిక్షలను జరిపి పరియగు ఫలితములు గన్పడినట్టియో, ఫలితము లింకను లేనట్టియో, తరగతులుగను, సామాన్య ప్ర చారము, సహకార సంఘములు మొదలైన నాలుగు తరగతులుగ నీ పనిని విభజించినచో పని బాగుగా జరుగగలదనియు, బొంబయి రాష్ట్రముం దీ విధానములలో నున్నదనియు పలికిరి. బావుల నీటి ద్వారా భూములను సాగుచేయుటను అధికముగ ప్రోత్సహింపవలెనని పలికిరి. పండ్ల జాతుల శా చుటకును, వాని ఎరువునకును క్కుడు సౌకర్యములు గావింప వలెననిరి.

గొల్పి అభివృద్ధిశాఖామంత్రిగారు సమాధాన మొసంగుచు పశువుల పెంచుటకు ప్రయత్నములొకను అధికముగ జరుపబడ వలెననియు, గుంటూరునందున్న పశుపోషణశాల సంశ్లష్టిక ర ముగ పనిచేయుటలేదని తామును అంగీకరించుచున్నామనియు పలికిరి. (మంత్రిగారి ప్రసంగము చాలాభాగము వినుపింప కుండెను.

పశువులలో నొకరు:—మంత్రిగారు మాట్లాడు విషయ ముం దొకవాక్యమైనను మాకు వినుపించుటలేదు.

అధ్యక్షులు:—అధ్యక్షులకు వినుపించునంతవరక సభవా రందరును వినుచున్నట్లే భావించబడును. (నవ్వు)

గొల్పి మంత్రిగారింకను ప్రచార కార్యములను గూర్చి మాట్లాడుచు ఈ విషయమై ప్రదర్శకులు చిక్కగా పనిజేయు చున్నారనియు సభ్యుల సలహాలు నూచనలు సానుభూతితో ఆలోచింపబడు ననియు పలికిరి

శ్రీ నాగన్న గౌడగారు సవరణను ఉపసంహరించు నొనిరి.

అంతట డిమాండు ఆమోదింపబడెను.

పిదప సభవారు ఉపాహారములకై లేచిరి,

మహాత్ముని విజయయాత్ర

ఫిలిములను మధ్యపరగణాల

ప్రభుత్వమువారు నిషేధించుట

నాగపూరు, మార్చి 26:— మహాత్ముని విజయయాత్ర ను ఫిలిములుగ బొంబాయిలో మాడుకంపెనీలు తయారుచేసిరి. ఈ ఫిలిములను మధ్యపరగణాలయందు ప్రదర్శింపకూడదని ప్ర భుత్వమువారు నిషేధింపు టు తరువును ప్రకటించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర గ్రంథాలయము-పంచాంగశ్రవణము

ఈ కల్యాణీనగ రాంధ్రగ్రంథాలయపు యజమాన్యమునా (81-8-1980) ప్రమాదాతనామ సంవత్సర చైత్రశుద్ధ ప్రతి పద సోమవారముతోజూన నూతన సంవత్సరాది పండుగయను పంచాంగశ్రవణమును జరపబడును.

బొంబాయి ప్రాంతములందలి ఆంధ్రులు విన నిష్పగించు వారు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

వాయువేగుల వేంకటసుబ్బారావు,

గొల్పి కార్యదర్శి.

విదేశవాత్సల

నాకాదళ నిర్ణయనభ

ఇటలీ ఫ్రెంచిత్తగవు పరిష్కారము అగు సూచనలు నిష్ప్రయోజనము లైనవి

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 27:-నాకాదళ నిర్ణయ సమస్య ఆకస్మికముగ రాచకీయ రూపమును దాల్చినది. దీనివలన ఫ్రెంచి ఇటలీత్తగవును పరిష్కరించుటకు ఎట్టి ప్రయత్నములు సఫలము గావని తేలినది. ఇటలీ ఫ్రెంచిత్తగవును కుదరదు. అయితే కొత్త పరిస్థితులు అయినున్న ప్రభుత్వములవారు కలసి ఒకం గ్గరికిన జేసికొనగల్గుదురను ఆశాకరణములు గల్గెను. ఫ్రెంచి వారు తమకు నిరుపద్రవముగనుండుటకు పూచీని కోరిరి. ఆదమ యమై నిన్న అమెరికా దెలిసినదానినిబట్టి మరల ఈ ఇటలీ ఫ్రెంచి తగవునుగూర్చి ఆలోచించుటకు వీలగునని తేలుచున్నది. ఈసందర్భమున బ్రిటనుగారు తిరిగి లండనుకు వచ్చు చున్నారు.

బ్రిటీషు ప్రభుత్వాదాయము

(వైరెస్)

దక్కన్, మార్చి 26:-మార్చి 22 తేదీ నాటికి సాధారణ ముగ ఒక సంవత్సరమునకు 746000000 పౌనులు ఆదాయముగ అంచనా వేయబడెను. అయితే 705000000 పౌనులే వసూలైనవి. 41000000 పౌనులు లోటు వచ్చినవిగాని 21000000 షేరులు నిలవయున్నవి. మామూలుగ సం వత్సరమునకు 782500000 పౌనులు ఖర్చు అంచనా వేయబడెను. కాన మొత్తములో లోటు మిగిలిన 9 కోట్లకు కలసి 19800000 పౌనులు.

ఆంగ్లో ఈజిప్టు సమస్యలు

(వైరెస్)

దక్కన్, మార్చి 26:-బ్రిటీషు విదేశాంగముత్రి తదితర సభ్యులును ఈజిప్టు రాయబారియు నేడు ఈజిప్టు ప్రధానామా త్యుని సందర్శించిరి. నిరుడు ఆగట్టు మొదటి తేదీని ప్రకటించినదాని ననుసరించియే గృహభారములు జరుగను. శాశ్వతము గను, గౌరవప్రదముగను ఈ ప్రకటనము ప్రకారము నిర్దించి తేని ఒడంబడిక కుదురునని మొండగ్గునగా రనిరి. సహస్పాపా గారిని ఈ విషయమై వలయు చర్యను జరిపించుటకు ఈజిప్టు పార్లమెంటువారు అధికారము నొసగిరి. బ్రిటీషు మోకమిషనురు ఇందు తోడ్పడును.

అధినివేశములందు తెలిఫోను

(వైరెస్)

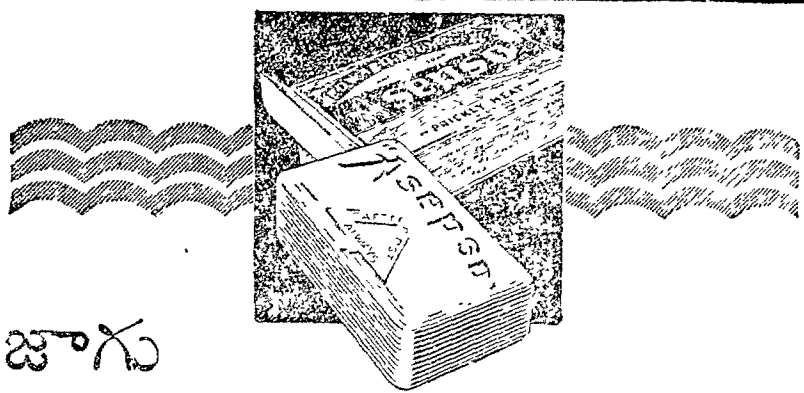
దక్కన్, మార్చి 26:-పోస్టు ఆఫీసువారె అధినివేశము లందు తీగలేని తెలిఫోను ప్రచారమును గావించుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ పద్ధతి చాల లాభకరము. నియమిత వ్యయప్రద మనియు దెలిసిరి. జాతీయశతముల ననుసరించియే ఇట్టి నిశ్చయమును గావించితి మనిరి.

డర్బి గుట్టపుపందెముల లాటరీ

బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్చేంజివారి లాటరీ టికెట్లు లన్నియు అమ్మబడుట

బొంబాయి, మార్చి 24:- డర్బి గుట్టపుపందెముల సం దర్భమున బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్చేంజి జగ్రవదలచిన లాటరీ టికెట్లులన్నియు అమ్మబడినవి. ఇందు టికెట్లులు కావల యునని పలువురు వ్రాయుచున్నారు గాని ఇకను టికెట్లులు ఎవరికి అమ్మబడెదని కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నారు. ఒక వారము దినములలోనే టికెట్లు లన్నియు అమ్మబడుపాయెను.

(ఆ. ప్రె)

జాగు

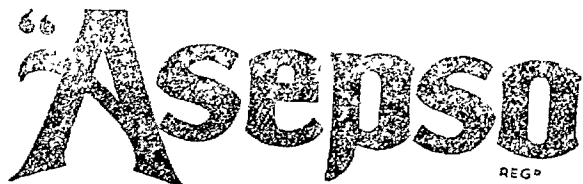
చేయకుము—“ఎ సెప్టో”

శీఘ్రములో

శ్రమ

నివారణ యిచ్చును

“ఎ సెప్టో” రక్షణమే వాడుము. తీటవల్ల కలుగు సహింపమాడని నొప్పికి, చేయకాయాకు, తామర యనువ్యాధికిని, నెత్తిచర్మములపై కలుగు వ్యాధుల కను—అదియే చక్కయందలి సమస్త వ్యాధులకు పరి హర. ఈ చేయగలదని నిరూపింపబడినది “ఎ సెప్టో” క్రొత్తి పొడండ్ చేయునట్టిదియు, చర్మమును శుభ్ర పరిచి ఆపునట్టి టాయిలట్ సబ్బు.

సర్వవిధములైన చర్మవ్యాధులకు

EDWARD COOK & CO. LTD., LONDON.

1-A 5-168

పచ్చడిలో తుపాకిగుండు

లాహోరులో పోలీసు గాబ్రా

కుట్రకేసు నిందితులకు భోజనమును గొనిపోయిన క్రాంతికుమార్ గా రెవెన్యూచేయబడుట

భగత్ సింగు సిన్హా గార్లు పోలీసుల సమమానించుచు లాహోరు, మార్చి 26:-నేడు లాహోరు కుట్రకేసు నిందితులకొరకు నిందితుల సహాయసంఘ సభ్యులగు క్రాంతికు మార్ గారు ఫలహార సమయమున నాహారమును గొనివచ్చిరి దీనిని పోలీసులు శోధింపగా దానియందలి పచ్చడిలో తుపాకిగుండు ను బోలిన వుక్కు-పుండ్ల కనుబడెను. అంతట నలజడి మిక్కుట ముగా కలిగెను. నిందితుల భోజనపు పేర్కొట్టెను సరిజూచుచు న్న క్రాంతికుమార్ గారిని పోలీసులు ఆరెస్టుచేసిరి. మరియు నిందితులందరిని శోధించిరి. కేసు వాయిదా వేయబడెను. పోలీసు నూపరెంటెండ్మెంటును సి. వి. డి. వువ్వోగ్గలును కొంతసేప టి కి వచ్చిరి. కోర్టు యా వరణము యొక్క ద్వార మున్నియు మా సి వేయ బడెను. అంతట పోలీసులు బహు తీక్షణమైన శోధనను జరిపిరి.

ఆయుధశాసనము 20-వ సెక్షనుక్రింద క్రాంతికుమార్ గార్లపై చర్యదీసికొనబడును. పైన నూచించిన తుపాకిగుండు 22 అంగులము వెడల్పుగలది.

భగత్ సింగు సింహాగార్లు పోలీసులయం దవిశ్వాసమును ప్రకటించుట

నిందితులను శోధించుట పూర్తియవగానే భగత్ సింగు బిజయ్ కుమార్ సింహాగార్లు యీ సంభవమును గూర్చి కోర్టు వారికి కొన్ని సంగతులను చెబుతుకొనిరి.

తమకు భోజనమును గొని తెచ్చిన సహాయసంఘ సభ్యు లొకరు పోలీసులచే నిర్బంధింపబడిరిని దెలియవచ్చినదని భగత్ సింగుగారు నడిపిరి. అవారములో నొక భాగమును పచ్చడిలో తుపాకిగుండుకొటి కనుగొనబడెనని చెప్పబడుచుండెను. మొద టినుండియు పోలీసులు మోసపుపనుల తేవెదరని తా మనుమాన పడుచునే యుండిరి. ఒక్క తుపాకిగుండుతోనే నేరమైనను చంపుట య సాధ్యము. రి వాల్యరు మా దారహస్త్యముగా సంపాదించబడెనని పోలీసులు నుడువుచుండిరి. ఇదికేవలము అగమ్యతేనిమాట. రివాల్యరే రహ స్థ్యముగా సంపాదించినట్లయిన, గుండలగుల రివాల్యరు నెవరైన ను సంపాదించుకొ నెదరుగాని, ఖాళీ రివాల్యరును గాదు, మరియు నిందితులయూహార మెల్ల పుడును శోధింపబడుచునే యుం డెను. కారాగృహమునందలి తమ గదులలో తాము లేనపుడు పోలీసులు రివాల్యరుల పడవేసినను పడవేయవచ్చునని భగత్ సింగుగారు భయమును ప్రకటించిరి. తమతరపు వాదనకొరకు పాటుపడుచున్నవారిని భయ పెట్టుటకై పోలీసులే యీ నాటక ము నంతయు జరిపియుండిరి భగత్ సింగు గారు యడిరి.

బిజయ్ కుమార్ సింహాగారు

భగత్ సింగుగారు నడిపిన వాక్యములను బలపరచిరి. పోలీ సులును, కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షులను కూడ బలుకుకొని నింది తులపక్షమువారికి ప్రతిబంధకముల కల్పించుటకై సర్వవిధముల యత్నించుచుండిరి. వారు కిరణ్ దాసుగారైనను, తదితరుల పైనను క్రి. ప్రా. కో. 107 క్రింద కేసును బెట్టియుండిరి. ఇప్పుడు క్రాంతికుమార్ గారిని కారాగృహమునకు బంప నభిల షించుచుండిరి.

కేసు కేపటివరకు వాయిదావేయబడియున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

కనింద్ర రవీంద్రుడు

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 26:- కనింద్ర రవీంద్రు నేడు మార్చి యిల్లుకేరెను. కంపార్టిమెంటులో ఆరును, మేలో ప్యాకేజీ కేసును, అడుగునండి జానులో తన యువవ్యాసముల నొసగుటకు లండను కేసును.

దీర్ఘకాలము మనియుండిన

ఇంగ్లీషు మెన్ పత్రిక

నేడు వారపత్రిక క్రింద మారిపోవుట

కలకత్తా, మార్చి 24:-108 సంవత్సరములకాలము దిన ముతప్పక ప్రకటింపబడుచుండిన ఇంగ్లీష్ మెన్ పత్రిక యీనె లాఖరునుండియు వారపత్రిక గ మార్త మే వెలువడును. ప్రతి సోమవారమునాడును ప్రకటింపబడును. కాని యిదిచోలో లాగుననే ముందును యీప్రతిక పూర్వసంప్ర దాయములనే బలపరచును.

పత్రికాపూర్వవృత్తాంతము.

మొదట నీపత్రిక ‘జాన్ బుల్’ అను పేరుతో జాన్ మెక్ స్టీగారిసంపాదకత్వముక్రింద వెలువడెను. మార్క్విన్ ఆఫ్ షేల్స్ గు ఇండియాగవర్నరుజెనరులుగా నున్నపుడు, ఈవృత్తినిండి కంపెనీవారి నేవలొనుండిన యిరువురుచుట్టులచే నీపత్రి సాపింపబడెను. కొంతకాలముతే. జె. టి. బి. సాండర్సంగారు ప్రయింతుగానుండిరి. పిమ్మట ‘వీట్స్ మెక్ లివి టెడె’కు వెనీ వారు ఈపత్రికను కొనివేసిరి (ఆ. ప్రె)

కలకత్తా కార్పొరేషను చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసు

కలకత్తా, మార్చి 26:- జె. సి. ముక్తి గారు రిక్తి 10 నిర్ణయములకు కలకత్తా కార్పొరేషను చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివు అఫీ సరుగ నియమింపబడిరి. వీరికి నెలకు 2000 రూప్యముల జీతము 300 రూప్యములు అలవెచ్చు ఇవ్వబడును. నిన్నటిదినము జరిగిన కార్పొరేషను భయందువీరి నియామకము ఆమోదింపబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి శాసనసభ

గ్రామపారిశుధ్యము

ప్రజాప్రతినిధుల విమర్శ

(బుధవారము ఫలాహారానంతరము చర్చ)

మదరాసు, మార్చి 27—నిన్న సాయంత్రము శాసన సభవారు ఫలాహారానంతరము తిరిగి సమావేశమైనపుడు, గ్రామ పారిశుధ్యమును గురించి ప్రభుత్వమువారి వలంబించిన ఉదాసీన భావము, తీవ్రముగ విమర్శింపబడెను.

ప్రజాపితా శాఖకుగాను రూ 201000 ల నొకవలసిన దని గౌ. ఎన్. ముత్తయ్య మొదలియారుగాడు ప్రతిపాదించగా నందు రూ 100 లు తగ్గింపవలసినదని టి. ఎన్. రామస్వామయ్య గారు చెప్పిన ప్రతిపాదనపై నీ చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

రామస్వామయ్యగారు సవరణను ప్రతిపాదించుచు, ప్రస్తుతము పారిశుధ్యమును గురించి ప్రభుత్వము వారి వాస్తవమును శ్రద్ధవహించుట లేదనియు, ప్రతివత్సరముల కొలది రూప్యములను పట్టణములపైనే చెప్పించుచుండిరిగాని, పల్లెటూళ్ల విషయములో చించుట లేదనియు నుడివీరి. పల్లెటూళ్లలో త్రాగుటకు మంచినీళ్లవసతిని గల్పించుట ప్రభుత్వమువారి ప్రధాన కర్తవ్యము. కాని ప్రభుత్వము వారి తపస్య లేక మాత్రము నీ విషయమున శ్రద్ధ వహించుటలేదు. గ్రామ్యభివృద్ధికిగాను, ప్రభుత్వమువారిక కార్యక్రమము చేర్చుచుకొనవలెను అని రామస్వామయ్యగారు నుడివీరి.

కె. కోటిరెడ్డిగారు, ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు, ప్రభుత్వదాయమునందలి భాగము పల్లెటూళ్ల ప్రజలనుండి వచ్చుచున్నదనియు కాని పల్లెటూళ్ల ప్రజల అభివృద్ధికిరకు చెప్పించబడుచున్న మొత్తము మాత్రము సూక్ష్మమనియు నాటేశించిరి. పల్లెటూళ్లలో ప్రజల గృహములస్థితి కను దుర్భరముగనున్నది. ఇండ్లలోనికి ఎండగాలులు ప్రవేశమునకే అనకాశము లేక, గుహలవలెనున్నవి. వీనిని తీసివేసి, మంచుగృహముల నిర్మించుకొనుటకు ప్రజలకు సదుపాయము లొసగవలెను. ఇందుకు పేదలకువారికి తేలిక వడ్డీలకు ప్రభుత్వమువారు ఋణము లొసగవలెను. కోటిరెడ్డిగారు ముగించుచు, పల్లెటూళ్ల పారిశుధ్యమును గురించియు, ఆరోగ్యమును గురించియు ప్రభుత్వమువారి ఉపేక్షను తీవ్రముగ నిరసించిరి.

గౌ. పారిసర్వోత్తమరావుగారు ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు ప్రభుత్వమువారి వసరమునచో, ఋణ మొనర్చియొనగ బ్రతిగ్రామమునందును మంచినీళ్లనూతల త్రవ్వించుట ప్రథమకర్తవ్యము. వారితవరకు తమధర్మము సేమాత్రమును గమనింపలేదు. ఇదివరకు బావులైనను సరియగు మరమ్మత్తులు లేక శిథిల వస్థయందున్నవి. దత్తమండలములలో ననేక గ్రామములయందలి బావులస్థితి ఇందుకు నిదర్శనము. మంచినీళ్ల, ప్రజారోగ్యమునకు ప్రధానము. మంచినీళ్ల లభింపక చెడునీరును త్రాగి, గ్రామములందలి ప్రజలు మలేరియా, కలరా, నారికుడుపు మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నారు. ఈ వ్యాధు లపరిమితముగ పల్లెటూళ్లలో వ్యాపించుచున్నవి. పట్టణములపై నీటివసతులపై లక్షలకొలది చెప్పిపెట్టునపుడు పల్లెటూళ్ల విషయమునకొంతయైన చెప్పింపరాదా? గ్రామపారిశుధ్యమున ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారి వలంబించుచున్న విధానమును పూర్తిగ సవరించి, నూతన విధానము నవలంబింపవలెను. అందుకుముందు, పల్లెటూళ్ల కాలువలు, కాలువలను పరిశుభ్రముగ నుంచునటుల చేయుట మొట్టమొదటి పని. అపరిశుభ్రముగ కాలువలే, మలేరియా వ్యాధికి సహాయ మొనర్చుచున్నది.

కె. పి. రామని మిగతాగు ప్రతిపాదనను బలపరిచి, సూర్యనారాయణ అయ్యగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, గ్రామభివృద్ధినిగురించి ప్రభుత్వమువారికి నిర్దిష్టముగ కార్యక్రమము లేకపోవుట ప్రస్తుత అసంతృప్తికరముగ నిర్దిష్టములకారణ మని నుడివీరి.

ఎ. రంగనాథమొదలియారుగాడు ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు, మలేరియా మొదలగు వ్యాధులవ్యాప్తి నరికట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి వలంబించినకార్యక్రమమునెంతగోరి. మలేరియావ్యాధి రైతుల ఆరోగ్యమును నాశన మొనర్చి, పనిపాటల చేసికొనుట కశక్తుల నొనర్చుచున్నది. మద్యపానములన పాటకపుజులు, దుర్బలలై వ్యాధి నిరోధకశక్తిని గోల్పోయి, వ్యాధులకు సులభముగగురియగుచున్నారు. మద్యపానము

ను తగ్గించినగాని, ప్రజారోగ్యముగాని, గ్రామపారిశుధ్యముగాని అభివృద్ధి నందజాలదు. ప్రభుత్వము వారు మద్యపానమును తగ్గించుటకు మాత్రమే దానిని ప్రోత్సహించుట కేమిచేయవలయునో దానిని జేయుచున్నారని. మద్యపానప్రతిహత ప్రచారకసంఘమును నామమాత్ర మేర్పరచిరేగాని, వారు తీవ్రముగ ప్రచార మొనర్చి కల్లుదుకాణముల నేలగుఱు లేకుండ జేసికొనుట, వెంటనే ప్రభుత్వమువారు అంత తీవ్రముగ ప్రచార మొనర్చుట ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము గాదని సర్కులరుల పంపిరి.

గౌ. ముత్తయ్య మొదలియారుగాడు:—సర్కులరుల పంపిరా?

రంగనాథ మొదలియారుగాడు:—అవును. కేంద్ర ప్రచారక సంఘాధ్యక్షుడగు మంత్రిగారి కేవలము చెప్పియే యుండవలెను. ప్రచారకలకు గ్రామాధికారులు సహాయ మొనర్చుకొనుట సర్కులరును జారీజేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారు గోరగా, ప్రభుత్వమువారు, అట్టి సహాయ మొనర్చవలసి, ఇందు విందు స్పష్టముగ గ్రామాధికారులకు సర్కులరుల నంపిరి. ఇదియేనా మద్యపానమును తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు అవలంబించు విధానము?

రంగనాథ మొదలియారుగాడు ముగించుచు మద్యపాన మడుగంటనిది ప్రజారోగ్య మభివృద్ధి నందదని నుడివీరి. టి. ఎన్. మునిస్వామిపిళ్లగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి.

పి. కేశవపిళ్లగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, మద్యపాన సహస్రము పడుకొనించినయెడల, ప్రజల ఆర్థిక, ఆరోగ్య సమస్యలు వానియంతట నవియే లోలగిపోవునని నుడివీరి. గ్రామాధికారులు మద్యపాననిషేధ ప్రచారమునకు తోడ్పడుట వారి “పనిగాదు. మరియు వాఁ ఛనియముగాదు” అని తెలుపుచు, కెవిన్యూజోర్డనగారు గ్రామాధికారులకు పంపిన సర్కులరును తీవ్రముగ ఖండించిరి.

స్వామి సహజానంద, సి. ఆర్. పార్వతరాధికారముగాదు, వొరైరాజుగార్లు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి.

టి. బి. ఎల్లప్పచెట్టిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, తాలూకావోర్డులకు ధనము చాలదనియు, అట్టితరీ గ్రామాభివృద్ధి పోకగ్యములకొరకు వివిధ ధనసహాయ మొనర్చుట ప్రభుత్వమువారిని యనియు నుడివీరి.

గౌ. ఎన్. ముత్తయ్యమొదలియారుగాడు, ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనను, గ్రామాభివృద్ధి విషయమున ప్రభుత్వమువారి కొక కార్యక్రమము లేకుండునని నిరూపించెను. కావ్యక్రమము గలదనియు, గత 5, 6 వత్సరములలోను ప్రభుత్వమువారిక కార్యక్రమము నవలంబించుచున్నారనియు నుడివి స్థానిక సంస్థలకు ప్రతివత్సరమును గ్రాంటుల నొసగుచున్నారనియు, కాని వారు దాని నుపయోగించుకొనలేక పోవుట ప్రభుత్వమువారి లోపము గాదని నుడివీరి.

మంత్రిగారికి రికను మాటలాడ మండగా నాటికి సభ చాలింపబడెను.

నెల్లూరు, మునిసిపల్ సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరు టౌన్లోను, స్టాకహౌస్ పేటలోను రెండు ఆయుర్వేద వైద్యశాలలు గలవు. వాటిలో ఒక్కొక్కదానిలో, ఒక హెడ్ పండిట్, ఒక అసిస్టెంటు పండిట్ గలరు. పై మొదటి వైద్యశాలకు దినము 1 కి ఫూదులు 250 మంది రోగులును, స్టాకహౌస్ పేట ఆసుపత్రికి ఫూదులు 200 మంది రోగులు వచ్చి చికిత్స గావించుకొనుచుండురు. మా స్థానిక సంఘమువారు పై రెండువైద్యశాలలలో నున్న, అసిస్టెంటు పండిట్లను తీసివేయవలసినదిగా తీర్మానించివారు. ఈ విషయము పురమున గొప్ప ఆందోళన గలిగియున్నది. నవాబుపేటలో ఒక ధర్మ ఆయుర్వేద వైద్యశాల గలదు. దానికి పురపాలకసంఘము వారు ప్రతి సంవత్సరము కొంత ధనమును, ఒసంగుచుండిరి. దానినిగూడ నిరాకరించిరి.

ఆదిఆంధ్రోద్ధరణసంఘము

పై సంఘమునకు నెల్లూరు పురపాలక సంఘమువారు రెండు వందల రూపాయలు ఇయ్యవలసినదిగా తీర్మానించివారు.

శారదావివాహములు

నెల్లూరు పరిసర గ్రామములలోన, నెల్లూరులోను, ఫూదులు 500 వందల వివాహములు జరిగినవి. ఇంకను జరుగనున్నవి. కొన్ని వివాహములు పురోహితులు, భజంత్రీలు, వంటవాళ్లు, దొరకనందున అనేక బాల్యవివాహములు నిలిచిపోయినవి.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

(26-30 తేది సమావేశము)

మద్రాసు స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్

ఏ. రంగనాథ మొదలియారుగారు

ప్రశ్న:—(ఏ) మద్రాసు స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్ యొక్క చేతిపనులశాఖలోనున్న పనివారల సంఖ్యను తగ్గించుటకు పరిశ్రమల డైరెక్టరుగారి కేమియిన నూచనలను పంపియున్నారా?

(బి) అట్లయినచో, సదరు నూచన లెవ్వి? అందుపై ప్రభుత్వమువారి కేమి యు తరువులను గావించిరి?

జవాబు:—(ఏ) (బి) రూ 30-1-40 వేతనముగల రెండు ఖాయముగు ఉద్యోగములను తాత్కాలికముగా పనిచేయుచున్న కొందరు పనివారలను, తీసివేయుటకు పరిశ్రమల డైరెక్టరుగారు నూచించిరి. ఇందువలన సంవత్సరమునకు 4,880 మొత్తము ఖర్చుతగ్గును. డైరెక్టరుగారి నూచనలపై ప్రభుత్వమువారికి రికను ఉత్తరువులను గావించ లేదు.

స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్ యొక్క అసిస్టెంటు

సూపరింటెండెంటు గియామకము

ఏ. రంగనాథమొదలియారుగారు

ప్రశ్న:— స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్ యొక్క అసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటు దరఖాస్తులను గోరుటకును సిఫార్సులను గావించుటకు మద్రాసు పబ్లిక్ సెర్వీసు కమిషనువారిని కోరడమయినదా?

జవాబు:— అవును.

కొన్ని ఆస్పత్రులలో కంపౌండ్లు మందులను సరిగా తయారు చేయకుండుట

ఏ. బి. కెట్టిగారు

ప్రశ్న:—(ఏ) కొన్ని గవర్నమెంటు ఆస్పత్రులలో వీదకోశుల కియ్యబడుచుండుటకు కంపౌండ్లు సరిగా తయారు చేయకుండుట ప్రభుత్వమువారికి తెలియచేయ బడినదా?

(బి) పెద్దఆస్పత్రులలో తయారు కాబడిన కొన్ని ఖం దులు, వానిలో గలిసియుండవలసిన యావధ పదార్థముల నన్నిటిని గలిగియుండక పోవుట వద్దను జనరలు, మేజరు జనరలు మిగా గారే స్వయముగా గనిపెట్టుట నిజమేనా?

జవాబు:—(ఏ) (బి) ఆస్పత్రులలో తయారు చేయబడిన స్టాకుమందులలో నుంపవలసిన యావధ పదార్థములన్నియును సరిగా చేర్చబడకపోవుట మేజరు జనరలు మిగాగారు గని పెట్టి అట్టిమందులు బాగ్రత్తో తనిఖీచేయబడు చుండవలసి నదిగా ఉత్తరువులను గావించిరి.

నెల్లూరు

మునిసిపల్ సభ రాట్నముపై తీవ్రచర్చ
నెల్లూరు పురపాలక సంఘమువారు కొన్ని సంవత్సరములుగా బాలికలకు రాట్నము చేర్చునొక ఉపాధ్యాయుని నియమించియుండిరి. గాంధీమహాత్ముడు యీపురమునకు వచ్చినప్పుడు పురపాలక సంఘమువారు రాట్నప్రదర్శనము గావించియుండిరి. అట్టిసమయమున మహాత్ములవారు ప్రదర్శనమును క్లాఫించియుండిరి. బాగుగా జరుచుచున్నటువంటి యీరాట్న పరిశ్రమను సేర్పు అయ్యవారినిన్ని రాట్నమునకు సంబంధించిన ఖర్చు అనాసరమనియు, శ్రీ మూరపాటి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు బి. ఏ. బి. యల్. ఉపపాదించిరి. దానిపై తీవ్రచర్చ జరిగిన తర్వాత అధికసంఖ్యాకులచే తీర్మానము వీగిపోయెను.

నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ

రూ 30,000 వేలు రోడ్లక్రింద వ్యయము

నిన్న (26-30) సాయంత్రము పురపాలక సంఘ మిటింగు జరిగినది. అసభలో నెల్లూరు పురపాలక ఆసరణములో రోడ్లు సరిగా లేనందున వాటిని బాగుపరుచుటకు 30,000 (మప్పదివేల) రూపాయలు రోడ్లక్రింద ఖర్చుపెట్టవలసినదిగా శ్రీయుత మంగళూరు వెంకట. సుబ్బరావుగారు ప్రతిపాదించగా అధికసంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడినది.

కొట్రా ఆదిశేషయ్య.

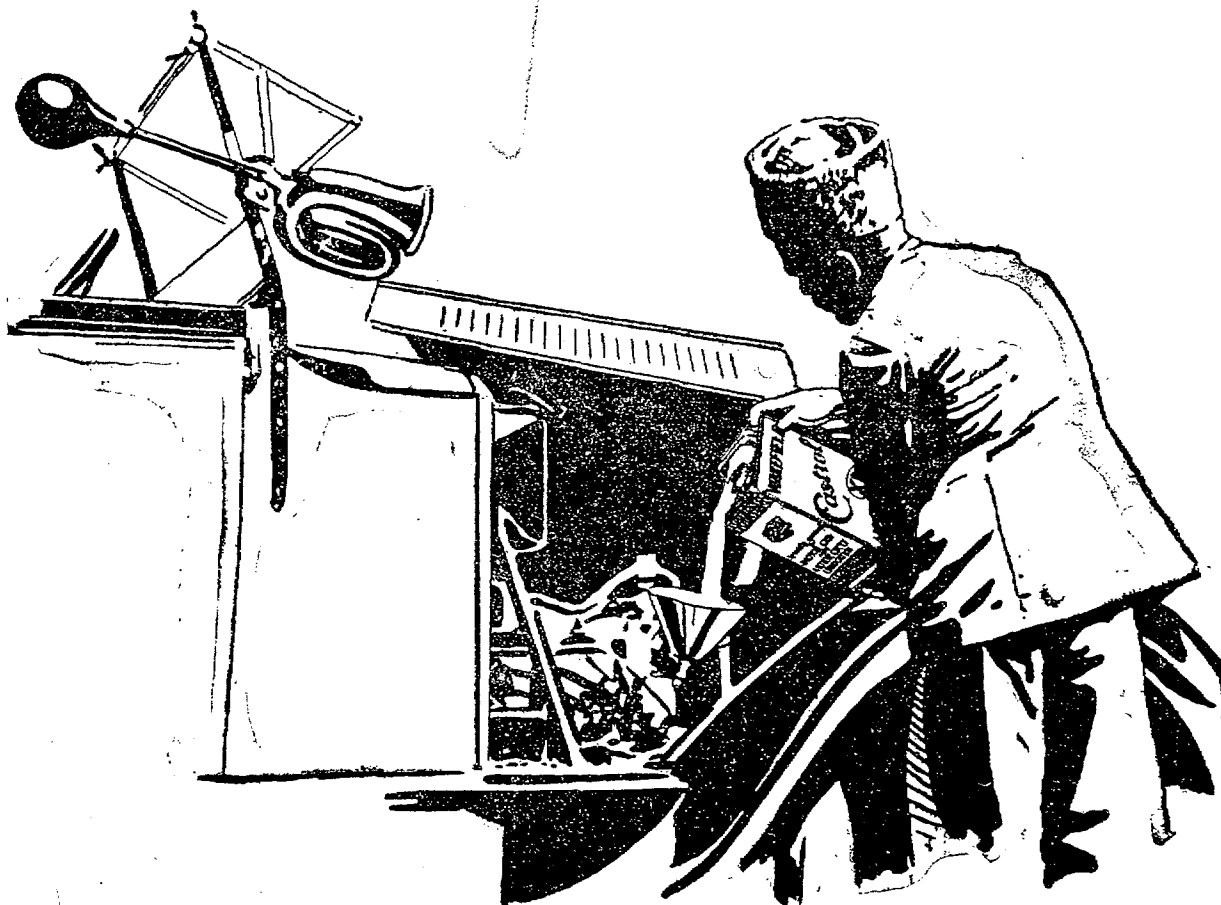
మహాత్ముని యాత్ర

“జయమొ; మరణంబా?” ఒకటి నిశ్చయమునుమున్ను
కాంతిసమరంబు తుదిదాక జరుపువాడ,
కాసనోల్లంఘనంబునే జరుప నుంటి,
త్యాగ మొనరింప వలసినతరణ మిద్ది,
ఎల్లరకు పరీక్షసమయ మిదియె నిజము,
అంతరాత్మ చెప్పెడిమాట నరయుడయ్యు,
అడుగిడినచో తిరిగి వెళ్ళ-బడుట లేదు;
వలయు నాత్మవిశ్వాసమే కలుగదేసి,
వలదు, నావెనువెంట రావలదు, వలదు.
సంధి యగు నంచు నిన్నాళ్లు జరిగె; కాని,
ప్రభుల రాజ్యాంగపద్ధతి మాటలేదు;
ధర్మయుద్ధంబు జేయుటే తగునుగాని,
నిముసమైనను, ఇకమీద నిలువదగదు.
ఇప్పుడు గాకున్న ముక్తి యింకెప్పుడు వచ్చు,
చచ్చు లింకేల, సమయ మానన్న మయ్యె,
మాతృదేశంపు దుస్థితి మదిని దలచి,
దేశసేవను జేయు డో ధీరులార,
ధర్మనాశనం బైనను జంకు వీడి,

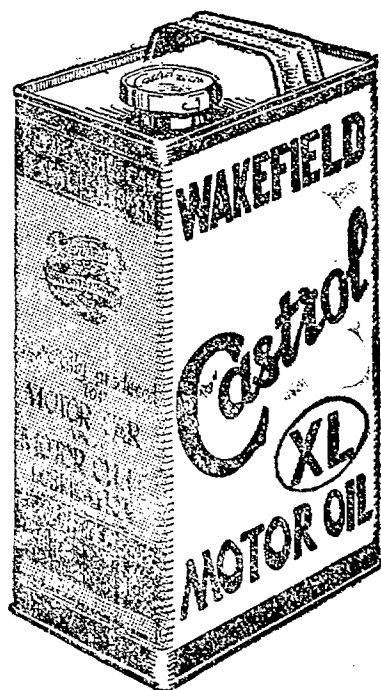
పోరుసల్పు డో భారతపుత్రులార!
నేను కాంగ్రెసు నామంబు నిలుప, లవణ,
కాసనోల్లంఘనంబున సలుపవలయు,
ప్రభులతోడ నాకడపారి పవర మిదియె,
చేయగల్గిన సాయంబు జేయడయ్యు
మందుగా నేనె, భైదుకుం బోవువాడ,
నాదునె స్పృహ మిరెల్ల నడువరయ్యు,
దేశమందున జైల్లను నింపుడయ్యు,
దైవమే మన బలమంచు దలపుడయ్యు.
నేటియుద్ధంబులో కడదాటువలకు,
పలువిధంబుల కష్టముల్ కలుగవచ్చు,
కాంతిసత్యాగ్రహంబునే సలుపవలయు,
నభిలమునకు నడియె శరణ్యంబు నుమ్ము.
పుడమి రామాజ్ఞ సాగింపగడగినాడ,
ఎవ్వధి పరిణమించునో యెఱుగరాదు,
తిరిగివచ్చెడునందాక ధీర వగుచు,
నాశ్రమంబును పాలింపు మమ్మ నీవె,
యనుచు నాంగ్ల సతీమణి కలర జెప్పి,
జయము “బాపుజీ”కి జయంబు, జయ మటంచు,
పూర్ణభక్తితో కంకుమబొట్టు పెట్టి,
అక్షతలు మంగళార్చన లచట నిడుచు,
తలచిన శుభముచూర్తంబు దాటకుండ,

ప్రేమ జేనోళ్ల వారు దీవించి పంప,
భారతీయులదాస్యంబు బాపుకొఱకు,
నీవు, నచ్చినకాంతి నైనికుల గూడి,
జగముదీపించు మందహాసముతోడ,
వేగమే, కాలినడక పోనాగినావె,
ఓసబర్హతీమాశ్రమయోగివర్యు,
భారతీ దేవి నోముకు ఫలమనంగ,
జన్మ మొందిన మహానీయశాంతమూర్తి,
ధర్మసభమున సల్పయుద్ధంబునందు,
ధర్మదేవత నాల్గుపాదముల నడవ,
జయము గల్గుట నీవ, నిశ్చయము నుమ్ము,
వారువీరను భేదభావంబు లేదు,
జాతిభేదంబులేని విజ్ఞానమూర్తి,
జగతియంతట మార్గదర్శకుడవీవ,
జయము గాంచెదవోర, సందియము లేదు.
చిత్త విశ్వరాయత్తంబు జేసివైచి,
భారతీయులరాజ్యంబు ప్రబలుకొఱకు,
కాంతియుద్ధంబు సత్వేదుసమయమందు,
వసుధపై ప్రేమతత్త్వంబె వలలుగాత,
దిశల నెల్లడ కాంతివర్ణిలుగాత,
మల్లాది చంద్రశేఖర రావు, బి. ఏ. బి. యల్.

రా పి డి ను ం డి ర క్ష ణ ము

మీ ఇంజనునందలి రాపిడి అనగా తుదలేని సెలవు. అందులకు
కారణము అందలిభాగములు అప్పుడప్పుడు క్రొత్తది మార్పు
చుండవలయును. “కాస్ట్రోల్” రాపిడిని ఆటంకపరచుచు, ఇంజను
నందలి అన్ని భాగములకు ప్రయోజనకరమైన జారుచేయుటను
కలుగజేయును. “కాస్ట్రోల్”ను వాడుటవలన మీరు డబ్బును
మిగుల్చుకొనవచ్చును. ఎందుకనగా అది సాధారణమైన అన్ని
నూనెలవలె ధరకలిగియున్నది. అయినప్పటికిని అది తనపనిని
సార్థకముగను, చాలకాలమునర్కు మన్ననల్లు పనిచేయును.

వేక్ఫీల్డ్ కాస్ట్రోల్ మోటారు నూనె
సి. సి. వేక్ఫీల్డ్ అండ్ కో., లిమిటెడ్.

హిందూ, కలకత్తా, ఢిల్లీ, మదరాసు, రంగూన్, పనైరా.

గంజాం మద్యపాననిషేధ సభ

శ్రీయుత కోకా అప్పారావుగారు ఆహ్వానించుట

శ్రీయుత భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారి

అధ్యక్షోపన్యాసము

(స్వీయవిలేఖరి)

బరంపురం, మార్చి 22:—గంజాంజిల్లా ప్రభుత్వ మద్య పాన నిషేధసభ యీ దినము ప్రార్థన 8-30 గంటలకు బుధును చోటులో శ్రీయుత భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారి అధ్యక్షతన గంజాం సమావేశమయినది. మిస్టర్ ఎల్. పి. హార్విల్లు (డిప్టీ) క్లర్కు ఎం. నెమ్మల జడ్జిగారు సభను తెరచి, ఆమెరికాలో సంపూర్ణ నిషేధముకల్ప జరుగుచున్న అపాయము గూర్చి చెప్పి, యీ దేశములో ప్రచారము ముఖ్యముగా మొట్ట మొదట కావలెనని చెప్పిరి.

శ్రీ గంజాంజిల్లా మద్యపాననిషేధకమిటీ అధ్యక్షు లయిన శ్రీయుత కోకా అప్పారావుగారు తమ ఆహ్వానోపన్యాసము ను చదివిరి. ఆయన యీ మొదటగా చెప్పియుండిరి.

ఈ జిల్లాలో యీ మద్యపాననిషేధ ప్రచారకమిటీ గత సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెలలో ప్రారంభమయినది. అప్పటి నుండి జరిగిన పనియి క ముందు జరుగవలసిన పనివిషయమై ఆలోచించుటకు యిట్టిసభ యావశ్య కముగా తోచినది.

హిందూదేశములో మద్యపాననిషేధ విషయము యిదివరకువాడ ప్రయత్నములు జరిగియుండెను. కాంగ్రెసు వారుకూడ యిట్టి సాంఘిక దురాచారమును మాన్పుటకు ప్రయ త్నము జరిపిరి. 1895 సంవత్సరముందు ఇండియన్ నేషనలు సోషలు కాన్ఫరెన్సు యీ విషయమై ఒక తీర్మానమును పాస్ చేసియుండెను. తరువాత మహాత్మాగాంధీగారు తమ ఆసహాయ నిరాకరణోద్యమములో సంపూర్ణ నిషేధమునుగూర్చి పట్టుదల తో పనిచేసిరి.

యాంధ్రదేశములో యీ ఉద్యమముకు కీర్తిశేషు లైన పితృశిలింగారావు, సర్ ఆర్. వెంకటరత్నంగారావు, శ్రీ పితాపురం మహారాజావారు ఆనేకవిధముల పాలుపడిరి. గం జాం జిల్లాలో 1904 వ సంవత్సరములో యీ విషయమై పర్లామెంటులో ఒక సంఘము యేర్పడినది 1914 వ సంవత్సర ములో శ్రీకాకుళములో యొకసంఘ మేర్పడినది. 1918 వ సంవత్సరములో సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారి యాజమాన్యముక్రింద రెడ్డిమహాజన సంఘముకట్టి యేర్పడి యీ దురాచారమును తొలగింప ప్రయత్నించెను.

మదరాసు గవర్న మెంటు యీ దురాచారము విషయ మై యెట్టి ప్రయత్నముల చేసెనో చూడము. 22-10-27 న మదరాసు శాసన సభ 21 వం వత్సరముల కాలములో సంపూర్ణ మద్య పాననిషేధము యీ రాజధానిలో నెలకొల్పవలెనని తీర్మానము పాస్ చేసిరి. 1928 జూన్ నెలలో ఎక్సలెన్సీ ఎక్సలెన్సీజీకమిటీ యొకటి స్థాపింపబడెను. క్రి దటి సంవత్సరము గవర్న మెంటు బడ్జెటులో 4 లక్షలరూపాయలు ప్రచారము పనులమై నెట్టులు చేయబడెను. దాని ప్ర కారం జిల్లా ప్రచార సభములు యేర్పడెను.

గంజాం కమిటీ గీత సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెలలో స్థా పింపబడెను. 10 మంది ప్రచారకులును, 8 రు గౌరవ ప్రచార కులును నియమింపబడిరి. ప్రచారకులు క్రిందటి నవంబరుమాస మునుండి యిప్పటివరకు 712 గ్రామములు వెళ్లి యుండిరి. 494 ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. 62 గ్రామ సంఘములను స్థాపించిరి.

తరువాత అధ్యక్షులు ఎన్నుకొనబడిరి. భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును కరతాళధ్యక్షుల వడుమ వహించి ఉపన్యాసమును నిచ్చిరి. 60 రు యిప్పుడు గవర్న మెంటువారు అనుకరించిన మద్యపాననిషేధ ప్రచారము నుగూర్చి ముచ్చటించిరి. మనుష్యునకు యీ మద్యపానము బల ము నిచ్చుననిగాని, అదివానికి ఆహారమవుననిగాని చెప్పబడెను. హిందూదేశములో చాలా మంది, యితర దేశములలోవలె త్రాగుటకు కారణము తాత్కాలికముగా వారి నన్ను విచారములను కష్టములను మరచిపోవుట కుగాని మరెందుకుగాదు. అందుచేత యీ దురాచారమునకు నూలకారణము ప్రజల అధికస్థితి బాగుచేయుట ముఖ్యము. తరువాత దీనికి కారణము వదువుతేకపోవు. గవర్న మెం టువారికి ఎక్సలెన్సీజీకమిటీగా వచ్చు ఆదాయము తగ్గవూడదు. మద్యపానము తగ్గవలెనని అని కోరుట అసంభవము. మి ణిములమున వచ్చు వాదాయమును పోగొట్టుకొనటము. సంపి ణ్యముగా మన్ననేగాని ప్రజలలో యీ దురాచారము నిర్మూల్య మునట తలపింపదు. గవర్న మెంటువారు యెంతవత్సరంలో సం పూర్ణ మద్యపాననిషేధమును సమపూర్ణచేడరో, అంత వారు ప్రజల కృష్ణతకు పాత్రులగుదురని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. అధ్యక్షోపన్యాసముతో ప్రార్థన సభ ముగిసెను.

నాయంత్రం 4 గంటలకు సభ బుధునుచోటులో మరల వెం కటపతిరాజుగారి అధ్యక్షతన గంజాం సమావేశమయెను. శ్రీయుత కోకా అప్పారావుగారు ఎక్సలెన్సీజీకమిటీగారి వద్దనుండి తది తరులవద్దనుండి వచ్చిన సంవత్సరములను చదివిరి. తరువాత డా|| (మిస్) గ్రెగరీగారు, శ్రీమాన్ పిళ్ళేనాథరావుగారు ఎం. ఎల్. పి. గారు, జి. నాగేశ్వరరావుగారు, ఎ. ఎస్. పి. అయ్యగారు మద్యపాన ము దురాచారమును గురించి ఉపన్యాస మిచ్చిరి.

ఆటువెనుక అధ్యక్షుల ఆంధ్రోపన్యాసము నిచ్చిరి. శ్రీయుత వి. వి. జోగయ్యపంతులుగారు అధ్యక్షునకు సభ తెరచున వందనము లర్పించిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

నెల్లూరు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఉప్పనత్యాగ్రహము

నెల్లూరు, మార్చి 25:—ఈనెల 22 తేది రాత్రి 9 గంటలకు ఒక అంతరంగికసభయందు, నాలంటిద్ద మత్రము సమా వేశమై ముందు కార్యక్రమమును నిర్ణయించుకొని రని తెలియు చున్నది. వారు అనుకొనిన ఏర్పాటులో ఈ ఏప్రిల్ నెల 1 తేది నాటికి నాలంటిద్దలుగా చేరినవారందరూ పినాకిని సత్యాగ్రహశ్రమమునందు చేరవలయుననియు, ఆవెనుక అప్పటి నుండి నిర్ణీత ప్రదేశములను చూచుకొనుచు, సమాద్రతరప్రాం త్యమున యుక్తమైన ఒక గ్రామమునుచేరి, ఏప్రిల్ నెల 6 తేది నాటికి మహాత్ముడు ఉత్తరపు నోసంగగనే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలసినట్లును ఏర్పరచుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. మొదటిజట్టుకు నాయకులుగా నుండవలసినవారను, ఈ సత్యా గ్రహసమరమును జరుపు కార్యభారము వహింపవలసిన సత్యా గ్రహసంఘమును నిర్ణయింపబడినది.

ఏప్రిల్ నెల 2 వ తేది నెల్లూరుజిల్లా యువజనమహాసభ యొకటి పల్లిపాడునందు సత్యాగ్రహశ్రమమున జరుగవలసిన దిగా తీర్మానించుకొనినారు. శ్రీయుత బెజవాడ గోపాలరెడ్డి గారు ఈమహాసభను అధ్యక్షతవహించుట కంగీకరించుట విక్రీలి భాగ్యము. వీరు, రవీంద్రుని విశ్వభారతి ఆశ్రమమునందు చాల కాలముండి విద్య నభ్యసించినవారు. తొలుతటినుండియు వీరికి దేశసేవయం దభిలాష మెందు. వీరు బందరు జాతీయకళా కాలలో విద్య నభ్యసించుటకై విరతయనుననె పూనుకొని, సర్కారు పాఠశాలయందు విద్యను స్వీకరించుట వదలినవారు. విఖ్యాతిముగ శ్రీఆరవిందయోగి శిష్యుడని ప్రసిద్ధికెక్కి, నెల్లూ రుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘాధ్యక్షులై యుండి, ఒక వత్సరము కారాగృహశిక్ష ననుభవించి, ఇప్పుడు అరవిందాశ్రమమున పునఃప్రేరణయందు చేరియుండు శ్రీయుత బెజవాడ చంద్రశేఖర రెడ్డిగారి యనుజాడు. జిల్లాయంతటి యువకులు విశేషించి అనుహాసభయందు మాడనున్నారని తెలియుచున్నది.

జిల్లాకాంగ్రెస్ నాయకులు, జిల్లాసంఘాధ్యక్ష కార్య దర్శులు తదితరులు, కందుకూరు, కావలి, పిట్లగుంట, వెంకట గిరి, నూకూరుపేట, నాయుడుపేట ప్రాంత్యులయందు మహాత్ముని ప్రస్తుత సందేశమును తెలిపి జలలను ప్రోత్సహ పరచుటకై పోయియున్నారని తెలియుచున్నది. కొందరు రెడ్డియువకులు, మైసాడు, గంగపట్నము, కొరుటూరు, పోట్ల పూడి వగైరా గ్రామములందు ప్రబోధము గావించుచున్నార.

ఈనెల 24 తేది రాత్రి వెంకటగిరియందు ఒక గొప్ప మహాసభ జరిపి అందు జిల్లా సంఘాధ్యక్షు లైన శ్రీ బొమ్మా రెప్పరెడ్డిగారు, సత్యాగ్రహ సమరమును గురించి విశ్రుముగా తెలిపి నాలంటిద్దలుగా ఆనేకులు చేరవలెనని ప్రోత్సహించిరి. కొందరు నాలంటిద్దలుగాచేరినని తెలియుచున్నది. కొమండూరు పార్లమెంటు అయ్యంగారు మహాత్ముని చరిత్రను చెలిపిరి. శ్రీయుత బొమ్మా రెప్పరెడ్డి వగైరాలు అటునుండి నూకూరు పేటకు తరలిరి.

గ్రామ పునరుద్ధారకులు

జననీజన్మ భూమియనే అభిమానగలవారందరు పూను కొండి. పూరూరనుగ్రామ పునరుద్ధారకులు గాండి! దేశస్వాతంత్ర్యం గ్రామాల ద్వారానే సహాయంకోసం ప్రతివారు వ్రాయండి.

గ్రామపునరుద్ధారక సమితి, నడువీధి-మైలాపూరు, మద్రాసు.

యల్లయ్యపాళెం-వైద్యశాల

కావలి తాలూకాబోర్డునా రీ గ్రామమున నొక యాయు ర్వైద్యశాలను పూనుట సంవత్సరముక్రిందట నెలకొల్పిరి. ఇచ్చుది జనుల కత్వంతోపయక్తముగ నుండుటచే బీదలు వైద్యసహాయమునకై పడుశ్రమలు మరల సంతసించుచుండిరి. ఈ వైద్యాలయమునకు కట్టడము తయారుజేసి యియ్యవలసిన భారము గ్రామస్థులయందుండెను. ప్రస్తుత ముదారవృద్ధయలును, ఈ గ్రామవాస్తవ్యులను నను శ్రీయుత యిందులూరు రాఘవరెడ్డిగారు స్వయముగా పూనుట రు 4000/-ల వరకు ఖర్చుచేసి కట్టడము తయారుచేసి యిప్పునట్లు వాస్తవ్యులచేసి కార్యభారమును దొడంగిరి. వీరి యుదారతకు గ్రామవాసు లెంతయు కృతజ్ఞులు. ఈ సంవత్సరమున మంత్రసానిని గూడ నియమించి యాలోటునుగూడ తాలూకాబోర్డువారు తీర్చి ప్రజలనున్ననల బొందుదురుగాక యని కోరుచున్నాను.

(ఒక విలేఖరి)

కవితానమితివార్షికసంచిక

విమర్శనాభాగము

కొలదిదినములలో ప్రచురింపనున్న నూకవితానమితి ద్వితీయవార్షికసంచికయందు గ్రంథవిమర్శనముక్రింద కొంత భాగము ప్రత్యేకింపదలచితిమి. కావున గ్రంథకర్తలును ప్రకాశకులును తమ గ్రంథములను (ఏప్రిలు 15 తేదీలోగ) పంపగోరెదము. కేవలము పత్రికాభిప్రాయమువలె గాక విశ్రుముగ గ్రంథవిమర్శనను కావించవలెను. పంపబడు ప్రతిగ్రంథముపై నను “విమర్శనార్థము” అని వ్రాయవలెను.

కవితాసమితి, పురిపండా అప్పలస్వామి, విశాఖపట్టణము. కార్యదర్శి.

In the Court of the District Judge West Godavari at Ellore.

O. P. No. 14 of 1930. S. C. P. No. 3 of 1930.

Between:— Faizunnisa Begum Saheba Ellore, Petitioner And

1. Moosa Hajee Abdullah, 2. Casim Hajee Yusuff, 3. Ahmed Hajee Yusuff, 4. Iqbalunnisa Begum, 5. Ahmadunnisa Begum, 6. Badrunnisa Begum, 7. Liyakhatunnisa Begum, (2 to 7 being minors by guardian Moosa Hajee Abdullah) 8. Rahimunnisa Begum Saheba, (all the above are residing at Ellore) ... Respondents.
9. Hajee Abdullah Moosa, Ellore, 10. Moosa Hajee Abdullah, Ellore, 11. Shukur Hajee Abdullah, Bezwada, 12. Sulaiman Hajee Abdullah, Bezwada ... Relations.
13. Moosa Hajee Abdullah, Ellore, 14. Aboo Lateef, Zeerust Transwall, South Africa, 15. Altaf Raheman, Zeerust Transwall, South Africa, 16. Abdul Karim Abdul Gani, Zeerust Transwall, South Africa, 17. Ismail Hajee Abdullah, Zeerust Transwall, South Africa ... Executors.

NOTICE.

Is hereby given that on the 12th day of March 1930, application was made to this court by Faizunnisa Begum Saheba, widow of late Hajee Yusuff Hajee Cassim of Ellore for the grant to her of a Certificate under Section 372, Part X of the Indian Succession Act 1925 with respect to the Insurance Policy amount of late Hajee Yusuff Hajee Cassim of Ellore, who died on the 29th of July 1929, and that the 15th day of April 1930 has been appointed for the hearing thereof, when you are at liberty to appear and oppose the same.

And also take notice that you are not required to present any application or petition for the said purpose; and that the address for service of the said petitioner is c/o Mr. T. Panaralarao, Advocate, Ellore.

Dated the 24th day of March 1930.

T. PANAKALA RAO, Counsel for petitioner

కొల్వాపురమున అస్పృశ్యధరణము

మహారాజాగారి ఆజ్ఞలు

ఆజ్ఞాపత్రము—(1) పత్రసంఖ్య—75. తే 28-8-1929 ది
రాజ్యసభ

ఈ ప్రభుత్వమునందు ఉద్యోగులుగా చేరిన అస్పృశ్య జాతివారియెడల ఈ ప్రభుత్వమునందలి అరవిభాగము వ్యాధి విభాగము, సామాన్య విభాగమునందును సకల ఉద్యోగులను పదయులై సమతన పాటింపవలెనని కోరబడుచున్నది. ఈ ఆజ్ఞను పాటించుటయందు ఈ రాజ్యము దేయద్యోగితనము ఎట్టి యాజ్ఞాపత్రముననున్నో అతడు తన కీయాజ్ఞాపత్రము చేరిన ఆరువారములలో పలతన ఉద్యోగమునకు రాజీనామా నిచ్చి తన పదవిని వదులుకొనును గాక. మఱియు నాతనికి ఈ ప్రభుత్వమునుండి ఎట్టి యాపకారవేతనమును పొందుటకును అధికారములేదని తెలిసికొనునుగాక.

ఆజ్ఞాపత్రము—(2) పత్రసంఖ్య—80. తే 22-8-1929 ది
పాఠశాలలు

శిక్షాసంస్థల కీయబడిన ప్రభుత్వధనములు ఆయాసంస్థల తాత్కాలికోన్సల్టేంట్లతో సంత ఆస్తికారు. కనుక ఆయా సంస్థలకు అస్పృశ్యులని చెప్పబడు జనులు రాకుండునట్లు నిరోధము చేయుటకు వారి కెట్టియధికారమును లేదు. ఉద్యోగులు అట్టివారియెడల ప్రేమభావమును జూపగోరెదము. శిక్షాసంస్థల బిడ్డలకొక కేంద్రముపనిపింపి.

బిడ్డలలో నెల్ల బిడ్డయగు నస్పృశ్యులగుట అందరితోడను సమానముగ జూడబడుటకు తగిన హక్కు గలిగియున్నాడు. అస్పృశ్యులుగూడ వివిధములగు పన్నులన్నింటిని చెల్లించుచున్నారు. ఇక వారియెడల మాత్రము విముఖత ఏలచూపబడవలెను? ఈ ప్రభుత్వపు ధనసహాయము, లేక భవనము, లేక వ్యాపారముభూములు మున్నగువి ఏరూపమున సాయమును పొందునట్టివిగాని యగు. ప్రభుత్వపు పాఠశాలలను స్వకీయ పాఠశాలలను స్పృశ్యులతోపాటు అస్పృశ్యులకు గూడ స్థాన మిచ్చి వారియెడలగూడ ప్రేమయు ఆదరమును జూపగోరెదము. ఏలన—స్పృశ్యులు తమపనుల నెట్లైన నెరవేర్చుకొనగలరు; అస్పృశ్యులు అన్నివిధముల నిష్పహాయము. అట్లు అస్పృశ్యులతో అన్నివిధముల సమత పాటింపబడకపోయేనేని ఆయా సంస్థల ప్రధానోపాధ్యాయుని మొదలు కడవట్టి ఉపాధ్యాయుని వఱకు అందఱును సరియగు సమాధానము (సంజాయి) ఈయవలసియుండును. మఱియును అట్టి సంస్థలకు ప్రభుత్వముచే నీయబడు నాగిక సహాయము నిలిపివేయబడును.

ఆజ్ఞాపత్రము—(3) పత్రసంఖ్య—81. తే 22-8-1929 ది
వైద్యశాలలు

వైద్యశాలలకు ఈయబడిన ధనములు తమ సొత్తుగా నీయబడి యుండలేదు. ప్రభుత్వపుధనములు జనసామాన్యము యొక్క ఉపయోగముకొఱకు కనుక వైద్యశాలలో ఉద్యోగులు అస్పృశ్యులను వైద్యశాలలకు సమీపింపకుండ ప్రోద్బలముచేయుటకు వారి కెట్టియధికారమును లేదు. ఉద్యోగులు అస్పృశ్యులయెడ ఆదరము చూపగోరెదము. ధర్మసంస్థలు బిడ్డలకొక బిడ్డలలో నెల్ల మిక్కిలి బిడ్డయగు నస్పృశ్యులగుట నందరితోడను సమానముగ జూడబడుటకు తగినహక్కు గలదు. ఈ ప్రభుత్వపు వైద్య విభాగమునందలి ఉద్యోగులు విదేశీయుల యొక్క—అందును ముఖ్యముగ మిరటునందలి అమెరికా మిషనరీలైన ఉపాధ్యక్షులుగూని వారి నైన ననుకరింతురుగాక యని కోరెదము. రోగి, స్పృశ్యుడైనను అస్పృశ్యుడైనను చికిత్సార్థము వైద్యశాలకు వచ్చెనేని, వారియెడల తమసాజన్యమును జూపవలెను. ఈ నీయమును పాటించుటయందు దెప్పరికేని ఆ డైరెక్షన్లుండేనేని వారి కీయాజ్ఞాపత్రము చేరిన ఆరువారములలోపల తమ ఉద్యోగమునకు రాజీనామా ఇచ్చెదరుగాక. మఱియు నాతడు తన కీ ప్రభుత్వమునందు ఎట్టి యాపకారవేతనమునేని పొందుట కధికారములేదని తెలిసికొనునుగాక.

ఏ యున్నతో ఉద్యోగియైనను, తనకు కార్యభార మంతయుండినను అతడు అన్నిటికంటెను ముందు బిడ్డలయొక్క ఆవశ్యకతలయందు ధ్యానముంచునుగాక. మిక్కిలి ఉన్నతో ఉద్యోగి మొదలు సాధారణముగ డ్రెస్సు వాది మున్నగువారెల్లరును ఈ విధిని పాటింపవలెను. వైద్యవిభాగమునందలి ఇప్పటి ఉద్యోగులకును ఇకమిద చేరబోవు ఉద్యోగులకును ప్రతియొక్కరికిని, ఈ యాజ్ఞాపత్రముయొక్క ప్రతి యొకటి ఈయబడుటయే గాక ప్రతి వైద్యశాలయందును దీని ప్రతి యొకటి యుంచబడును. ఉద్యోగులందఱును ఈ నీయములను ననుసరించునట్లు చూడబడుగాక.

ఆజ్ఞాపత్రము—(4)

ఈ ప్రభుత్వమున (హాగిరులందు) ఎచ్చటెచ్చట అస్పృశ్యజాతుల కని ప్రత్యేకపాఠశాలలు నెలకొల్పబడినవో ఆ

అలసిన నరమలకు శమనము గలిగించి

నుఖనిద్రను గలిగించును

మీధర్మయింటికి వేసరి వచ్చినవెంటనే ఒక గ్లాసును, ఓవల్ టైన్ ఇమ్ము. నిత్యము నాలాగు చేయుము. కొద్దిరోజులలో అలసట అనేది లేకుండా పోయి, బలముగానుండును. ఓవల్ టైన్ సులభముగా జీర్ణ మగును. ఆరోగ్యమును చేకూర్చు పదార్థములు శరీరమునకు బలమును గలిగించును.

ఓవల్ టైన్ నానబోసిన బార్ల మిగడపాలు, కోకోనుండి తయారగును. నూతనశక్తిని, బలమును చేకూర్చునట్టి ట్రానిక్ రసద్రవ్యము. త్రాగుటకు బహుళమయ్యముగా నుండును. మీధర్మ త్రాగుట కిష్టపడును. ఇంటిల్లిపాదికి, స్నేహితులకు యివ్వవచ్చును.

ఓవల్ టైన్ తయారయ్యేటప్పుడు చేతులతో తాకబడదు. తయారొనర్చుట కడుసులభము. మంచి కాగినపాలు లేకపోతే కన్ డెస్ట్ మిల్కు చాలును.

OVALTINE

మొదలునకు, నరమలకు, శరీరమునకు శక్తి నిచ్చును. కెమిస్టలందరిద్దను, అన్ని స్టోరులందు దొరకును. ఏ. వాండర్ లిమిటెడ్., లండను, ఇంగ్లాండు నారితే తయారు చేయబడినది.

వన్నియు రాబోవు దసరానుండి ముసివేయబడును. కనుక ఆ పాఠశాలలందలి విద్యార్థులు ఇతరజాతుల విద్యార్థులతోపాటు సార్వజనికపాఠశాలలలో స్పృశ్యస్పృశ్య విచారము లేక కూర్చుండి చదువుకొందురుగాక.

ఆజ్ఞాపత్రము—(5) పత్రసంఖ్య—179. తే 11-10-1919 ది

ఎట్టి స్పృశ్యస్పృశ్య భేదముగాని ప్రభుత్వధనములు, ధర్మశాలలు, సత్రములు, రాజకీయ డైరెక్షన్లు మఱియును నదితీరములు ఏటియందు లేకుండుగాక. ఈ చోటులందు ఎవ్వరైన అస్పృశ్యుడని తలపబడకుండుగాక. ఇందులకు విరుద్ధమును వర్తనము జరిగినేని ఆయా గ్రామస్థులు, మున్నగు, కరణము అందులకు ఉత్తరవాదులు (జవాబుదారులు)గా నుండెదరు.

ఆజ్ఞాపత్రము—(6) పత్రసంఖ్య—751 తే 2-5-1920 ది

రాజపరివారమునకు రాజకీయములకు ఏకాగ్రులగు గొని వచ్చుటకు తప్ప మఱియేవిధముగానైనను అస్పృశ్యులలోని పలుకాతులవారితో బలవంతముగ నేపియగు నెట్టి చాకిరియేని చేయించుకొనగూడదు. ప్రభుత్వపు ఏ యుద్యోగియైనను కడకాతమ మంత్రి, రాజ్యప్రతినిధి లేక నేనాధిపతియైనను పై జెప్పబడిన జాతివారితో బలవంతముగ నేపియగాని చేయించుకొనగూడదు. మఱియు, ఏమన్నలు అయినను ఎవ్వనిచేతనేని నెట్టి చాకిరి చేయించెనేని అతనికి జీతము నష్టమగును. ఎవడు మఱి యొకనిచే నెట్టిచాకిరి చేయించుకొనునో వాడుదండనకు పాత్రుడగును. ఈ యాజ్ఞ వెంటనే ప్రకటింపబడునుగాక. ప్రకటింపబడిన లేది నుండి అమలునందుంచబడుగాక.

ఆజ్ఞాపత్రము—(7) తే 11-7-1929ది

అపరాధజాతులకు తెలిసినవారిని మునిసిపల్ గవర్నమెంట్ లు హాజరు పెట్టుచుండుటవలన ఆయాజాతులవారి కిండువలన అనేక కష్టములు గలుగుచున్నవి. ఈయంచారము కొన్ని చోట్ల మాన్పబడినది. కొన్ని చోట్ల నింకను గలదు. ఈ కష్టములను తొలగింపవలయునగాన మహర్, మాంగ్, రమావీ, దేవ్ ఆదు నీ నాలుగు జాతులవారిని హాజరు పెట్టుట వెంటనే నిలిపివేయవలయునని ఆజ్ఞాపింపబడుచున్నది. కాని ఈ నీయమును ఏదేని యపరాధముచేసి దండన పొందినవారికి వర్తింపదు. (విశ్వ మిత్రముండి.)

అనువాదకుడు—ఎ. వేం. చల్పతీశ్వరరావు

తేలు మండు

సీసా 1 కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0

తేలుకాటువలన ఆపాయము లేదుగాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటువలన విషము నెత్తులలో ప్రవేశింపదు. బాధ నరమలవెంట పెద్దనరమడగరనుండి లాగుట ప్రారంభించుట కుట్టినచోటును బండపాదనటుల చేసిన, బాధ తగ్గును. కుట్టినచోటు కొంచెము మందు పోసిన, బాధ మాయ మగును. ఈమందు తమవద్ద గలిగియున్న తాము బాధపడక, ఇతరులకు గూడ నిచ్చి బాధను పోగొట్టి తాము ప్రణయము గట్టుకొనవచ్చును. అమ్మతాంజనండ్లలో 7 తంబులెట్టివీధి, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణదేవరాయ వర్ణన

వెనుకొండ

డాక్టరు చిలకూరి నారాయణరావుగారు
యం. ఏ., యల్. టి. సి., హెచ్. డి.

అధ్యక్షుడు

(24-3-30 తేదీ వరకు)

హెరాసుగారు.

ఇది యిట్లుండగా రెవ. హెరాసుగారు తమ "విగినింగ్స్ ఆఫ్ సాంత్ ఇండియా ప్రిస్టరీ" అను గ్రంథములో హయాలు వాదము నతిశ్రీయముగా సాగించినారు. వారి వ్రాత ఊహలపై ఊహలు కల్పించినారాము ప్రాంధిని ఒక తడిగాని వేరుకాదు. చరిత్ర రచయందు ఆకాశ పార్శ్వనిర్మాణమునకు తావులేదు. విజయనగరరాజులు హయాలు మూడవ బళ్ళాయినికీ సామంతులనియు, విజయనగర రాజ్యము దోరసమద్రరాజులకు లోబడి యుండినదనియు చెప్పటకు వారి కొక్కచే ఆధార మున్నది. ఆధారము నిరాధార మని మనము నిరూపింపగలిగినయెడల, వారి పుస్తకము నొక ప్రక్క నుంచవచ్చును. ఆ ఆధారము "మూడవ బళ్ళాయి ని నెలపేడులలో విరూపాక్షపట్టణ మనియు, వీరవిజయ విరూపాక్షపురమనియు, విరూపాక్షపాదమనియు, పేర్లుగల ఒక స్థల మున్నది. విరూపాక్షపుర మనగా విజయనగర మేకదా. అందుచేత మూడవ బళ్ళాయినికీ విజయనగరరాజులు సామంతులై యుండవలెను" అనునది. మూడవ బళ్ళాయిడు విరూపాక్షపట్టణములో నున్నట్లు వ్రాయబడినది. 1930సం॥ము నాటి ఒకశాసనమున. (Ep. Carn. v Ak. 66) 1881సం॥ములో కూడ నాత డిక్టేషనే ఉన్నాడు. (Ep. Carn. xii Gb. 30) తరువాతి 1889 సం॥ములో కూడ నాత డిక్టేషన్లు తెలియచున్నది. (Ep. Carn. ix Ht 43) అయిన విరూపాక్షపట్టణమేదీ అను నశేషము లేల్చుకొన్నయెడల ఈతగవు తీరిపోవును. మామిశ్రులు వెంకటరమణయ్యగారు విరూపాక్షపట్టణ ప్రశంస నెత్తుకొని, వక్షిణహిందూదేశ చరిత్ర పరిశోధనమందు చొరబడిన కట్టకథలలో హయాపట్టణ-విరూపాక్షపట్టణ-వీరవిజయవిరూపాక్షపట్టణ-విరూపాక్ష-హయాసదుర్గ-హయాసపట్టణ-మొదలగు ఉర్రుతలు గల పట్టణవృత్తాంత మొకటి అనియు: వేంకటాచల 1839 సం॥లో బళ్ళాయిడు వీర విజయవిరూపాక్షపట్టణ మను, 'ఒకానొకపట్టణము'నకు పోయె ననియు, ఈఆటంకమును వాటుకొన్నారు. విరూపాక్షుడు వెలసిన విజయనగర మే విరూపాక్షపట్టణమైనయెడల వెంకటరమణయ్యగారి వాదమునకు కొంచెము బలముకల్గి, ప్రతిపక్షుల వాదములు తమ యూహల నింకను అల్లుకొనుట కవకాశ మేర్పడును. వెంకటరమణయ్యగారి చారిత్రకవృత్తికి విరూపాక్షపట్టణము విజయనగరము కాదని తెలుపుపాపము తార్కాణము. కాని విరూపాక్ష పట్టణ విజయనగర మేకాకాదుదో వారు తెలుపలేదు. ఆకారణమున నేను తెలిపి మామిశ్రులవాదమునుబలపరచు ప్రయత్నింతును. విజయనగరమునెలిన రాజులు విజయనగరమును స్థాపించిన శాసనములలో వానగరనామము విద్యానగర, విద్యానగరీ, మంజరకొండ, విజయనగర, హస్తిన, హయాసపట్టణ, హస్తినావతి, విద్యానామనగరీ, విద్యానామనగరీ, విజయాభిదాననగరీ విజయనగర, విద్యానగర - హస్తినావతి, ఆ నె గొంధి, హంసహస్తినావతి, హంస, అనుపేర్లు ఉన్నవిగాని, ఆపురమునకు విరూపాక్షపట్టణ మనుపే రెచ్చటను కానరాదు. అయిన నీ విరూపాక్ష పట్టణమే? "అజ్ఞామలెయ్" పట్టణమే విరూపాక్షపట్టణమై యుండునని నాయభిప్రాయము. ఈపట్టణమున కిప్పుడును తిరువణ్ణాయలై అనుపేరున్న శాసనములలో, వీరబళ్ళాయిని శాసనములలో, దానికి ఉర్రజ్ఞామలెపట్టణ ఉజ్జామలెపట్టణ, అను పేర్లు వున్నవి. ఉజ్జామలెదానికి ఉర్రజ్ఞామలె పట్టణ అనునది నిండుపేరు. ద్రావిడభాషలో "ఉర్ర" అనగా మంట: కట్టా: అనగా కన్ను; "ఉర్రజ్ఞామలె" అనగా మంటకంటి చాడు; అనలాక్షుడు, విరూపాక్షుడు, ఉగ్రాక్షుడు, అని అర్థమువచ్చును. "ఉర్రజ్జో" అనుదానిని అరవలు "ఉర్రహజ్జో" అని ఉచ్చరింతురు. కాలక్రమమున హకారోచ్చరణము లోపింపగా ఆపేరు "ఉర్రజ్జో" అగును. "ఉర్రజ్జామలె" అనగా ఉగ్రాక్షునిపేరు, లేక పర్యతము అని అర్థమువచ్చును. తిరువణ్ణామలె గొప్ప శివతేత్రము. ఇప్పు డాకొండపై సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఆలయ మున్నది. కొండ దిగువ విరూపాక్షాలయ మున్నది. అందుచేత మూడవ బళ్ళాయిడు పోయిన విరూపాక్షపట్టణము తాను శ్రీకృష్ణ కేర్పవకొన్న తిరువణ్ణామలె అగునగాని, హంపి విజయనగరముకాబలదు. ఇక, బళ్ళాయిని నెలపేడులలో చెప్పబడిన హయాపట్టణము కూడ నిదియే

అగును. శ్రీకృష్ణ వీరవీర పట్టణము లన్నియు హయాపట్టణములే అగును. ఈ హయాపట్టణమే హయాపట్టణ. అనగా శ్రీకృష్ణ పర్యతము. హెరాసుగారు విజయనగరమునకును హయాలు రాజ్యమునకును గల సంబంధమును నిలువజేయుట కుపయోగించిన ఊహలు నిస్సారములైనవి. హరిహర బుక్క-రాయలకు మహామండలేశ్వర బిరుదును కొన్ని నాళ్ళవరకు నుండుటచేత వారు బళ్ళాయిని మహామండలేశ్వరులే అని చెప్పి నారు. శాసనములం చెప్పటను కూడ వారు బళ్ళాయిని మహామండలేశ్వరులని చెప్పబడియుండ లేదు. వారు కాకతీయుల మహా మండలేశ్వరులుగా కొంతకాలము— కాకతీ రాజ్యము మహమ్మదీయుల పరమైన తరువాతకూడ— ఏల న్యవహరించి యుండకూడదో తెలియదు. లేదా, మహమ్మదీయుల ప్రాబల్యముచేత, వారు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుకొనక, ఢిల్లీ సుల్తానుల యాధిపత్యమున మహామండ లేశ్వరులుగ నుండి, బలముకలిగినతరువాత స్వతంత్రులుగా రాజ్యము నేల చేసియుండకూడదో కూడ తెలియదు. మహామండలేశ్వరుల ఉన్నంత మాత్రమునవారు బళ్ళాయిని మహామండలేశ్వరులే అని ఊహించుట సాహసము కాదా? మఱియొక ఊహను చూడుడు. హయాలులు యాదవులు; హరిహరబుక్క-రాయలకూడ యాదవులు; అందుచేత వీరును వారును బంధువులై యుండవలెను. వారికి వీరు లోబడియుండవలెను అనుట యెంత దుర్బలవాదమో గమనింపుడు. వీరికిని వారికిని బాంధవ్యమున్న యెడల, అది యెట్టి బాంధవ్య మో నిరూపింపవలదా? వీరును వారును బంధువులని శాసనమునందైనను, ఏగింధమునందైనను కలదా? ఈసంబంధము నిరూపించుటకై, హయాలుల వంశమునకు సంబంధించిన ఒక యాదవవంశవృక్షమును హెరాసుగారిచ్చినారు. అందులో కేవలమూనాధుని పేరొకటి ఉన్నది. ఇతడు చాల నుపసాధిండుడు. ఈవంశమువారు హయాలు రాజ్యమున చాలతరముల వరకును ఉన్నట్టాననులయందుండి. అందుచేత హరిహర బుక్క-రాయలు ఈ వంశమువారై ఉండురు అనుటయు, ఎంత న్యర్థవాదమో మీరే ఊహించుకొనుడు. ఈ వంశవృక్షములో

హరిహరబుక్క-రాయల తండ్రియగు సంగముని పేరేదీ బుక్కరాయల పేరేదీ? మరియొక వింతవాదము చూడుడు. వీర విరూపాక్షునకు రమణకు మహమ్మదీయులయొద్దికి ఎక్కువకాగా, మూడవ బళ్ళాయిడు తన దండనాధులను, సామంతులనుపిలిచి, ఒక మంత్రాలోచన సభచేసినాడని, ఫెరిస్తా అను ఒకయాత్రికుడు వ్రాసినాడు. ఇది నిజమే కావచ్చును. కాని, ఆరెడు అక్కడ చెరివవులు పేర్లును తెలుపలేదు. హరిహరునికి మహామండలేశ్వర బిరుదునున్నంతమాత్రమున, అతడు బళ్ళాయిని మహామండలేశ్వరుడే అని వ్రాయుట మొదటితప్పు. ఫెరిస్తా చెప్పిన వీరవిజయ విరూపాక్షపట్టణము, విజయనగరమే అని తలంచుట రెండోతప్పు. ఫెరిస్తా వ్రాయకపోయినను మంత్రాలోచనకై చేసిన వారిలో హరిహరు డున్నాడని చెప్ప నాహానించుట పరమ తప్పు. ఇంకను ఇట్టి దుర్బలవాదములలో హెరాసుచేర్చినను కొక్క వాదము నుచిత్ర గింపుడు. "హరిహరరాయల సోదరులైనవారు ఒకసారి శృంగేరివీరమును దర్శించినట్టాశాసనమున్నది. ఈవీరము హయాలు రాజ్యములో నున్నది. ఈచుట్టుపట్ల చాల యాదవవంశము లున్నవి. అందుచేత హరిహర బుక్కరాయలకు ఈయాదవవంశముల వారితో సంబంధబాంధవ్యములుండవలెను." ఏమితర్కము! ఈరీతిగా హెరాసుగారి వాదమును వారితో కేకబించినవారి వాదమును నిరాధారమై యున్నవి. వీరి వాదము అంతయు బళ్ళాయిడేలిన విరూపాక్షపట్టణము విజయనగరమే అను ప్రాంతిచేత కలిగినది. ఆప్రాంతికి ఇతర ప్రాంతములు కలిసి, ఒక యక్షునగరమేర్పడి, అనేకలను ప్రాంతిలో ముంచివేసినది. విజయనగర ప్రతిష్ఠాపనము-విద్యారణ్యస్వామి

After MALARIA

జ్వరము పోయినప్పటికీ బలహీనము, అలసట ఆయానము లవి ఏవి తగ్గవు. జబాబునకు వెల్లి,
వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు సీసా 1కి కొనుడు.

జ్వరపడి లేచినపిదప మరల పుష్టిని కూర్చుకొనుట కనువైన పదార్థము లన్నియు వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండ్ నం దిమిడి యున్నవి. అందు జంతు చమురు లెవ్వియు చేరవు. అంతయు యంత్రసహాయముననే తయారగును చేతులలో నంటబడదు. అందరు నేమించదగినది.

గత 25 వత్సరములనుండి వైద్యులందరి ఆమోదమును బడయుచున్నది.

WATER BURY CHEMICAL Co.
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
113, West 18th Street, New York U. S. A.
ఇండియా, బర్మా, సిలోనునందలను కెమిస్టులందరివద్దను స్టోరులన్నిటియందును వికయింపబడును.

WATERBURY'S COMPOUND

ప్రత్యేకముగా హెచ్చు శీతోష్ణ నిర్ణీత గల ప్రాంతములకు తయారైన రొసర్చుడుటవల్ల ఎట్టి పరిస్థితులం దైనను కలదు. మౌచిగుణమివ్వ గలదు.

B-1

శాసనములు తరువాతి కాలపువిధము, "రాజకాలనిర్ణయ" గ్రంథము ఇంకను తరువాతి దగుటచేతను, విజయనగరమునకు విద్యారణగర మనుపేరు తుల్యపంశుమారగు అచ్యుతరాయుడు కాలములో నెక్కువగా కానబడుచుండుట చేతను, విద్యారణగర నిర్మాణ కాలమునాటికి విద్యారణ్యునికి జగద్గురుత్వము కలిగి యుండక పోవుట చేతను, నెల్లూరు, కొలూరు శాసనములలో తప్ప మరి యే శాసనములలోను, విద్యారణ్యులు విజయనగర ప్రతిష్ఠాపకులను సంగతి లేకపోవుటచేతను, విద్యారణ్యులకు విజయనగర ప్రతిష్ఠాపనముతో నెట్టి సంబంధమును లేదని పై గ్రంథమునందే వ్రాసినారు. "మండేలు వేటకుక్కల" కథను మనము త్రొక్కివైచినను, విద్యారణ్యునికిని విజయనగరమునకును గల సంబంధమును మనము త్రోసివేయజాలము. హెరాసుగారి ధర్మమా అని వారు విద్యారణ్యులు హరిహర బుక్కరాయలకు సమకాలికుడు కాడని చెప్పి సాహసించలేదు. విద్యారణ్యులకును విజయనగరమునకును గల సంబంధమును వారు గుర్తించి యున్నారు. 1856 సం॥ములో మొదటి బుక్కరాయుడు వార శాసించుచుండిన విద్యారణ్యులవారిని విజయనగరమునకు దయ చేయవలసినదని కోరుచు లేఖవ్రాసి, దానితో కూడ శృంగేరి జగద్గురువులవారి శ్రీమూలమునకూడ చేర్చిపంపెను. దాని ప్రకారము విద్యారణ్యుడు విజయనగరముకు వచ్చెను. తరువాత కొంత కాలమునకు మొదటి బుక్కరాయలు విద్యారణ్యులతో గూడి శృంగేరి జగద్గురువుల సందర్శించెను. 1868 సం॥మునాటి ఒక శాసనములో బుక్కరాయల మంత్రియగు విద్యారణ్యుల ప్రశస్తి యున్నది. 1880 సం॥రము నాటి రెండో హరిహరుని శృంగేరి తామ్రశాసనములో విద్యారణ్యులు బ్రహ్మకంటె నెక్కువ మహిమగలవాడని జర్ణింపబడియున్నాడు. 1884 లోని రెండో హరిహరుని మరియొక తామ్రశాసనములో "విద్యారణ్యుని దయవలన అనన్యరాజసాధ్యమైన బ్రహ్మసామ్రాజ్యమును బడసితి"నని రాజే చెప్పుకొన్నాడు. 1886 లో విద్యారణ్యులు హంపి విజయనగరములో నిర్మాణము పొందినట్లు శృంగేరిలోని ఒక కడతము వలన తెలియుచున్నది. ఆసంవత్సరముననే రెండవ హరిహరుడు విద్యారణ్యుల నిర్మాణవిహ్నముగా శృంగేరియనునకు విద్యారణ్యులకు మనుషేర నోక గ్రామము నిచ్చెను. అదే సంవత్సరపు మరియొక అసంపూర్ణ శాసనములో రెండో హరిహరుడు "కర్నూరపరాగ కర్ణాటకపరజ్యోత్సాహి"నని చందన, షీర సారగ్గి తరంగముల బోలునట్టియు, దయావృత్తియును వర్ణించునట్టియు, విద్యారణ్యుల యద్భుత దృక్పథము విశుభాభ్యాపాదకములగుగాక! ఆతడు బ్రహ్మయగునా? నాలుగు మొగములు లేవే? విష్ణువగునా, చతుర్భుజుడు కాడే? శివుడగునా? చేసి కన్నులు లేవే? అని బుద్ధులు వితర్కించి, తుదకు విద్యారణ్యులు పరంజ్యోతి యవతారమే యని నిర్ణయించినారు" అను వర్ణముగలయొక శ్లోకమున్నది. రెండో హరిహరుని కొడుకగు యువరాజు చిక్కరాయలు ఆరగరాజ్యమును పాలించుచు విద్యారణ్యుల కనేక గ్రామములను దానము చేసినాడు.

ఈ విషయము లన్నియు హెరాసుగారికి తెలియక పోలేదు. వారు వానిని తమ పుత్రకమున చేర్చి యేయున్నారు. కాని, శాసనములలో విద్యారణ్య నిర్మాణ కాలమునకు విద్యారణ్యులు జగద్గురువులు కాలేదను కారణముచేత విద్యారణ్యులకును విజయనగర ప్రతిష్ఠాపనమునకును సంబంధము లేదని నెల విచ్చినారు. కాని విద్యారణ్య ప్రతిష్ఠాకాలమున నాతడు జగద్గురువుగా నుండెనని న్యూనిక్ వ్రాయలేదే! నెల్లూరు, కొలూరు శాసనములందు అట్లు లేదే! అతడొక మహిమాధ్యులయిన యతియని మాత్రమే యున్నదే! యతిగా నున్నప్పుడే విద్యారణ్యుడు విజయనగర నిర్మాణమునందు తోడ్పడి యుండెనని మనమునకు నావశ్యకతయలేదు. కొన్నాళ్ళకు తాళక కర్నూరునుండియుండెనకదా. అయిన కథలలోను శాసనములలోను అతడు యతిగా నిరూపింపబడుటకు కారణమేమి? ఈకథలను కృష్ణరాయల తరువాత వ్రాయబడిన పగుటచేతనని ఆ ప్రశ్నకు సమాధానము. అవి పుట్టునాటికి విద్యారణ్య నిర్మాణము జరిగినది. విద్యారణ్యుడు జగద్గురువుగా నిర్మాణము నొందినాడు. అందుచేత విద్యారణ్య యతి విజయనగరమున ప్రతిష్ఠించినాడన్న ప్రతీతి పుట్టినది. అంతమాత్రముచేత విద్యారణ్యునికి విద్యారణ్య ప్రతిష్ఠతో నిమిత్తము లేదని త్రోసి వైచుట అవ్యాయము. విద్యారణ్యుడు హరిహర బుక్కరాయలకే గాక తరువాతి రాజులకును పూజ్యుడై వారి మన్ననలను బడసినాడు. విజయనగర రాజులు అతనిని రాజ్య ప్రతిష్ఠాపకునిగ తలచుకొన్నారు. అందుచేత విజయనగరమునకు విద్యారణ్యులను పేరు మొదటినుండియు నున్నట్లు శాసనములు తెలుపుచున్నవి. 1854 లో మొదటి బుక్కరాయల ఒక శాసనములో విద్యారణ్య ముద్రానింపబడినది. బుక్కరాయలు హరిహరుని నిర్మాణమునకు ఒక సంవత్సరము పూర్వమే విద్యారణ్య రక్షింకొనమునై కూర్చుండి యున్నట్లు, మహారాజ బిరుదములు ధరించినట్లు, ఉండుటచేత ఈ శాసనమునకూడ కల్పితమే అని హెరాసుగారు త్రొక్కివైచినారు. విద్యారణ్యరమున రత్న సింహాసనములేదో, బుక్కరాయలకు మహారాజ బిరుదములను శాసనము వ్రాసినవారివల్ల అసంభవమో తెలియరాదు. హరిహరుడు మరణించుటకు ఒక సంవత్సరము పూర్వము బుక్కరాయలు సింహాసనమునందు యుండు

టయు అసంభవము కాదని విజయనగరరాజుల చరిత్రకమును తెలిసినవారికి గోచరింపక పోదు. కృష్ణరాయల రాజ్యావసాన దినములలో అచ్యుతదేవరాయల శాసనములను కాన్పించుచున్నవి. అచ్యుతదేవరాయల రాజ్యావసానదినములలో సదాశివరాయల శాసనములు కాన్పించుచున్నవి. ఇట్లే ఇతర రాజుల విషయములలోను కొన్ని పట్ల కాన్పించుచున్నవి. ఇందుకుకారణము కీ॥ శే॥ కొమఱ్ఱాజు లక్ష్మణరావుపంతులుగారును మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారును ఊహించినట్లు, ఒకరాజు అవసాన కాల మందు అరాజకము ప్రబలి రాజ్యమునకై కత్తులైర్పడి కొన్ని ఏలుచున్న రాజుపేరకు, కొన్ని ఏలనెంచిన రాజుపేరను శాసనములు పుట్టియుండునని చెప్పుటకంటె వీలుచున్న రాజునే అవసానకాలమున రాజ్యము స్థిరముగా సాగుటకుయిన తరువాత రాజ్యము నేలవలసినదిగా విశ్వాసపాత్రుడయిన వానిని పరిపాలనమున చేర్చుకొనుచుండుట ఆచారముగానుండెడిదని యొకను చెప్పుకొన వచ్చును. 1418 లోని వీర విజయరాయల శాసనమున "య్యనగర" అని ఉండగా దానిని చదివినవారు "విద్యారణ్యనగర" అని పూర్తిచేసినారు. అట్లు పూర్తిచేయ కూడ దనియు అమాట "విజయనగర" అని ఉండుననియు అట్టి దీర్ఘములు శాసనములయందు సాధారణముగా కానవచ్చుననియు అందుచే ఈ శాసనమునకూడ నిరాకరించవలెననియు హెరాసుగారు వ్రాసినారు. ఇతయెంత సమంజసమో యూహించుకొనవచ్చును. 1441 లోని రెండవదేవరాయల శాసనమును, 1488 వ నరసింహరాయల శాసనమును కారణమును తెలుపకయే వారు త్రొక్కివేసినారు. 1892వ రెండో హరిహరుని శాసనము, 1417, 1420ల వీరవిజయరాయల శాసనములయందు కూడా "విద్యారణ్యనగర" మను పేరున్నది. వానినిగురించి ఏమియును చెప్పలేక, తక్కినశాసనముల కల్పితములు కావున వీనినికూడ నిరాకరింపవలసినదే అని చెప్పినారు. ఇంతటితో చాలక వైశాసము లన్నిటిని కల్పించినవారెవరై యుండురని ప్రశ్నించుకొని యెట్లు వ్రాసినారో చూడుడు.

"విద్యారణ్యరమున ప్రతిష్ఠించినవాడు విద్యారణ్యుడని చెప్పు శాసనములు పిమ్మటగా 13, చిత్రదుర్గములో 13, హన్మసలూ 10, మైసూరులో 5, కదూరులో 4, కొలూరులో 4, నెల్లూరులో 4, నెల్లూరులో 1, ఉన్నవి. దీని ప్రకారము అవి పిమ్మటగా, చిత్రదుర్గము, హన్మసలలో ఎక్కువగా ఉన్నవి గదా ఈమాదిరికిని కేంద్రస్థానము కదురు. కనుక ఈకల్పనము కదూరులో జరిగియుండవలెను. అయితే, "కదూరులో గదా విద్యారణ్యరమున పేరు పెట్టక శాసనములలో ఉండవలెను? కదూరులో నాలుగే ఉన్నవే?" అని ఎవరయినా అంటే, సమాధానమేమిటో గమనించండి. "నిజమే, కాని ఈ కల్పనము చేసినవారు సామాన్యులుకారు. బాగుగా చదువుకొన్నవారు, ముందువెనుకలు బాగుగా తెలిసినవారు; విద్యారుద్ధులు లేనివారుగారు. విజయనగరమునకు సమీపములో ఉండే ప్రదేశమునందు ఇట్టి కల్పనచే ప్రేమమోసము బయలుపడదా? రాజ్యముండంతటను ఈ కల్పనము వ్యాపింపజేసి తమ సమకాలికులను తరువాతి తరములవారును కొన్ని శతాబ్దముల పిదప చరిత్రకారులును దానినినమ్మునట్లు చేయుటకై ఇట్లు చేసినారు" అని సమాధానము చెప్పినారు. అయ్యా, అడిగినప్రశ్న ఏమిటి? చెప్పిన జవాబేమి? కదూరునందు "విద్యారణ్యరము" అని వ్రాసిన శాసనములు తక్కువగా ఎందు కున్నవని అడుగుతే దానికి ఇదియో ప్రత్యుత్తరము?

హెరాసుగారు కదూరుమీద కన్ను వేయుటకు ఒక రహస్యమున్నది. ఈసంకల్పనమును శృంగేరి మఠమువారిమీద మోపుటకు ఆయన సంకల్పించుచున్నాడు. శృంగేరి కదూరు జిల్లా పడమటి భాగమున నున్నది. శృంగేరి జగద్గురువుల కీలకనగర నంటగట్టవలెనంటే నేచెప్పువలెను; కాబట్టి వారి నోటనే కలికిస్తాను. "ఈమఠమునందలి యతులకు విజయనగరప్రతిష్ఠతమ పూర్వపు జగద్గురువులచేత జరిగినదన్న కథవలన చాలా లాభమున్నది. ఇటువంటి కథ సామ్రాజ్యమండంతటను జరుగునన్నిటే విద్యారణ్యుని సహాయమున తమపూర్వులకు హరిహర రాయుడులు సింహాసన మధిష్ఠించినారన్న కృతజ్ఞతగలిగినవారి సంతతులవారినండి, తమకుకావలసిన బహుమానములను తమకు కావలసినభూములను, ఎన్నటికయినను వీరు సంపాదించుకోవచ్చును. ఈగురువునకును మారప్ప, బుక్కరాయలకును గల చారిత్రక సంబంధము ఈకథకు బలము నిచ్చినది, మొదటిసంగమసంకేతమునందలి సాగుపంశుమ వచ్చిగందరగోళమున ఉన్న సమయమే ఇట్టి కథను సృష్టించుటకు తగిన కాలము" ఇంతటితో హెరాసు ఊరకుంటే కొంత నయముగ ఉండేది. కాని, ఏమంటున్నాడో వినండి. "ఇట్టియతుల మనస్తత్వము గనునిస్తే సాధారణంగా ఇట్టి తప్పు సృష్టలను కల్పించుటకు చెనుదీయరు. తపస్సుచేసి వారు సంపాదించిన పరమ తత్వజ్ఞానము ఉన్నవాటిని, లేనివాటిని, శత్రువులను, అపత్రువులను, అన్నిటిని ఒకటిగనెన దూచేటట్లు చెప్పండి. అందుచేత కొంతలాభము కలుగవచ్చుటకల్పము అందుగోను దానివలన మూడవ వారికి ఏమిన్ని హానికలుగక పోయేటట్లు... ఇట్టి కథలను కల్పించడము అట్టియతుల కెప్పటికిని అకమలాక్షయముగ నేయుంటుంది" సాచరిగారయిన హెరాసు తమపూర్వకాలపు 'పోపు'ల కీలకమును మనస్సుననుచుకొని, మాట్లాడుచున్నట్లు కనబడునట్లున్నది (సశేషము)

వెలువడినది! నూతనముగా! వెలువడినది
"షేక్స్పియరు" (బెల్లూఅను)
"విషాదవిజయసేన"
నవరసభరితము 5 అంకముల నవీననాటక రాజము
గ్రంథకర్త: కీ॥ శే॥ వీరుభొట్ల సదాశివరావుగారు
ఈ నాటకము ఆంగ్లభాషలో షేక్స్పియరు మహాకవి రచించిన (బెల్లూఅ) అను నాటకమునకు అనువాదముగా గ్రంథకర్తగారికి గల రంగస్థలపరిచయము ననుసరించి, నవరసభరితముగను, ప్రదర్శనానుకూలముగను రచియింపబడెను. ఇందు చక్కని పద్యములును, శృంగార సంభాషణలు నాయికా నాయకుల యన్యోన్య ప్రేమ ప్రదర్శన రంగములు మొదలగు నవి గలవు. వేయేల నవరసభరితముగ యీ నాటకమును ప్రతివారును జదివియే తీరవలెను. కొలది ప్రతులు మాత్రమేగలవు. ఆలస్యమాకాభంగమే! త్వరపడుడు. నెల ప్రతి 1 కి రు 1-0-0 యు మాత్రమే! పోస్టు ఖర్చులు కొనువారికే,
వలయువారు - వీరుభొట్ల భాస్కరరావుగారు.
జగన్నాథపురము- కాకినాడ, అని వ్రాయుడు.

ఒక ఔషధ వినోదము

కలరా నివారిణి
హెడ్డోటీన్ అరికులేరియనుండి
తయారు చేయబడినది
ప్రస్తుతకాలమునకు దున్న వాటిలో అమోఘమైన ఔషధి. కలరాకు, అలిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే గుణవిచ్ఛుచున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.
ఫార్మికోలాజికల్ రిసెప్టి ఇన్ స్టిట్యూట్
పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

సువర్ణసుందరసము
సర్వసేవామేహములకు
సంజీవిమంటిది

ఎటువంటి సవామేహములైన గురుర్బును, ఇకాజెక్కు నులు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్బలములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల కీ॥ శే॥ కేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందులో పంపబడును.
4 నెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.
ఆర్డర్ సాయవశాల, ముక్కాల్. (కృష్ణా)

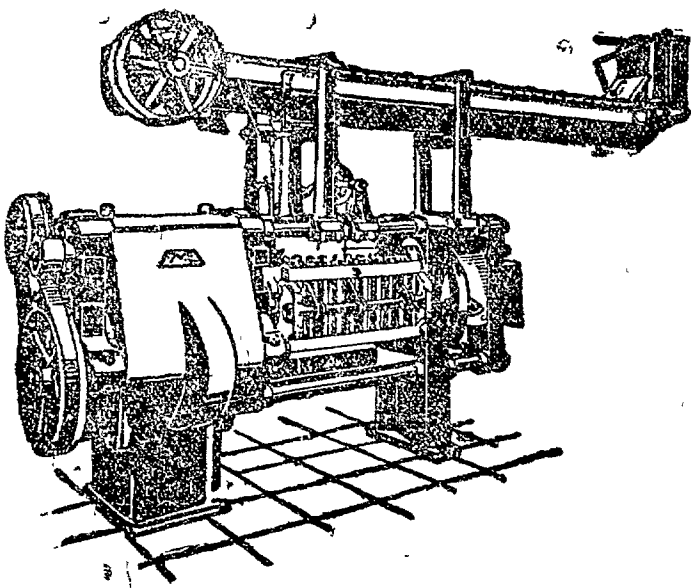
"శారదానవలలు"
10 వేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును
యీనెల 10 వ రోజులోగా ఆడా స్థాంపు పంపువారికే
ఎ. సాంబమూర్తి, చిత్రాకోల్, గంజాంజిల్లా

ప్రశ్న
భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమున తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.
గౌరవి జ్యోతిషనినియం, తిరుత్తణి. P. O.

పరిజీజమునకుమందు

ఆపరేషన్ అనవసరమగు పరిజీజమును బుడ్డయెంతకాలమునుంచినను నుకుదురును. పోటువచ్చుచున్నను నెలదినములకు గుణముజూపనియేడెంతవినాము ముద్రాంబుద్ధిముగిసినారు 4-0-0 వి. పి. ఖర్చులేదు.
డాక్టర్ రత్నం ప్రదర్శుమొదలకవేవే
మామిడిగూ. క. పో. సె. ౧

చ ము టు తీ యు మె షి న రి

రోలర్ యంత్రములు, నూనె ఎక్కువెల్లరులు,
ఫిల్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు.
పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు **VOLKART BROS** బెంగళూరు
మధుర బెజవాడ

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినెల:- మద్దూరి బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.
ఆర్.ఐ.సి.ఎస్. వీధి, మద్రాసు.

AMRUTANJAN

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

విజయనగరం
డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రమణయ్య
లీవరు అందు స్ప్రింగ్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిమిత్తము.
నైద్యులు. సుద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నియు క్రింది ఆడ్రసునకు వ్రాయవలెను.
నెం. 27, మాధవపెరమాళ్ కోయల్ వీధి,
మైలాపూరు మద్రాసు.

నేషనల్ యిండియన్ లైవుయిన్స్
రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.
సామాన్య కేటగోరీ సిరీస్ మైన్స్ యు
అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ.
మా నేజి మెంటు క్లుప్తముగను
తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.
నేషనల్ యిండియన్ పాలిటీస్ ను సులభమైనది. ఆకం
పెనీమీట అర్హత కలిగిన టెని యిచ్చును. మీరు ప్రేమించుములు
మాత్రం కట్టుకుండవలెను. పాలిటీస్ డిస్కండు కాగానే మీరు
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీ కంటికి వారికిగాని ఇన్సూరెన్స్
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన విచ్ఛిన్నములు లేవు తక్షణ
గాను యివ్వబడును.
భీమా చేయబడిన నాడున్నా ఏ జంట్ల గావుండుటకు వ
లుకుబడిగల పెద్దమనుష్యుల నుండి = ప్రికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి
వ్రాసుకోవడు.
టి. వి. రాఘవయ్య యస్కాన్వయర్,
హైదరాబాద్ కలకత్తా వీధి ఏజంటు,
2-2 నార్తర్న్ నర్కార్సు, బెజవాడ.

చాంబర్లెన్సు దగ్గు నివారిణి
రోజువారీ లేహ్యము 1583
మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల
వికాసమును చక్కగా గాగరించును, రుచికరమయినది. పథ్యము
తేను. 15 పులి డబ్బి రూ. 0-10-0.
క్షయార్తిష్ట లేహ్య 4
దర్శన, ఉబ్బసము, కఫము, అల్స, మొదలగు కాస్ట్ కోశ
సంబంధముల వ్యాధులను హరించి నుండెను బలము నిచ్చును
15 పులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము
సి. సి. వి. అందు కో, అయ్యుక్తవనూజం, పెరిడేసి, నెల్లూరుజిల్లా
ఇవాం! ఎస్. టి. చారి సకల మేహ కారక రు 5!
పూర్ణసంహారిణి సకలమైన పాడలు 8 దఫా బువ
యోగముతో పూర్తిగా మానును. తేనివో రూ. 5 బు ఇవాం.
బుడ్డి 1 కి రూ. 0-6-0. వి. పి. ఖర్చు లేదు.
ఎస్. టి. చారి అందు కో, 11 తేరువీధి,
వై నాబాదు, మద్రాసు.

LOANS FROM
Rs. 50 to Rs. 2500
Obtainable by all registered mem-
bers of the Relief Loan and Provision
department of the
Metropolitan Industrial
Bank, Ltd.
172, Bowbazar St., Calcutta.
WANTED
Competent organising Inspectors
in every District and Taluk
on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A.
Apply—with references to—
The Managing Director.

అయ్యుక్తదావధ రత్నాకరము 8-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము (1) 6-0-0
ఆంధ్రప్రదేశ్ రత్నాకర 2-0-0 భస్మప్రకాశిక 1-0-0
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

ఆ శ్వ సే

రి జు వె నే ట రు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము
నివ్వగలదు. నరములను, శరీర
మును, మెదడును వృద్ధిచేయును.
విద్యాపాఠశాలకును, వ్యాయామ
చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

**Bengal Chemical &
Pharmaceutical
Works, Ltd.**
Calcutta.

ప్రొక్ యించువారలు:-
ఎస్. జే. యాన్ గావడర్ అండ్ కో.,
41, బందగవీధి, మద్రాసు.
అల్ఫ్రెడ్ అండ్ కో.,
174, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిర్.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయ
నగరములో వారియొద్ద వెలకుదొరకు పుస్తకములు
కావ్యములు రు. అ. పై

(1) బాటసారి	0 4 0
(2) సారంగధర వాటకము	1 0 0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0 8 0
(4) శతకములు	0 8 0
(5) సమరసతరంగిణి (Beauties of Shakespear and Kalidas)	10 0 0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 Aesop's Fables)	0 6 0
(7) ఋగ్వేదముంత్తములు (దక్షిణగా స్వరతాళ మలతో శేర్పల్లిబడి తెలియపఱచినది)	1 0 0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చితము	0 8 0
(9) భగవద్గీత కచ్చితము	0 8 0
హరికథలు	
(1) యథార్థ రామాయణము	2 8 0
(2) హరికథాసృతము (సంస్కృతము)	1 4 0